

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

«Σχέδιο Δράσης (ACTION PLAN) για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και τη Στήριξη των ανέργων»

του Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ. 2007-2013 (κωδ. ΟΠΣ 393311)

Μάιος 2013

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"
Προσανατολισμός στον Άνθρωπο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Εισαγωγή - Σκοπιμότητα	4
2. Τρέχουσες εξελίξεις στην αγορά εργασίας της Ε.Ε. και της Ελλάδας.....	10
2.1 Η υφιστάμενη κατάσταση της αγοράς εργασίας και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης 10	
2.2 Ομάδες στόχοι του Σχεδίου Δράσης	19
3. Το πλαίσιο σχεδιασμού.....	21
3.1 Το πλαίσιο σχεδιασμού στην Ε.Ε.	21
3.2 Πολιτικές και Μέτρα-Δράσεις στην Ελλάδα	25
3.3 Ο ρόλος του ΟΑΕΔ.....	38
3.4 Άλλες παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας.....	41
3.5 Ανάλυση Δυνατών & Αδύνατων Σημείων καθώς και Ευκαιριών & Απειλών (SWOT) των μέχρι σήμερα παρεμβάσεων: στοχοθεσία του Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση.....	43
3.6 Προοπτικές ανάληψης Μέτρων και Παρεμβάσεων σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα (2013-2015) και σε μεσο-/μακροπρόθεσμο ορίζοντα (2014-2020)	46
4. Προτάσεις Μέτρων και ανάληψης Ενεργειών καθώς και Δράσεων για την επιδότηση της Απασχόλησης και τη στήριξη των Ανέργων	50
4.1 Προτεινόμενα Μέτρα και Δράσεις.....	50
4.2 Περιγραφή Δράσεων ανά Μέτρο.....	51
Μέτρο 1: Στοχευμένη Επιδότηση της Απασχόλησης και της Αυτοαπασχόλησης.....	51
ΔΡΑΣΗ 1.1 Τοποθέτηση στην πρώτη θέση εργασίας νεοεισερχομένων ανέργων, μέσω κατάρτισης και βμηνης πρακτικής άσκησης και παράλληλη επανένταξη άνεργων στελεχών ως μεντόρων των νεοεισερχόμενων.....	51
ΔΡΑΣΗ 1.2. Στήριξη της απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων και ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω προγραμματικών συμβάσεων των ΔΥΑ με ΟΤΑ και φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και υπηρεσιών	55
ΔΡΑΣΗ 1.3. Στήριξη της απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων και ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω προγραμματικών συμβάσεων των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και ΔΕΚΟ – πρώην ΔΕΚΟ.....	58
Δράση 1.4. Διευκόλυνση προγραμμάτων εθελούσιας εξόδου σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν το συνολικό κόστος συμπεριλαμβανόμενου και του ασφαλιστικού κόστους.....	61
ΔΡΑΣΗ 1.5. Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας	65

ΔΡΑΣΗ 1.6. Ανάπτυξη συστήματος μικροπιστώσεων υπέρ της επιχειρηματικότητας και τη διατήρηση θέσεων απασχόλησης.....	69
Μέτρο 2: Αναβάθμιση του ρόλου των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης και του συστήματος μαθητείας στην επαγγελματική εκπαίδευση και δια βίου μάθηση	73
ΔΡΑΣΗ 2.1. Αναβάθμιση του ρόλου και της λειτουργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) για τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας ειδικών κατηγοριών ανέργων.....	73
Δράση 2.2. Ενέργειες Κοινωνικού Διαλόγου και ανάπτυξη μηχανισμού παρακολούθησης των μεγεθών της αγοράς εργασίας.....	77
Δράση 2.3. Εισαγωγή και σταδιακή επέκταση σχημάτων μαθητείας στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση (με την απόκτηση απολυτηρίου).....	94
Δράση 2.4. Εισαγωγή και επέκταση σχημάτων μαθητείας στη μεταλυκειακή (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (IEK)	98
Μέτρο 3: Θεσμικού – κανονιστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις για τη στήριξη της απασχόλησης	101
Δράση 3.1. Ανάπτυξη πλαισίων διασφάλισης ποιότητας σε σχήματα ενδο-επιχειρησιακής κατάρτισης ανέργων σε συνδυασμό με απασχόληση	101
Δράση 3.2. Κατάρτιση εργαζομένων που τίθενται σε εκ περιτροπής εργασία ή σε διαθεσιμότητα σε περιόδους χαμηλής παραγωγικής λειτουργίας των επιχειρήσεων	103
Δράση 3.3. Εργασιακή Ενεργοποίηση Μακροχρονίως Ανέργων και νέοι NEETs μέσω παροχής Κοινωνικής Εργασίας.....	110
Δράση 3.4. Ατομικός Λογαριασμός ασφάλισης έναντι της ανεργίας ανεξαρτήτως τύπου ατομικής σύμβασης εργασίας – (ένταξη ατυπικών και επισφαλώς απασχολούμενων).....	113
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	117

1. Εισαγωγή - Σκοπιμότητα

Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν την τρέχουσα οικονομική συγκυρία στην αγορά εργασίας, στην Ελλάδα, αναδεικνύεται η αναγκαιότητα υλοποίησης του υπό ανάθεση έργου που αφορά στην εκπόνηση ενός **Σχεδίου Δράσης για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης αλλά και την πολύπλευρη στήριξη των ανέργων**.

Στο πλαίσιο αυτό και για λογαριασμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, εκπονήθηκε από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) το παρόν Σχέδιο Δράσης του οποίου **αντικείμενο** είναι η διαμόρφωση προτάσεων αφενός για τον εξορθολογισμό των υλοποιούμενων πολιτικών απασχόλησης και των υφιστάμενων προγραμμάτων τους και αφετέρου για νέες στοχευμένες πολιτικές με στόχο την ανάσχεση του υψηλού ρυθμού ανεργίας.

Η αναγκαιότητα του Σχεδίου Δράσης απορρέει από τη δυσμενή κατάσταση στην οποία βρίσκεται η αγορά εργασίας στην Ελλάδα. Όπως όλοι γνωρίζετε, τα επίπεδα ανεργίας είναι πολύ υψηλά (27%), ιδιαίτερα η ανεργία των νέων (64,2%) και η μακροχρόνια ανεργία (65%).

Σε αυτές τις συνθήκες, τα συμβατικά μέτρα δεν αρκούν, αλλά απαιτούνται:

- συνέργειες και πολλαπλασιαστές των πολιτικών απασχόλησης
- συνδυασμός μέτρων και παρεμβάσεων για επανεκκίνηση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας στο πλαίσιο της επανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας
- έκτακτα μέτρα για τη στήριξη της κοινωνικής συνοχής, τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού και την ενεργοποίηση των πόρων
- ανασχεδιασμός των πολιτικών απασχόλησης και των μηχανισμών τους, ενόψει της κατάρτισης του ΣΕΣ 2014-2020

Κύριος στόχος του έργου είναι η προδιαγραφή συγκεκριμένων πολιτικών και μέτρων για την ενίσχυση της απασχόλησης και τη στήριξη των ανέργων, λαμβάνοντας υπόψη το ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για την απασχόληση, τις διαγραφόμενες τάσεις στο ευρύτερο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον και δίνοντας έμφαση στα εξής:

- i. Βελτίωση των συστημάτων αντιστοίχισης θέσεων εργασίας καθώς και συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, με την ενδυνάμωση και του ρόλου του ΟΑΕΔ, ως της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης.
- ii. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των μέτρων για την ενεργοποίηση και επανειδίκευση των ανέργων, μεταξύ άλλων με την προώθηση βραχυπρόθεσμων προγραμμάτων εργασίας με την ταυτόχρονη κατάρτιση των ανέργων από τις επιχειρήσεις (ενδο-επιχειρησιακά).
- iii. Διευκόλυνση προγραμμάτων μειωμένου χρόνου εργασίας ή και διαθεσιμότητας με ενδο-επιχειρησιακή κατάρτιση, σε περιπτώσεις προσωρινής μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων.
- iv. Εξορθολογισμός του συστήματος καταβολής επιδομάτων ανεργίας, ώστε αυτά να συμβάλουν στην άμβλυνση των βραχυπρόθεσμων επιπτώσεων της ανεργίας και τη στήριξη

ειδικών κατηγοριών εργαζομένων, που δεν δικαιούνται εξασφάλιση απέναντι στον κίνδυνο της ανεργίας.

Ειδικότερα, με βάση την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «**Στοχεύοντας σε μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης**», αλλά και τις ρυθμίσεις των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής (Μνημόνια 1, 2 και 3), το **Σχέδιο δράσης (Action Plan) για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και τη στήριξης των ανέργων**», θα εστιάζει στις εξής «περιοχές παρέμβασης»:

- i. **Επιδότηση απασχόλησης σε τομείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, και σε τοπικό επίπεδο**
- ii. **Κινητικότητα μεταξύ επαγγελματών-κλάδων και σύνδεση εργασίας και εκπαίδευσης**
- iii. **Είσοδος στην αγορά εργασίας – Μαθητεία στις βαθμίδες Δευτεροβάθμιας και Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης**
- iv. **Επιδότηση θέσεων απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Κοινωνική Οικονομία) με σχήματα ενδο-επιχειρησιακής κατάρτισης**

Το παρόν **Σχέδιο Δράσης** αναμένεται να αξιοποιηθεί στα πλαίσια του **Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση** σε ό,τι αφορά:

1) επείγουσες πολιτικές για την ποσοτική κατά πρώτον και για την ποιοτική κατά δεύτερον αντιμετώπιση της ανεργίας

2) μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις στις πολιτικές απασχόλησης.

Το Σχέδιο Δράσης έρχεται να απαντήσει στην ταχεία όξυνση του προβλήματος της ανεργίας, και μάλιστα αυτής που αποκτά μακροχρόνια και λειτουργικά χαρακτηριστικά, και να υπηρετήσει την ανάγκη “έξυπνης” εστίασης των ήδη προγραμματισμένων Μέτρων και Ενεργειών της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου του ΕΣΠΑ 2007-2013, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα των σχετικών Δράσεων και να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για αποτελεσματικές παρεμβάσεις με μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα, που θα διασφαλίσουν την ταχεία και τελεσφόρα ενεργοποίηση της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 (του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης για την Ελλάδα).

Εντέλει, με το Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση προδιαγράφεται πλαίσιο Ενεργειών ώστε να ανασχεθεί το ταχύτερο η αύξηση της ανεργίας, ενώ ταυτόχρονα να διαμορφωθούν βιώσιμες συνθήκες ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και ενίσχυσης του αναπτυξιακού αποθέματος της οικονομίας. Με στόχο την σε ορατό χρόνο είσοδο στον επόμενο κύκλο της ανάπτυξης και αύξησης της απασχόλησης, οι προβλεπόμενες ενέργειες έχουν σκοπό:

- την ενίσχυση της κινητικότητας στην αγορά εργασίας και της σύνδεσης εκπαίδευσης και απασχόλησης, ιδιαίτερα για την είσοδο στην αγορά εργασίας και πρώτη απασχόληση (Θεματικός Άξονας 1: Διευκόλυνση της μετάβασης των εργαζομένων μεταξύ επαγγελματών και κλάδων) καθώς και
- την αναβάθμιση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού και ιδιαίτερα των επιμέρους περιθωριοποιημένων ομάδων, των ήδη σε μακροχρόνια ανεργία (Θεματικός Άξονας 2: Βελτίωση της ποιότητας των πολιτικών κατάρτισης), και

- την ενίσχυση της ζήτησης εργασίας, με προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα αλλά και στους φορείς δημοσίου συμφέροντος (ως “εργοδότη τελικής καταφυγής”) και τη διευκόλυνση κάλυψης της ζήτησης αυτής με ενδο-υπηρεσιακή (-επιχειρησιακή) κατάρτιση και επανεπίδειξη ανέργων (Θεματικός Άξονας 3: Προώθηση της απασχολησιμότητας των μειονεκτούντων ομάδων & Θεματικός Άξονας 4: Στόχευση τμημάτων του πληθυσμού με τη μεγαλύτερη ανάγκη εισοδηματικής στήριξης), και τέλος με σκοπό
- την αναδιοργάνωση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών εύρεσης απασχόλησης, συμβουλευτικής κ.λπ. του Ο.Α.Ε.Δ. (της δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης), σε ορίζοντα διετίας – μέχρι την έναρξη της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου - για να λειτουργήσει ως βασικός πυλώνας επίτευξης των προαναφερθέντων.

Ο ορίζοντας εφαρμογής του Σχεδίου καθορίζεται στη διετία από τον Ιούνιο 2013 έως και τον Μάιο 2015, στη διάρκεια της οποίας θα πρέπει να επιτευχθούν οι παρακάτω στόχοι:

- I. **Ανάσχεση της αύξησης του ποσοστού της ανεργίας και διαμόρφωση των προϋποθέσεων εισόδου σε συστημικό κύκλο σταδιακής αύξησης της απασχόλησης.**
- II. Γι’ αυτό, υιοθετείται ως **ενδιάμεσος, μεσο-πρόθεσμος στόχος, η συστηματική μείωση της “μέσης διάρκειας παραμονής” στον “κύκλο ανεργίας”, όπως στο επόμενο σχήμα, και η μείωση του κόστους “εξόδου” από τον κύκλο αυτόν και εισόδου σε βιώσιμο “μονοπάτι” εκπαίδευσης και εργασίας.**
- III. **Μείωση σε ποσοστό 5% της συμμετοχής των μακροχρόνια ανέργων στον συνολικό πληθυσμό των τελευταίων.**
- IV. **Σταθεροποίηση της ανεργίας των νέων ως ποσοστό του ενεργού πληθυσμού και η ταυτόχρονη εμπέδωση τάσεων αύξησης της απασχόλησης αυτών με υψηλά προσόντα (πτυχιούχοι κ.λπ.).**

Το παρόν **Σχέδιο Δράσης**, το οποίο περιλαμβάνει επείγουσες δράσεις και δράσεις με προαπαιτούμενο θεσμικές μεταρρυθμίσεις σε βραχυπρόθεσμο και μεσο-/μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα αντίστοιχα, είναι αναγκαίο να προσδιορίσει εκείνες τις ομάδες πληθυσμού και κυρίως των ανέργων που θα αποτελέσουν τις ομάδες στόχου των παρεμβάσεων που θα προταθούν στο πλαίσιο του εν λόγω έργου για την ανάσχεση του ρυθμού ανεργίας. Λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες που κυριαρχούν στην ελληνική αγορά εργασίας, έτσι όπως αποτυπώθηκαν στην προηγούμενη ενότητα, προτείνεται στο πλαίσιο του παρόντος Σχεδίου Δράσης να εξυπηρετηθούν οι εξής ομάδες στόχου:

- Μακροχρόνια ανεργία με χαμηλό δείκτη απασχολησιμότητας των ανέργων
- Μακροχρόνια ανεργία με επίπεδα φτώχειας
- Ανεργία νέων με έμφαση την κατάληψη πρώτης θέσης εργασίας
- Οικογένειες χωρίς έναν εργαζόμενο
- Αδήλωτη εργασία – επισφαλής απασχόληση – υποαπασχόληση αυτοαπασχολούμενων

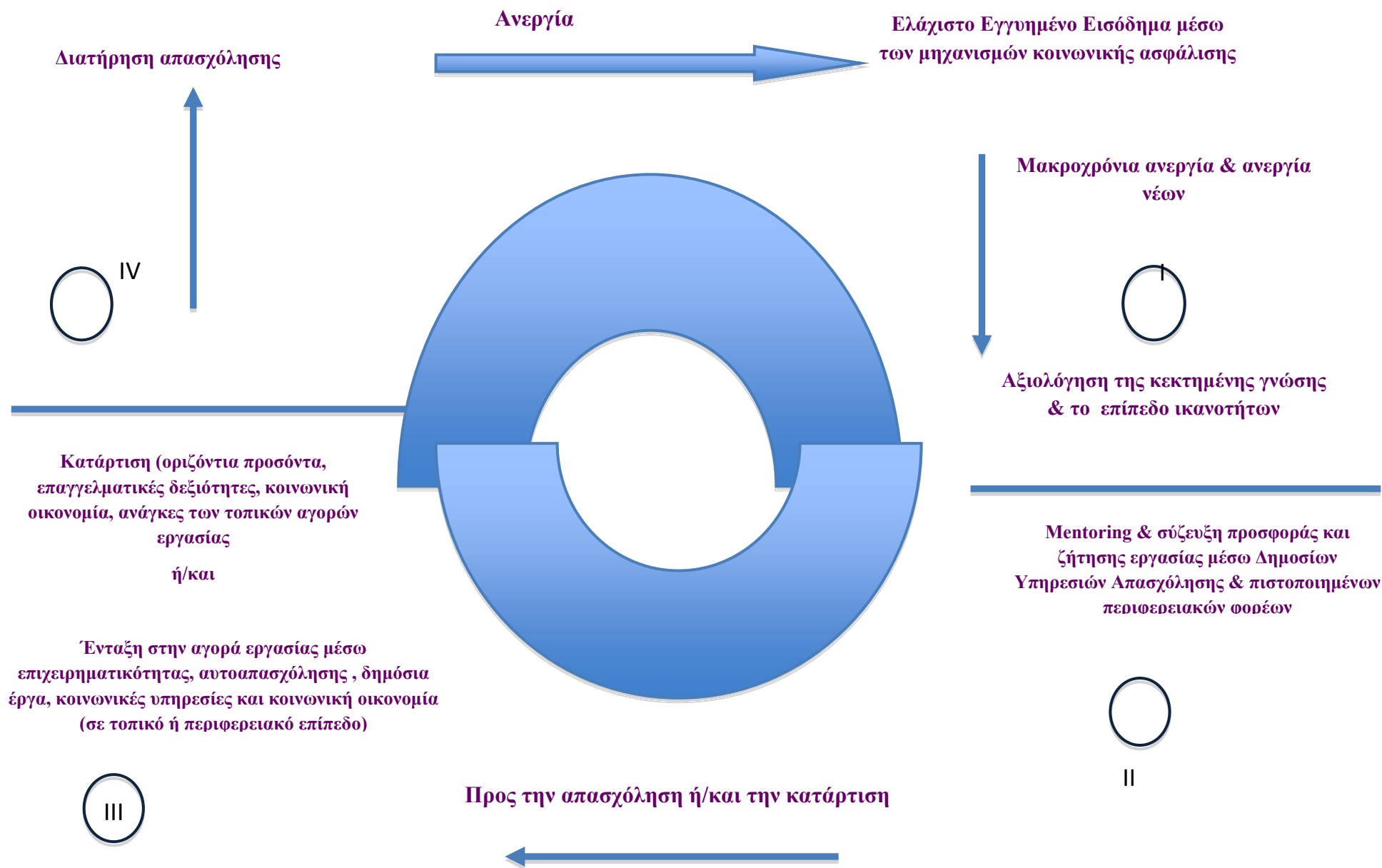
Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι για την κατάρτιση του παρόντος Σχεδίου επιδιώχθηκε η ικανοποίηση των εξής αρχών:

- **Σφαιρικότητα προσέγγισης:** ελήφθησαν υπόψη όλα τα προβλήματα της ελληνικής αγοράς εργασίας, υπό μια σφαιρική θεώρηση των ιδιαίτερων συνθηκών και αναγκών της, αλλά και στο πλαίσιο εντοπισμού και αντιμετώπισης, μέσα από κατάλληλους μηχανισμούς, των απειλών και των αστοχιών κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών και προγραμμάτων μέχρι σήμερα.
- **Θεσμικότητα προσέγγισης:** ελήφθησαν υπόψη ο ενισχυμένος ρόλος του ΕΚΤ κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο, με παράλληλη επίλυση θεσμικών δυσλειτουργιών εφαρμογής πολιτικών απασχόλησης, κατάρτισης και κοινωνικής συνοχής, μέσω της υιοθέτησης κατάλληλων μέτρων θεσμικού χαρακτήρα που μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας. Επιπλέον συνυπολογίστηκαν οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τους κανονισμούς των διαρθρωτικών Ταμείων στη λειτουργία του ΣΕΣ 2014-2020.
- **Επιλεξιμότητα:** ελήφθησαν υπόψη αφενός τις υποχρεώσεις της χώρας ως προς το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής για την περίοδο 2012-2015 και αφετέρου τους νέους κανόνες που τέθηκαν για την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο του ΣΕΣ 2014-2020. Ειδικότερα, κατά το σχεδιασμό συνυπολογίστηκε η δυνατότητα τα κράτη μέλη να συνδυάζουν τη χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής, σε «πολύ-ταμειακά» προγράμματα για τη βελτίωση του συντονισμού στο πεδίο και την επίτευξη ολοκληρωμένης ανάπτυξης που θα επιφέρει και την αύξηση των θέσεων απασχόλησης.
- **Επιτελικότητα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας:** στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να επιτευχθούν τα παρακάτω:
 - ✓ Υιοθέτηση ενός ενιαίου συντονιστικού κέντρου για την παραγωγή σχεδιασμού πολιτικών απασχόλησης
 - ✓ Λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα στην κατανομή αρμοδιοτήτων εποπτείας και διαχείρισης της εφαρμογής των πολιτικών απασχόλησης σε κεντρικούς και αποκεντρωμένους φορείς και υπηρεσίες
 - ✓ Εξασφάλιση της αξιοπιστίας του κεντρικού και των περιφερειακών μηχανισμών διάγνωσης της αγοράς εργασίας και ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς τεκμηρίωσης
 - ✓ Προώθηση των συστημικών παρεμβάσεων για τη διευκόλυνση των αναδιαρθρώσεων εκσυγχρονισμού στη λειτουργία της αγοράς εργασίας
 - ✓ Ισχυροποίηση συνεργασιών και δικτυώσεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για τη Στήριξη της Απασχόλησης

- **Περιφερειακή διάσταση των πολιτικών απασχόλησης**, ως γενικότερη υποχρέωση κατά το σχεδιασμό του ΣΕΣ 2014-2020, που ευνοείται από τον τρόπο συγκρότησης και διάρθρωσής του σε πολύ-ταμειακά και πολυτομεακά προγράμματα και από την αναβάθμιση των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Παράλληλα, επιδιώκουμε την ενίσχυση των τοπικών εταιρικών σχέσεων για τη στήριξη της απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη γεωγραφικές και τομεακές ιδιαιτερότητες των επιμέρους αγορών εργασίας.

- **Υιοθέτηση της αρχής της συνέχειας στο χρονικό προγραμματισμό του Σχεδίου Δράσης**, μέσω της υιοθέτησης αφενός βραχυπρόθεσμων Δράσεων αντιμετώπισης επειγουσών προβλημάτων της αγοράς εργασίας (τρέχουσα προγραμματική περίοδος 2007-2013) και αφετέρου μεσο-/μακροπρόθεσμων Δράσεων μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα (επόμενη προγραμματική περίοδος 2014-2020)

2. Τρέχουσες εξελίξεις στην αγορά εργασίας της Ε.Ε. και της Ελλάδας

2.1 Η υφιστάμενη κατάσταση της αγοράς εργασίας και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

Η τρέχουσα οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2007 ως κρίση των ενυπόθηκων δανείων στις ΗΠΑ μετατράπηκε σε διεθνή οικονομική κρίση το 2008 και εξελίχθηκε σε οικονομική κρίση στην πραγματική οικονομία των ΗΠΑ, της Ευρώπης και της χώρας μας. Ως συνέπεια, η σταθερή αύξηση της απασχόλησης κατά 19 εκατομμύρια θέσεις εργασίας που είχε καταγραφεί στην ΕΕ κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000, περιορίστηκε μετά την κρίση του 2008 για να πάρει σταδιακά τη θέση της το φαινόμενο της ανεργίας. Βέβαια αξίζει να επισημανθεί ότι, η δημιουργία θέσεων την προηγούμενη δεκαετία βασιζόταν εν μέρει στη διάδοση ευέλικτων μορφών εργασίας όπως η μερική απασχόληση ή η προσωρινή απασχόληση με επισφαλείς όμως όρους. Ένα μεγάλο μέρος αυτών των μορφών επισφαλούς απασχόλησης αφορούσε στις γυναίκες. Μια στις τρεις γυναίκες εργάζεται με μερική απασχόληση, ενώ στα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου είναι πιο διαδεδομένες μεταξύ των εργαζομένων γυναικών παρά μεταξύ των εργαζομένων ανδρών.

Στην Ελλάδα, οι πρώτες εκδηλώσεις της κρίσης φαίνεται να συντελούνται στα τέλη του 2008, ενώ η κατάσταση αρχίζει να αλλάζει σοβαρά το 2009, οπότε διαπιστώνονται οι πρώτες συνέπειες μεγάλης κλίμακας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι πρώτες εκδηλώσεις της κρίσης βρίσκουν την ελληνική οικονομία σε μια φάση που συνεχίζονται οι οικονομικές αναδιαρθρώσεις, μερικές εκ των οποίων είχαν ξεκινήσει από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Κλάδοι, όπως η παλιά μαζική κλωστοϋφαντουργία κ.ά., βρίσκονταν σε μακροχρόνια φθίνουσα πορεία στη χώρα (ενώ ένα σημαντικό μέρος τους είχε ήδη μεταφερθεί στο εξωτερικό ή είχε αντικατασταθεί με εισαγωγές από τη νοτιοανατολική Ασία και αλλού). Ο αγροτικός τομέας είχε διανύσει ήδη μια παρατεταμένη διαδικασία αναδιάρθρωσης (μέσω και της ΚΑΠ) κατά την οποία μεγάλο μέρος των παραδοσιακού τύπου μικρών και μεσαίων εκμεταλλεύσεων (που, κατά κανόνα, χαρακτηρίζονται από χαμηλή παραγωγικότητα) υποβαθμίστηκε βαθμιαία και μαζικά, ενώ δεν έχει ακόμα αντικατασταθεί από ένα νέο σύγχρονο πλαίσιο οργάνωσης της αγροτικής παραγωγής, σε πιο αναπτυγμένη οικονομική βάση που προϋποθέτει πολύ μεγαλύτερη συγκέντρωση της αγροτικής γης και επενδύσεις από επιχειρηματικούς ομίλους, κάθετη σύνδεση με βιομηχανικές επιχειρήσεις κλπ. Ο κλάδος των κατασκευών βρισκόταν επίσης σε φθίνουσα πορεία μετά την αύξησή του μέχρι το 2004, ενώ σε σημαντικό μέρος του συντηρούνταν μέσω της τιτλοποίησης μελλοντικών εισοδημάτων των εργαζομένων (στεγαστικά δάνεια, αλλά και κρατικές εγγυήσεις για δημόσια έργα μέσω εξωτερικού δανεισμού). Έντονα αναπτυσσόμενοι κλάδοι, όπως η ενέργεια και οι επικοινωνίες, καθώς και οι μεταφορές, δεν ήταν ακόμη σε θέση να απορροφήσουν σε σημαντικό βαθμό την αυξημένη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού που προερχόταν από τους φθίνοντες κλάδους¹.

Οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης αλλά και των υφιστάμενων πολιτικών για την αντιμετώπισή της αποτυπώνονται σε πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής όπως: αγορά εργασίας, υγεία, εκπαίδευση,

¹ Πηγή: ΕΙΕΑΔ, Εργασία και Απασχόληση στην Ελλάδα - Ετήσια Έκθεση 2012, Αθήνα, Ιανουάριος 2013

εγκληματικότητα, κ.λπ. Δεδομένου ότι, η αγορά εργασίας είναι άμεσα εξαρτώμενη από το οικονομικό περιβάλλον, ο τομέας της απασχόλησης είναι ίσως από τους πρώτους τομείς στους οποίους καταδεικνύονται οι όποιες επιδράσεις. Το θεσμικό πλαίσιο της αγοράς εργασίας έχει μεταβληθεί τα τελευταία έτη, εστιάζοντας στη μείωση του εργατικού κόστους και στην αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας για τη δημιουργία των προϋποθέσεων αύξησης μεσομακροπρόθεσμα νέων θέσεων εργασίας.

Στον ιδιωτικό τομέα έχουν πληγεί οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, πολλές εκ των οποίων έχουν σταματήσει τη δραστηριότητά τους, ενώ σημαντικός αριθμός μεγάλων επιχειρήσεων αποχωρεί από την ελληνική αγορά επιτείνοντας την αύξηση της ανεργίας. Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, έχει οδηγήσει σε πτώση όλων σχεδόν των μορφών οικονομικής δραστηριότητας. Το πρώτο διάστημα της κρίσης (2008-2010), οι απολύσεις είχαν διατηρηθεί σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, αλλά στην παρούσα περίοδο ακολουθούν ανοδική πορεία σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η οικονομική δραστηριότητα συνεχώς συρρικνώνεται.

Τα αριθμητικά δεδομένα στην αγορά εργασίας καταδεικνύουν εμφανώς τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Ο **αριθμός των απασχολουμένων** το Δ΄ τρίμηνο του 2012 ανήλθε σε 3.681.926 άτομα, σημειώνοντας μείωση κατά 6,4% σε σχέση με το Δ΄ τρίμηνο 2011. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι, ο πληθυσμός των απασχολουμένων δεν ακολουθεί πτωτική τάση μόνο ως απόλυτο μέγεθος αλλά και ως ποσοστό επί του εργατικού δυναμικού της χώρας. Έτσι το δ΄ τρίμηνο του 2012 ανήλθε σε 74% έναντι του 79,3% που ήταν το αντίστοιχο τρίμηνο του 2011. Η τάση αυτή προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από τη μείωση των αυτοαπασχολουμένων με προσωπικό (της τάξης του 14,5% την περίοδο 2011-2012), ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό μείωσης των μισθωτών την ίδια περίοδο (6,3%). Διαχρονικά βέβαια ο αριθμός των μισθωτών έχει υποστεί πολύ μεγαλύτερη μείωση. Ειδικότερα, το δ΄ τρίμ. του 2009 οι μισθωτοί ανέρχονταν σε 2.871.400 άτομα ενώ το δ΄ τρίμ. του 2012 σε 2.323.400 άτομα, καταγράφοντας πτώση κατά 19,1%.

Πίνακας 1: Εξέλιξη της απασχόλησης ανά φύλο (2008-2012) - σε χιλιάδες

	2008(β΄ τριμ.)	2009(β΄ τριμ.)	2010(β΄ τριμ.)	2011(β΄ τριμ.)	2012(β΄ τριμ.)	2012(δ΄ τριμ.)	Μεταβολή 2008(β΄ τριμ.) - 2012(δ΄ τριμ.)
Σύνολο	4.582,5	4.521,9	4.427,0	4.156,3	3.793,1	3.681,9	-900,6
Άνδρες	2.788,8	2.730,4	2.644,6	2.484,8	2.255,5	2.187,6	-601,2
Γυναίκες	1.793,7	1.801,6	1.782,3	1.671,5	1.537,7	1.494,3	-299,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Η συρρίκνωση του ποσοστού απασχόλησης έχει προέλθει σε αρκετές περιπτώσεις από παύση λειτουργίας των επιχειρήσεων και όχι απλώς από τον περιορισμό του αριθμού των απασχολουμένων. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το διάστημα Ιούνιος 2011 – Ιούνιος 2012, ο αριθμός των ασφαλισμένων στις κοινές επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 10,52%, στα οικοδομοτεχνικά έργα κατά 39,23% και στο σύνολο των επιχειρήσεων μειώθηκε κατά

11,61%. Ο αριθμός των ασφαλισμένων μειώθηκε στις κοινές επιχειρήσεις με πλήρη απασχόληση κατά 12,51%, ενώ με μερική απασχόληση μειώθηκε κατά 3,29%.

Παράλληλα, στο πλαίσιο των προσπαθειών των επιχειρήσεων για περιορισμό του εργατικού κόστους, οι ευέλικτες μορφές εργασίας και κυρίως η μερική απασχόληση κερδίζουν συνεχώς έδαφος. Το 2012 τα στοιχεία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) αποτυπώνουν τη συνεχιζόμενη επέκταση της εφαρμογής ευέλικτων μορφών απασχόλησης. Ειδικότερα, την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2012 το 43,2% των νέων συμβάσεων εργασίας αφορούσε μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση, σημειώνοντας μικρή άνοδο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2011 (41,1%). Σημαντική άνοδος (κατά 49,3%) καταγράφηκε στη μετατροπή υφιστάμενων συμβάσεων εργασίας από πλήρη σε μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση. Η μεταβολή της έκτασης και των χαρακτηριστικών της αδήλωτης εργασίας, όπως δείχνουν και οι πρόσφατες μελέτες του IOBE² και της Τράπεζας της Ελλάδος³, είναι δύσκολο να τεκμηριωθούν. Το γεγονός ότι η μείωση των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ από την έναρξη της κρίσης μέχρι το α' τρίμηνο του 2012, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του ΙΚΑ, υπερβαίνει τις αντίστοιχες απώλειες που εκτιμά η ΕΛΣΤΑΤ κατά περίπου 120 χιλ. εργαζομένους υποδηλώνει ότι υπήρξε αντίστοιχη αύξηση της αδήλωτης εργασίας.

Πάντως, η μείωση της απασχόλησης φαίνεται ότι επεκτάθηκε τα τελευταία δύο έτη και στην αδήλωτη εργασία, ιδίως σε κλάδους επιρρεπείς σε αυτή τη μορφή απασχόλησης (κατασκευές, οικιακοί βοηθοί)⁴.

Επίσης, σημαντικό μερίδιο στη δραματική μείωση της απασχόλησης έχει η μισθωτή εργασία, καθώς η συμμετοχή της στη συνολική απασχόληση, σημείωσε σημαντική αύξηση την περίοδο 1998-2008 (το α' τρίμηνο του 1998 αποτελούσε το 55,7% της απασχόλησης και το α' τρίμηνο του 2008 το 64,3%), ενώ από το 2009 και έπειτα άρχισε να φθίνει φτάνοντας να αποτελεί το 49,3% το δ' τρίμηνο του 2012.

Η μείωση της απασχόλησης έπληξε κυρίως τον ιδιωτικό τομέα και ήταν το αποτέλεσμα της συρρίκνωσης πολλών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα στους κλάδους των κατασκευών, της μεταποίησης και του εμπορίου. Χαρακτηριστικό της έντασης της μείωσης των εν λόγω κλάδων είναι ότι η συμμετοχή τους στη συνολική απασχόληση μειώθηκε την περίοδο 2008-2012 κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες (από 38,6% σε 34,7% αντίστοιχα το 2011 και στο 33,6% κατά το α' τρίμηνο του 2012)⁵. Το επόμενο χρονικό διάστημα αναμένεται και ο **τραπεζικός κλάδος** να συρρικνωθεί λόγω της οικονομικής – δημοσιονομικής κρίσης και κυρίως της απόσυρσης μεγάλου όγκου καταθέσεων (περίπου 80 δισ. τη διετία 2009 – 2011). Έγινε πλέον ευρύτερα αντιληπτό ότι το ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν θα μπορούσε να πορευθεί στη νέα εποχή με την πρότερη διάρθρωσή του. Το μέγεθος της ελληνικής οικονομίας οδηγεί στην ύπαρξη λιγότερων σε αριθμό αλλά και ισχυρότερων τραπεζών, που να είναι περισσότερο ανθεκτικές στις οικονομικές κρίσεις⁶.

² IOBE (2012), Η έννοια της αδήλωτης εργασίας και τα χαρακτηριστικά της, Αθήνα

³ Κανελλόπουλος Κ. (2012), “Μέγεθος και διάρθρωση της ανασφάλιστης εργασίας”, Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 37

⁴ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2012, Φεβρουάριος 2013

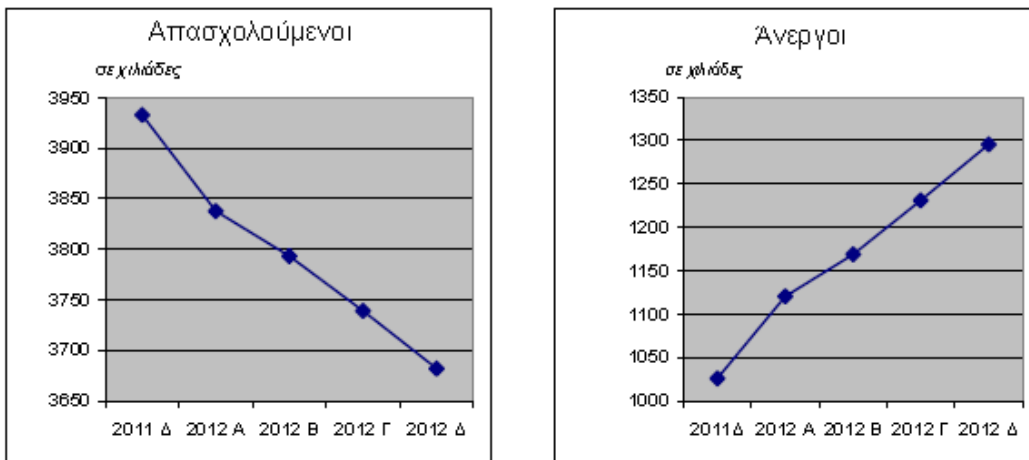
⁵ Πηγή: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση - Ετήσια Έκθεση 2012, Αθήνα, Αύγουστος 2012

⁶ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2012, Φεβρουάριος 2013

Ως εκ τούτου, με την επικείμενη ολοκλήρωση των νομικών συγχωνεύσεων, οι διοικήσεις των συστημικών τραπεζών θα κληθούν να συρρικνώσουν το νέο δίκτυο που θα προκύψει από τη συνένωση των τραπεζών. Αυτό συνεπάγεται ότι μέχρι το 2015 θα βρεθεί εκτός αγοράς εργασίας μεγάλος αριθμός τραπεζικών υπαλλήλων. Σύμφωνα με προβλέψεις της ΟΤΟΕ, της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών αλλά και των επικεφαλής των συστημικών τραπεζών, τους επόμενους μήνες θα ενεργοποιηθούν προγράμματα εθελούσιας εξόδου από όλες τις τράπεζες και θα επισπευσθούν οι συνταξιοδοτήσεις τραπεζικών υπαλλήλων. Ενδεικτική της τάσης αυτής είναι η μείωση της μισθωτής εργασίας που συντελέστηκε κατά τη διάρκεια του 2012 στα χρηματοπιστωτικά και ασφαλιστικά ιδρύματα. Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, το δ' τρίμηνο του 2012 **ο αριθμός των απασχολούμενων στα χρηματοπιστωτικά και ασφαλιστικά ιδρύματα ανέρχονταν σε 103,5 χιλ. έναντι των 118,6 χιλ.** στο α' τρίμηνο του ίδιου έτους. Η μείωση αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό, στη σημαντική μείωση (11,8%) των μισθωτών εργαζομένων από 105,2 χιλ. άτομα το α' τρίμηνο του 2012 σε 92,8 χιλ. άτομα το δ' τρίμηνο του 2012).

Παράλληλα, από το Γ' τρίμηνο του 2009 και μετά, η οικονομική κρίση οδήγησε στην απώλεια θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα την ταχεία αύξηση της **ανεργίας** στο 26%, το Δ' τρίμηνο του 2012 (από το 9,9% το 2009).

Γράφημα 1. Εξέλιξη του αριθμού απασχολούμενων και ανέργων, δ' τριμ. 2011, - δ' τρίμ. 2012

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, ότι μεταβάλλεται η διαρθρωτική δομή της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς δυσχεραίνεται η θέση των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων αλλά και των νέων έως 25 ετών, σχετικώς με τις λοιπές ομάδες του πληθυσμού. Η δυσκολία των νέων στην ένταξη στην απασχόληση και την αγορά εργασίας αυξάνεται αλματωδώς στο περιβάλλον της κρίσης. Ιδιαίτερα έντονο μάλιστα είναι το πρόβλημα στους πολύ νέους υποψήφιους εργαζόμενους και διαρκώς επιδεινώνεται αφού, με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ για το Δ'

τρίμηνο του 2012 το ποσοστό ανεργίας των νέων 15-24 ετών ανήλθε σε 57,8%, ενώ στις νέες γυναίκες καταγράφηκε στο 65% (βλ. πίνακα 2), καταδεικνύοντας ότι η πλειονότητα των νέων και ιδιαίτερα των γυναικών δεν μπορεί να ενταχθεί στην αγορά εργασίας.

Πίνακας 2: Ποσοστό ανεργίας ανά ηλικία και φύλο, δ' τρίμηνο 2011 & 2012

Ηλικία	Δ' τρίμηνο					
	2011			2012		
	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο	Άρρενες	Θήλειες	Σύνολο
Σύνολο	17,8	24,5	20,7	23,3	29,7	26,0
15-24	43,9	56,8	49,9	51,7	65,0	57,8
25-29	30,4	38,4	34,0	38,2	41,0	39,4
30-44	15,8	23,2	19,1	21,6	29,2	25,0
45-64	12,7	14,8	13,5	16,9	19,9	18,1
65+	2,3	5,9	3,5	6,8	5,2	6,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Επιπλέον, οι **νεοεισερχόμενοι άνεργοι** αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι των ανέργων, καθώς ανέρχονται σε 310.801 άτομα, αποτελώντας **το 24%** του συνολικού πληθυσμού των ανέργων (δ' τρίμηνο του 2012). Η συντριπτική πλειοψηφία των νέων ανέργων ανήκει όπως είναι αναμενόμενο στις μικρότερες ηλικιακές τάξεις και κυρίως στην τάξη των 20-24 ετών.

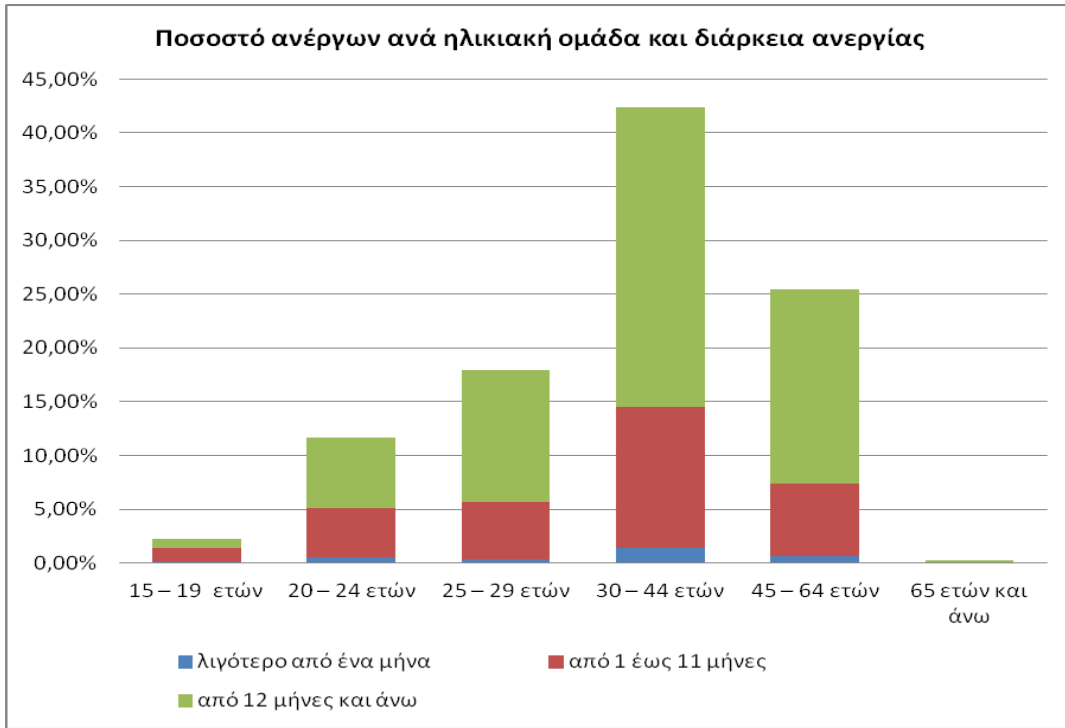
Παράλληλα, οι **μακροχρόνια άνεργοι** σημείωσαν δραματική άνοδο στην Ελλάδα το 2012, φτάνοντας τα 846.627 άτομα και αποτελώντας το 65,3% του συνόλου των ανέργων (δ' τρίμηνο 2012). Οι άνθρωποι αυτοί λόγω του ότι σταδιακά αποθαρρύνονται κατά τη διαδικασία εύρεσης θέσεων απασχόλησης και σε συνδυασμό με το ότι η ζήτηση από τις επιχειρήσεις για την προσφερόμενη εργασία περιορίζεται, τελικά αποκόπτονται σταδιακά από την αγορά εργασίας. Έτσι, η πίεση που ασκούν στην αγορά εργασίας εξασθενεί και βέβαια περνούν από την κυκλική στη διαρθρωτική ανεργία.

Πίνακας 3: Άνεργοι 15 ετών και άνω κατά ομάδες ηλικιών, διάρκεια ανεργίας και φύλο. Δ' τρίμηνο 2012

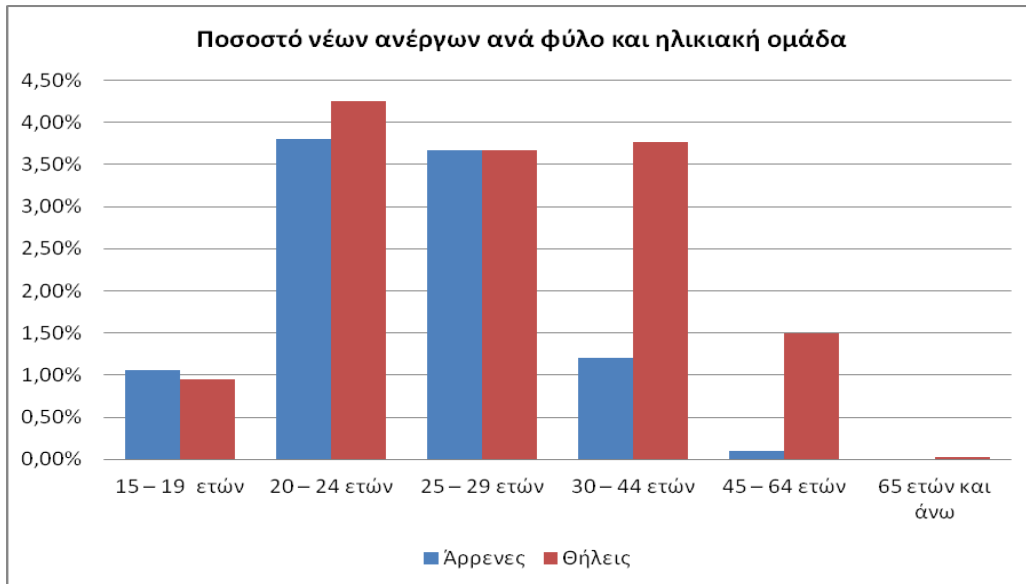
Ομάδες ηλικιών και φύλο	Σύνολο	Διάρκεια ανεργίας					«Νέοι»
		λιγότερο από ένα μήνα	1 – 2 μήνες	3 – 5 μήνες	6 – 11 μήνες	12 μήνες και άνω	
Και των δύο φύλων	1.295,5	40,1	98,2	128,7	171,0	846,6	310,8
15 – 19 ετών	28,9	2,5	2,6	6,2	7,2	10,1	25,9
20 – 24 »	151,6	6,5	12,8	24,4	21,8	84,2	104,3
25 – 29 »	232,2	5,1	16,9	20,0	30,3	157,9	95,1
30 – 44 »	549,6	17,5	45,7	50,6	72,2	358,9	64,4
45 – 64 »	329,6	8,6	19,8	27,3	38,8	232,8	20,8
65 και άνω	3,7	–	0,4	–	0,7	2,6	0,4
Άρρενες	664,0	19,2	51,5	66,6	98,1	424,0	127,3
15 – 19 ετών	15,2	1,2	1,0	3,5	4,2	5,4	13,6
20 – 24 »	71,9	3,5	5,6	12,7	11,3	38,5	49,2
25 – 29 »	124,7	1,3	9,5	10,6	18,2	84,1	47,5
30 – 44 »	265,9	9,4	24,2	25,5	38,7	166,2	15,5
45 – 64 »	183,3	3,7	11,1	14,4	25,0	127,8	1,4
65 και άνω	2,9	–	0,2	–	0,7	2,0	–
Θήλειες	631,5	21,0	46,7	62,1	72,9	422,7	183,5
15 – 19 ετών	13,7	1,3	1,6	2,8	3,1	4,7	12,2
20 – 24 »	79,7	3,0	7,2	11,8	10,4	45,7	55,1
25 – 29 »	107,4	3,8	7,5	9,5	12,1	73,8	47,6
30 – 44 »	283,6	8,1	21,5	25,1	33,5	192,8	48,8
45 – 64 »	146,2	4,8	8,7	12,9	13,8	105,0	19,4
65 και άνω	0,8	–	0,2	–	–	0,6	0,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Γράφημα 2: Ποσοστό ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα και διάρκεια ανεργίας, Δ' τρίμηνο 2012

Γράφημα 3: Ποσοστό νέων ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο, Δ' τρίμηνο 2012

Η υποχώρηση της απασχόλησης, η αύξηση της ανεργίας, οι θεσμικές παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας με κυριότερη τις νέες ρυθμίσεις σε σχέση με τον καθορισμό του κατώτατου μισθού, και τέλος, η αναμενόμενη προσαρμογή των αμοιβών στον ιδιωτικό τομέα στην οικονομική συγκυρία, είχαν ως άμεση συνέπεια τη μείωση του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος. Ως εκ τούτου, σημειώθηκε επέκταση της ανεργίας σε εκείνες τις ομάδες του πληθυσμού που συνεισέφεραν το κύριο εισόδημα του νοικοκυριού. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τη σημαντική μείωση των αμοιβών οδήγησε σε γρηγορότερη επιδείνωση της θέσης όλων των μελών του νοικοκυριού, κάτι το οποίο οδήγησε σε αυξημένα ποσοστά φτώχειας και κινδύνου αποκλεισμού από 28,1% το 2008 σε 31% το 2011 (βλ. πίνακα 4). Επισημαίνεται ότι, το ποσοστό αυτό είναι το υψηλότερο ανάμεσα στα κράτη-μέλη που έχουν ενταχθεί σε πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής και επίσης το υψηλότερο ανάμεσα στα κράτη-μέλη της νότιας Ευρώπης.

Πίνακας 4: Άτομα σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού ως ποσοστό του συνόλου του πληθυσμού

	2008	2009	2010	2011
Ευρωζώνη	21,4	21,2	21,6	22,6
Ιρλανδία	23,7	25,7	29,9	:
Ελλάδα	28,1	27,6	27,7	31,0
άνδρες	26,3	26,1	26,0	29,6
γυναίκες	29,8	29,0	29,3	32,3
Ισπανία	22,9	23,4	25,5	27,0
Ιταλία	25,3	24,7	24,5	28,2
Πορτογαλία	26,0	24,9	25,3	24,4

Πηγή: Eurostat

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ο τριπλασιασμός του ποσοστού των παιδιών που διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς ούτε έναν εργαζόμενο (3,6% το 2008, 9,2% το 2011, βλ. πίνακα 5) και το διπλασιασμό του γενικού πληθυσμού σε νοικοκυριά χωρίς ούτε έναν εργαζόμενο (από 7,5% το 2008 σε 13,7% το 2011, βλ. πίνακα 6).

Πίνακας 5: Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών που διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο

	2008	2009	2010	2011
Ευρωζώνη	7,6	8,7	9,2	9,3
Ελλάδα	3,6	4,8	6,3	9,2

Πηγή: Eurostat

Πίνακας 6: Πρόσωπα ηλικίας 18-59 ετών που διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο

Ευρωζώνη	8,7	9,7	10,1	10,3
Ελλάδα	7,5	8,5	10,3	13,7

Πηγή: Eurostat

Συνοψίζοντας τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της τρέχουσας κατάστασης στην ελληνική αγορά εργασίας έγκεινται στα εξής:

- Η απασχόληση σημειώνει συνεχή μείωση και η ανεργία αυξάνεται με έντονους ρυθμούς.
- Στην υποχώρηση της απασχόλησης συνέβαλε κυρίως η μεγάλη υποχώρηση των αυτοαπασχολουμένων με προσωπικό, ενώ και οι μισθωτοί μειώθηκαν σε σημαντικό ποσοστό.
- Η διάρκεια της ανεργίας έχει αυξηθεί σημαντικά ως συνέπεια της ανεπαρκούς δημιουργίας θέσεων εργασίας.
- Οι μειώσεις στην απασχόληση έχουν προέλθει σε αρκετές περιπτώσεις από παύση λειτουργίας των επιχειρήσεων και όχι απλώς από περιορισμό του αριθμού των απασχολούμενων.
- Συμπτώματα δυσλειτουργίας της αγοράς εργασίας αποτελούν επίσης πρόσθετα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, όπως η έκταση της ανασφάλιστης εργασίας, η χαμηλή κινητικότητα μεταξύ θέσεων απασχόλησης, η βραδύτητα με την οποία ανταποκρίθηκαν οι μισθοί στην ύφεση με αποτέλεσμα η προσαρμογή του κόστους εργασίας να πρέπει να γίνει μέσω της σημαντικής μείωσης του αριθμού των απασχολούμενων, ή η χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας.

Βασική προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και την ενίσχυση του δυναμισμού της είναι η βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, έχουν γίνει από το 2010 και μετά σημαντικές θεσμικές παρεμβάσεις με στόχο τη μείωση της ανεργίας, την ενίσχυση της παραγωγικότητας και τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας της αγοράς εργασίας στις διακυμάνσεις στη δραστηριότητα σε κάθε επίπεδο (εθνικό, κλαδικό, επιχειρησιακό). Οι πιο πρόσφατες αλλαγές στην αγορά εργασίας νομοθετήθηκαν το Νοέμβριο του 2012 (Ν. 4093/2012), ενώ το νέο Μνημόνιο, που υπεγράφη στα τέλη Δεκεμβρίου 2012, προβλέπει πρόσθετες μεταρρυθμίσεις, προς την ίδια κατεύθυνση, οι οποίες θα υλοποιηθούν στη διετία 2013-2014.

Ολοκληρώνοντας την παρούσα ενότητα αξίζει να αναφερθεί ότι, σε πρόσφατη έκθεση (2013) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώνει πως με την οικονομική κρίση, ο κοινωνικός διάλογος στην Νότια Ευρώπη βρίσκεται σε διαρκή υποχώρηση. Η χώρα μας, δεν αποτελεί εξαίρεση, παρά τη αξιοσημείωτη ωριμότητα των κοινωνικών εταίρων να συνομιλούν τόσο διμερώς όσο και πολυμερώς στο πλαίσιο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Έτσι, οι αδυναμίες που παρατηρήθηκαν τόσο κατά το σχεδιασμό των μνημονίων όσο και η αναποτελεσματικότητα στην εφαρμογή των

μέτρων που αποφασίζονταν καταδεικνύει μεταξύ άλλων αυτή την έλλειψη της συστηματικής διαβούλευσης με σύνθεση των προτάσεων και των απόψεων των εμπλεκόμενων που δυστυχώς απουσίασε. Και αυτό επειδή δεν δημιουργήθηκε χρόνος και χώρος για συστηματικό και οργανωμένο διάλογο στο προηγούμενο διάστημα, που αν είχε ευοδωθεί, η ένταση της κρίσης στη χώρα μας ίσως να ήταν μικρότερης κλίμακας.

Ως εκ τούτου, η επίτευξη μιας Εθνικής Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Συμφωνίας γίνεται σήμερα απαραίτητη παρά ποτέ και ο ρόλος της Ο.Κ.Ε στη διαδικασία αυτή καθίσταται κεντρικός σύμφωνα με την πρόβλεψη του Συντάγματος. Η δημιουργική σύνθεση, η ισότιμη και πολυμερής συμμετοχή των κοινωνικών συνομιλητών στο πλαίσιο της ΟΚΕ, διασφαλίζονται με τους κανόνες και τη διαδικασία που ακολουθείται στη βάση ενός αξιόπιστου ευρωπαϊκού μοντέλου και μόνο αξία μπορεί να προσθέσει στην πορεία της χώρας προς μια ταχεία επάνοδο σε ένα νέο πιο ισχυρό μοντέλο ανάπτυξης.

Στο παρόν σχέδιο δράσης προτείνεται ένα πεδίο εφαρμογής συγκροτημένης διαβούλευσης σε δυο χρόνους: α) οριζόντιος και κάθετος κοινωνικός διάλογος (κλάδοι και περιφέρειες της χώρας) και β) μηχανισμός παρακολούθησης της εφαρμογής των παρεμβάσεων.

2.2 Ομάδες στόχοι του Σχεδίου Δράσης

Για την εκπόνηση του παρόντος Σχεδίου Δράσης, το οποίο περιλαμβάνει επείγουσες δράσεις και δράσεις με προαπαιτούμενο θεσμικές μεταρρυθμίσεις σε βραχυπρόθεσμο και μεσο-/μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα αντίστοιχα, είναι αναγκαίο να προσδιοριστούν εκείνες οι ομάδες πληθυσμού και κυρίως των ανέργων που θα αποτελέσουν τους ωφελούμενους των προτεινόμενων παρεμβάσεων για την ανάσχεση του ρυθμού ανεργίας.

Λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες που κυριαρχούν στην ελληνική αγορά εργασίας, έτσι όπως αποτυπώθηκαν στην προηγούμενη ενότητα, προτείνεται στο πλαίσιο του παρόντος Σχεδίου Δράσης να εξυπηρετηθούν οι εξής ομάδες στόχου:

- Μακροχρόνια άνεργοι, με χαμηλό δείκτη απασχολησιμότητας
- Μακροχρόνια άνεργοι, που πλήττονται ή απειλούνται με φτώχεια
- Νέοι άνεργοι, για την κατάληψη της πρώτης θέσης εργασίας
- Οικογένειες χωρίς έναν εργαζόμενο
- Άτυπα εργαζόμενοι σε θέσεις αδήλωτης εργασίας ή εργαζόμενοι σε επισφαλείς θέσεις εργασίας.

Επιπλέον, κατά την κατάρτιση του παρόντος Σχεδίου Δράσης δεν μπορεί να παραβλεφθεί ότι από την ανεργία πλήττονται ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, οι οποίες υφίστανται μεγαλύτερες

δυσκολίες στην ένταξή τους τόσο στην κοινωνική ζωή της χώρας, όσο και στην είσοδό τους στην αγορά εργασίας, λόγω σωματικών ή ψυχικών αιτιών ή παραβατικής συμπεριφοράς.

Ως εκ τούτου, μέρος των προτεινόμενων δράσεων απευθύνονται προαιρετικά ή υποχρεωτικά σε ανέργους που ανήκουν σε κάποια από τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, έτσι όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της υπ' αρ. 4019/30-9-2011 ΚΥΑ. Ειδικότερα, **Ευπαθείς Ομάδες Πληθυσμού**, γενικά είναι οι κοινωνικές ομάδες πληθυσμού, των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται, είτε εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, είτε σωματική ή ψυχικής ή νοητικής ή αισθητηριακής αναπηρίας, είτε εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή ευρύτερα περιφερειακής οικονομίας. Οι Ευπαθείς Ομάδες Πληθυσμού διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1) στις **Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού**, ανήκουν οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια ή λόγω παραβατικής συμπεριφοράς. Σε αυτές ανήκουν άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές) εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί, φυλακισμένοι / αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες.

2) στις **Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού**, ανήκουν οι ομάδες εκείνες οι οποίες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας, από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια. Σε αυτές ανήκουν ενδεικτικά οι άνεργοι νέοι, οι άνεργες γυναίκες οι άνεργοι άνω των πενήντα ετών, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, οι γυναίκες θύματα κακοποίησης, οι αναλφάβητοι, οι κάτοικοι απομακρυσμένων ορεινών και νησιωτικών περιοχών, τα άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες.

3. Το πλαίσιο σχεδιασμού

3.1 Το πλαίσιο σχεδιασμού στην Ε.Ε.

Βασική επιδίωξη της ενιαίας Ευρώπης των 27 κρατών μελών αποτελεί η στήριξη και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της απασχόλησης, καθώς και η εξασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής, έτσι ώστε να διαμορφωθούν οι απαιτούμενες συνθήκες ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Τα κυριότερα προγραμματικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απασχόληση και την κατάρτιση αποτελούν τα εξής:

1. Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη⁷»

Τον Ιούνιο του 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τη στρατηγική "Ευρώπη 2020" με σκοπό την ενθάρρυνση μιας έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Συνθήκης, η πλήρης απασχόληση και η κοινωνική συνοχή αποτελούν στόχους της Ε.Ε. Οι στόχοι αυτοί εξακολουθούν να αποτελούν τις βασικές μέριμνες των πολιτών της Ε.Ε. και αποτελούν συγχρόνως και τον πυρήνα της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η νέα Στρατηγική «Ευρώπη 2020» προτάσσει τρεις αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες:

1. Έξυπνη ανάπτυξη: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία.
2. Διατηρήσιμη ανάπτυξη: προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας.
3. Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς: μια οικονομία με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Οι τρεις αυτές προτεραιότητες αλληλοενισχύονται και διαμορφώνουν την εικόνα της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς για την Ευρώπη του 21ου αιώνα.

Προς τούτο, η Επιτροπή προτείνει τους εξής πρωταρχικούς στόχους για την ΕΕ:

1. 75% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών πρέπει να έχει απασχόληση.
2. 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται σε Ε&Α.
3. Οι στόχοι του «20/20/20» ως προς το κλίμα/την ενέργεια πρέπει να έχουν επιτευχθεί (περιλαμβανομένης της αύξησης σε 30% του ποσοστού μείωσης των εκπομπών εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν).
4. Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την σχολική εκπαίδευση πρέπει να είναι μικρότερο από 10% και τουλάχιστον 40% των νέων πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
5. Ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια.

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής, Βρυξέλλες, 3.3.2010 COM(2010) 2020 τελικό

Αξίζει να αναφερθεί ότι μέσα από τη νέα Στρατηγική «Ευρώπη 2020», η ΕΣΑ αναδιατυπώνεται ξανά, ορίζοντας ένα ποσοστό απασχόλησης στο 75%, και τέσσερις κατευθυντήριες γραμμές:

- i. αύξηση συμμετοχής ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας, μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας, βελτίωση της ποιότητας της εργασίας
- ii. ανάπτυξη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και προώθηση της δια βίου μάθησης
- iii. βελτίωση της ποιότητας και επίδοσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και αύξηση συμμετοχής στην τριτοβάθμια ή ισοδύναμη εκπαίδευση,
- iv. καταπολέμηση φτώχειας και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Οι προαναφερόμενοι στόχοι αντανακλούν τις τρεις προτεραιότητες, δηλαδή την **έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη**, αλλά το πεδίο τους είναι ευρύτερο και ως εκ τούτου για την επίτευξή τους θα απαιτηθεί μεγάλο φάσμα δράσεων σε εθνικό, Ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.

Η Επιτροπή προτείνει **επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες** που θα ενεργήσουν ως «καταλύτες» για την επίτευξη προόδου σε κάθε βασική προτεραιότητα:

1. **«Ένωση καινοτομίας»**, για τη βελτίωση των συνθηκών-πλαίσιο και της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την έρευνα και καινοτομία, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι καινοτόμες ιδέες θα μπορέσουν να μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα δημιουργήσουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.
2. **«Νεολαία σε κίνηση»**, για την ενίσχυση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διευκόλυνση της εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας.
3. **«Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»**, για την επίσπευση της ανάπτυξης των υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας.
4. **«Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους»**, για την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων, τη στήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τον εκσυγχρονισμό του τομέα των μεταφορών και την ενθάρρυνση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
5. **«Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης»**, για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ, και τη στήριξη της ανάπτυξης μιας ισχυρής και βιώσιμης βιομηχανικής βάσης, ικανής να ασκεί ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.
6. **«Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»**, για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας και την παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες μέσω της δια βίου ανάπτυξης δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και την καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων και μέσω της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.
7. **«Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας»**, για τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ούτως ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία.

Οι παραπάνω εμβληματικές πρωτοβουλίες κατανέμονται ανά θεματική ενότητα ως εξής:

Θεματική ενότητα	Εμβληματική πρωτοβουλία
Έξυπνη ανάπτυξη	- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη - Ένωση Καινοτομίας - Νεολαία σε κίνηση
Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη	- Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της - Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης
Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς	- Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας - Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας

Για να διασφαλιστεί ότι το κάθε κράτος μέλος θα προσαρμόσει τη στρατηγική του για την «Ευρώπη 2020» στην ιδιαίτερη κατάστασή του, η Επιτροπή προτείνει οι εν λόγω στόχοι της ΕΕ να μετατραπούν σε εθνικούς στόχους και πορείες που θα αντικατοπτρίζουν την τρέχουσα κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος και το επίπεδο φιλοδοξίας που είναι ικανό να επιτύχει ως μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας της ΕΕ για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

Στη χώρα μας, το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» συνεισφέρει στην εμβληματική πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» και «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας».

2. Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Στοχεύοντας σε μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης»

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει τον Απρίλιο του 2012 σχετική «Ανακοίνωση» με τίτλο «Στοχεύοντας σε μια ανάκαμψη με άφθονες θέσεις απασχόλησης», η οποία περιλαμβάνει τις βασικές κατευθύνσεις πολιτικής για την ανάσχεση της ανεργίας και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Οι προοπτικές αύξησης της απασχόλησης εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα της ΕΕ να ωθήσει την οικονομική μεγέθυνση μέσω κατάλληλων μακροοικονομικών, βιομηχανικών και καινοτομικών πολιτικών. Παράλληλα, η ενίσχυση της ανάπτυξης με άφθονες θέσεις εργασίας απαιτεί πολιτικές απασχόλησης οι οποίες:

- διαμορφώνουν ευνοϊκές συνθήκες για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης,
- διευκολύνουν τις θετικές μεταβολές,
- αυξάνουν την προσφορά εργασίας,
- βελτιώνουν τον τρόπο που η προσφερόμενη εργασία ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ζήτησης εργασίας από γεωγραφική άποψη αλλά και σε σχέση με τις δεξιότητες.

Πέραν της βραχυπρόθεσμης συμβολής τους στην ανάκαμψη, οι πολιτικές για την απασχόληση αποτελούν επίσης βασικές κοινωνικές επενδύσεις οι οποίες εμποδίζουν τη συσσώρευση μεγαλύτερου κοινωνικού και δημοσιονομικού κόστους σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η ετήσια έρευνα για την ανάπτυξη της ΕΕ για το 2012 τονίζει την ανάγκη να αναληφθεί αποφασιστική δράση,

έτσι ώστε να ενισχυθεί η δημιουργία θέσεων εργασίας και να εξασφαλιστεί η ανάκαμψη, στόχευση η οποία τονίστηκε ιδιαίτερα στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2012.

Το περιεχόμενο αυτού του «πακέτου απασχόλησης» (employment package) επικεντρώνεται σε τρεις (3) άξονες πολιτικών:

1. την υποστήριξη για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης,
2. την αποκατάσταση της δυναμικής των αγορών εργασίας και
3. την ενδυνάμωση της διακυβέρνησης της ΕΕ στα θέματα απασχόλησης μέσω της περαιτέρω ενίσχυσης του συντονισμού και της παρακολούθησης των εθνικών πολιτικών.

Ειδικότερα προωθούνται οι εξής πολιτικές ανά άξονα:

Ως προς την υποστήριξη για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης

- ✓ Ενίσχυση της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης σε όλους τους τομείς της οικονομίας με την ενθάρρυνση της ζήτησης εργασίας.
- ✓ Αξιοποίηση των δυνατοτήτων δημιουργίας θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς / κλάδους της οικονομίας (π.χ. πράσινη οικονομία, υγεία και κοινωνική φροντίδα, τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών).
- ✓ «Κινητοποίηση» των κονδυλίων της Ε.Ε. για τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Ως προς την αποκατάσταση της δυναμικής των αγορών εργασίας

- ✓ Προώθηση της μεταρρύθμισης των αγορών εργασίας.
- ✓ Κινητοποίηση όλων των παραγόντων για την καλύτερη εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης.
- ✓ Επένδυση στις δεξιότητες.
- ✓ Πορεία προς την καθιέρωση μιας ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας.

Ως προς την ενίσχυση της διακυβέρνησης στην ΕΕ

- ✓ Συμπλήρωση της βελτιωμένης υποβολής εκθέσεων και του συντονισμού των κρατών-μελών μέσω της ενισχυμένης πολυμερούς εποπτείας (εκπόνηση εθνικών σχεδίων απασχόλησης, εκπόνηση συστήματος συγκριτικής ανάλυσης με επιλεγμένους δείκτες για την απασχόληση, αναφορά αποτελεσμάτων στο πλαίσιο Κοινής Έκθεσης για την απασχόληση).
- ✓ Ενίσχυση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση των πολιτικών απασχόλησης και των κύριων στρατηγικών προτεραιοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο (τριμερής συνεργασία για την παρακολούθηση και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις μισθολογικές εξελίξεις σε σχέση με την παραγωγικότητα, τον πληθωρισμό, την εσωτερική ζήτηση, την ανεργία και τις εισοδηματικές ανισότητες).
- ✓ Ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ των πολιτικών για την απασχόληση και των σχετικών χρηματοδοτικών μέσων.

3. Κοινό στρατηγικό πλαίσιο 2014-2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας

Δεδομένου ότι, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) επιδιώκουν αλληλοσυνδεόμενους στόχους πολιτικής και η διαχείρισή τους γίνεται με επιμερισμό μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, αποτελώντας την κύρια πηγή επενδύσεων σε επίπεδο Ε.Ε. για να βοηθήσουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή πρότεινε τον κανονισμό κοινών διατάξεων για να αποκαταστήσουν και να τονώσουν την ανάπτυξη και να εξασφαλίσουν μια ευεργετική για την απασχόληση ανάκαμψη, παράλληλα με βιώσιμη ανάπτυξη και σύμφωνα με τους στόχους της Στρατηγικής "Ευρώπη 2020".

Στο πλαίσιο αυτό η πρόταση για το κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο 2014-2020 προβλέπει μεγαλύτερο συντονισμό των Ταμείων για να επιτευχθεί:

- συγκέντρωση των πόρων στους στόχους της Στρατηγικής "Ευρώπη 2020" με κοινή δέσμη θεματικών στόχων στους οποίους θα συνεισφέρουν τα Ταμεία,
- απλούστευση μέσω συνεκτικότερου σχεδιασμού και ρυθμίσεων εφαρμογής,
- μεγαλύτερη εστίαση στα αποτελέσματα μέσω πλαισίου και αποθεματικού επίδοσης,
- εναρμόνιση των κανόνων επιλεξιμότητας και μεγαλύτερη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους, για να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση των δικαιούχων και των διαχειριστικών αρχών.

Το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο έχει ως στόχο να συμβάλει στον καθορισμό στρατηγικής κατεύθυνσης για την επόμενη δημοσιονομική προγραμματική περίοδο 2014-2020 στα Κράτη Μέλη και τις περιφέρειές τους.

3.2 Πολιτικές και Μέτρα-Δράσεις στην Ελλάδα

1. ΕΣΠΑ 2014-2020

Η προετοιμασία για το επόμενο **Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ)** της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 βρίσκεται ήδη σε προχωρημένη φάση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 8ης Φεβρουαρίου 2013 κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με το επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ), στο οποίο καθορίζονται οι προτεραιότητες του προϋπολογισμού της ΕΕ για τα έτη 2014-2020.

Βασικό εργαλείο ανάπτυξης, τόσο σε επίπεδο στοχευμένης χρηματοδότησης όσο και στήριξης των διαρθρωτικών αλλαγών, αποτελεί το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) και γενικώς οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας. Το ΣΕΣ και τα Επιχειρησιακά του Προγράμματα – με βασικό εργαλείο το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – πρόκειται να προδιαγράψουν σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας, με

παρεμβάσεις και έργα που διαχέονται σε όλους τους τομείς της οικονομίας και σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας.

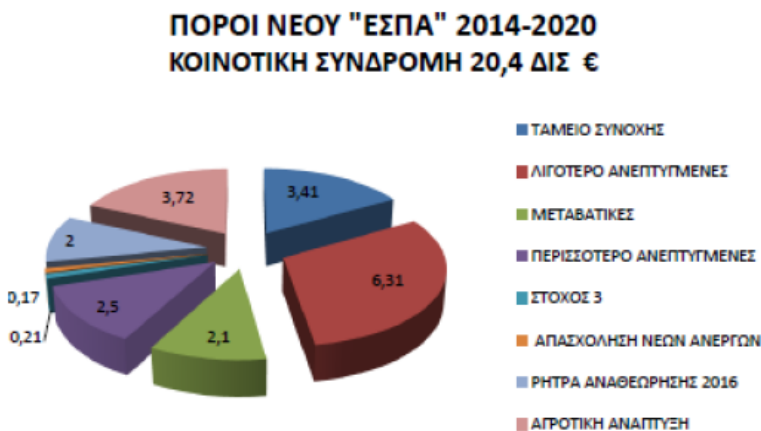
Οι παρεμβάσεις και τα έργα αυτά θα συμβάλλουν συνολικά στον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση και ειδικότερα αναμένεται να συνεισφέρουν:

- στην οικονομική, κοινωνική και χωρική συνοχή,
- στην αειφόρο ανάπτυξη,
- στην ανανέωση και την αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας,
- στην ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας, της επιχειρηματικότητας, των επενδύσεων και της απασχόλησης,

Οι παρεμβάσεις του ΣΕΣ θα στηρίξουν, επίσης, την αναδιάρθρωση της δημόσιας διοίκησης, την επένδυση στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, την προώθηση της ενεργού κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας, καθώς και την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα και στα νοικοκυριά, ενώ θα συμβάλλουν στην προάσπιση της δημόσιας υγείας, της πρόνοιας, της ψυχικής υγείας κ.λπ.

Σημαντική, επίσης, αναμένεται να είναι η συμβολή του ΣΕΣ στην εισαγωγή καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων, καθώς και στη διαμόρφωση πλαισίου χρηστής διαχείρισης των αναπτυξιακών πόρων.

Η ενδεικτική κατανομή των πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 που πέτυχε να διασφαλίσει η Ελλάδα για τους τομείς Πολιτικής Συνοχής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας παρουσιάζεται στο επόμενο διάγραμμα:

Οι εθνικές στρατηγικές επιλογές για την περίοδο 2014-2020 διαμορφώνονται και υπό το πρίσμα της κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που αποφασίστηκε στη Σύνοδο Κορυφής του Μαρτίου 2010 και η οποία στοχεύει στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Ο κεντρικός στόχος του αναπτυξιακού σχεδίου για την Ελλάδα του 2020, στο πλαίσιο του ΣΕΣ – βάσει και των προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί για όλες τις χώρες – μέλη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή - δύναται να διατυπωθεί κατ' αρχήν ως ακολούθως:

«Η συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης».

Για την πραγματοποίηση του οράματος αυτού επιλέγονται οι εξής πέντε (5) κύριοι άξονες αναπτυξιακής στρατηγικής:

1. *Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.*
2. *Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.*
3. *Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.*
4. *Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.*
5. *Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.*

2. Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής για την περίοδο 2013-2016 - Εφαρμοστικός νόμος 4093/2012

Στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) παρουσιάζονται τα δημοσιονομικά όρια και δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί για την περίοδο 2013-2016, και περιγράφονται οι βασικές πολιτικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες. Καθορίζονται, επίσης συγκεκριμένοι στόχοι, χρονοδιαγράμματα και δείκτες υλοποίησης στην προσπάθεια ελέγχου των δαπανών και σταδιακής μείωσης του ελλείμματος με την υιοθέτηση ανώτατων ορίων δαπανών των φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης.

Η δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης Εθνικής Ευθύνης, που αποτυπώνεται στο ΜΠΔΣ 2013-2016, βασίζεται:

- ✓ στην υιοθέτηση και υλοποίηση των αναγκαίων θεσμικών αλλαγών που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της λειτουργίας των δομών του δημόσιου τομέα,
- ✓ στη δημιουργία ενός απλού, σταθερού, αποτελεσματικού και δίκαιου φορολογικού συστήματος,
- ✓ στην αναδιάρθρωση των δομών της Κεντρικής Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης,
- ✓ στην αναδιάρθρωση και τη μείωση, μέσω καταργήσεων και συγχωνεύσεων, των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης,
- ✓ στον εξορθολογισμό της μισθολογικής δαπάνης και στην επέκταση του ενιαίου μισθολογίου,

- ✓ στον εξορθολογισμό της φαρμακευτικής δαπάνης και των υπηρεσιών υγείας,
- ✓ στη στοχευμένη κατεύθυνση των κοινωνικών δαπανών, διατηρώντας όμως το ουσιαστικό επίπεδο κοινωνικής προστασίας,
- ✓ στη μεταρρύθμιση των δημόσιων συμβάσεων και προμηθειών, με στόχο τη μεγαλύτερη διαφάνεια και την εξοικονόμηση δαπανών,
- ✓ στις αλλαγές του ασφαλιστικού συστήματος ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)
- ✓ στον εξορθολογισμό των αμυντικών δαπανών, χωρίς να πλήττονται οι αμυντικές δυνατότητες της χώρας.

Από το εκτενές κείμενο του ΜΠΔΣ, αξίζει να αναφερθούν τα εξής σημεία που αφορούν στον τομέα της απασχόλησης και τη ρύθμιση των θεμάτων της ελληνικής αγοράς εργασίας:

- ⇒ Η κατάργηση ειδικών επιδοτήσεων ανεργίας, ειδικών εισοδηματικών ενισχύσεων ανεργίας, καθώς και των επιδοτήσεων ανεργίας απολυομένων μισθωτών λόγω συγχώνευσης-μεταφοράς-συνένωσης επιχειρήσεων εμπίπτει στο πλαίσιο του γενικότερου εξορθολογισμού της δομής των κοινωνικών επιδομάτων. Δεν θίγονται τα υφιστάμενα επιδόματα ανεργίας των κοινών ανέργων, και οι ειδικές κατηγορίες ανέργων που προαναφέρθηκαν θα συνεχίσουν να επιδοτούνται μέχρι 31/12/2013 αλλά πλέον με τις προϋποθέσεις των κοινών ανέργων.
- ⇒ Με την κατάργηση της εργοδοτικής εισφοράς ύψους 1,1% υπέρ του πρώην Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) και του Οργανισμού Εργατικής Εστίας (ΟΕΕ) έχει απομείνει ποσοστό ύψους 1,35% που επιβαρύνει τους εργαζόμενους και αποδίδεται πλέον υπέρ του προϋπολογισμού του ΝΠΔΔ του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ). Με τα νέα αυτά δεδομένα προβλέπεται ο επανασχεδιασμός των προγραμμάτων κοινωνικού τουρισμού μετά την κατάργηση του ΟΕΕ με στοχευμένα κριτήρια για τις πιο ευάλωτες ομάδες και με παράλληλο στόχο την τόνωση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό κλάδο και τη διατήρηση θέσεων εργασίας.
- ⇒ Για την οικονομική ενίσχυση των ανέργων προβλέπεται η παροχή βοηθήματος ανεργίας σε μακροχρόνια ανέργους που έχουν εξαντλήσει το δωδεκάμηνο του επιδόματος ανεργίας για επιπλέον 12 μήνες το μέγιστο και κάτω από ένα όριο οικογενειακού εισοδήματος.
- ⇒ Για το 2014 έχει σχεδιαστεί και η πιλοτική εφαρμογή ενός συστήματος Ελαχίστου Εγγυημένου Εισοδήματος σε δύο περιοχές της χώρας με διαφορετική δομή οικονομίας και απασχόλησης, ένα πρόγραμμα ύψους 20 εκατ. ευρώ.

Αξίζει να αναφερθεί ότι, το μνημόνιο κατανόησης μεταξύ της Ελλάδας, της ΕΕ, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ (Ν.3845/2010) και οι αναθεωρήσεις του (Ν.3863/2010, Ν.3899/2010, Ν.4093/2012) καθώς και ο Νόμος 3846/2010 παρέχουν μία σειρά από μέτρα που στοχεύουν αφενός στην αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας, αφετέρου στην εξασφάλιση επαρκούς προστασίας για τους εργαζόμενους.

Αυτά τα **μέτρα** είναι:

- ⇒ Το “παθητικό” επίδομα ανεργίας μετατρέπεται σε ενεργή πολιτική αγοράς εργασίας που λαμβάνει τη μορφή ενός κουπονιού επανένταξης, σαν επιδότηση προς τον εργοδότη που προσλαμβάνει εγγεγραμμένο/ους άνεργο/ους.

- ☞ Νομοθέτηση πολλών ευέλικτων μορφών εργασίας όπως η εκ περιτροπής εργασία, μερική απασχόληση, τηλε-εργασία, εργασία μέσω εταιριών προσωρινής απασχόλησης καθώς και νομοθέτηση σε σχέση με τη ρύθμιση του εργασιακού χρόνου.
- ☞ Μείωση στον ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο ειδοποίησης για τη λήξη της αόριστου χρόνου σύμβασης μισθωτής εργασίας, η οποία ουσιαστικά οδηγεί σε μείωση της αντίστοιχης αποζημίωσης κατά 50%.
- ☞ Η έννοια της υπερωρίας αναθεωρείται, γεγονός που συνεπάγεται μείωση στο κόστος εργασίας.
- ☞ Το όριο πάνω από το οποίο μία απόλυση θεωρείται ομαδική αυξάνεται, ενώ παράλληλα οι απολύσεις αυτές δεν μπορούν να αφορούν παραπάνω από το 10% των εργαζομένων ηλικίας μεταξύ 55-64 ετών.
- ☞ Οι νέοι εργαζόμενοι κάτω από 24 ετών και οι ανήλικοι εργαζόμενοι με συμβάσεις μαθητείας είναι δυνατό να αμείβονται με μισθούς που θα κυμαίνονται στο 84% και 70% του βασικού μισθού αντίστοιχα, ενώ οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης επιδοτούνται από τον ΟΑΕΔ.
- ☞ Οι απολυμένοι εργαζόμενοι ηλικίας 55-64 ετών έχουν το δικαίωμα στην αυτασφάλιση και ο πρώην εργοδότης τους υποχρεούται να συμμετάσχει στο κόστος του προγράμματος αυτασφάλισης για περίοδο τριών ετών μετά την απόλυση.
- ☞ Η μεσολάβηση, η διαιτησία και οι συλλογικές συμβάσεις αναθεωρούνται με σκοπό τη διασφάλιση ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν συμμετρική πρόσβαση στο σύστημα.
- ☞ Ένας νέος τύπος συλλογικών διαπραγματεύσεων στο επίπεδο της επιχείρησης, οι «ειδικές επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις», αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό μηχανισμό προσαρμογής για επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσμενείς οικονομικές συνθήκες.
- ☞ Η δοκιμαστική περίοδος για τους νεοπροσλαμβανόμενους επεκτείνεται από τους δύο μήνες στον ένα χρόνο.

3. Κατευθύνσεις της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2014-2020

Βασική στρατηγική επιδίωξη για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020 αποτελούν η ανάπτυξη, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και η αποκατάσταση της επαπειλούμενης από την κρίση κοινωνικής συνοχής. Ως εκ τούτου, η βασική πρόκληση για την επόμενη προγραμματική περίοδο είναι η μέγιστη συμβολή των νέων διαρθρωτικών πόρων στην αναστροφή του κλίματος ύφεσης και ταυτόχρονα στην ανάπτυξη της χώρας μέσα από στοχευμένες και πολλαπλασιαστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις, σε τομείς που παρουσιάζουν μέγιστη προστιθέμενη αξία για τη χώρα.

Υπό την οπτική αυτή, το κατ' αρχήν πλαίσιο - και πριν τη διαμόρφωση των Κατευθύνσεων Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής από το ΥΠΑΑΝ με βάση τις προτάσεις των φορέων εστιάζει μεταξύ των άλλων στις ακόλουθες βασικές προτεραιότητες / παραμέτρους σχεδιασμού⁸ :

- ☞ στην ανάγκη επίτευξης κοινωνικής συνοχής, μέσω πολιτικών για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης,
- ☞ στην ενδυνάμωση της κοινωνίας της γνώσης και της αναβάθμισης του εκπαιδευτικού συστήματος, με έμφαση στις δεξιότητες και τη δια βίου μάθηση,

⁸ Πηγή: 1^η εγκύκλιος σχεδιασμού και κατάρτισης του αναπτυξιακού προγραμματισμού της χώρας για την περίοδο 2014 – 2020, Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, Απρίλιος 2012

↳ στην αναχαίτιση, και στη συνέχεια στην αναστροφή των δεικτών της ανεργίας, σε συνδυασμό πάντοτε με τη δρομολόγηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, την αύξηση της παραγωγικότητας και την προώθηση της καινοτομίας καθώς και τη στήριξη της απασχόλησης όλων, με έμφαση στους νέους και στους μεγαλύτερους σε ηλικία, ώστε να δημιουργούνται σταθερά νέες θέσεις εργασίας σε ανταγωνιστικούς τομείς δραστηριοτήτων.

Το ποσό που υπολογίζεται ότι θα λάβει από τα Διαρθρωτικά Ταμεία η Ελλάδα (2014-2020) ανέρχεται περίπου στα 14,5 δισ. ευρώ, στα οποία θα προστεθούν κοινοτικά κονδύλια για την αγροτική ανάπτυξη, τη μείωση της ανεργίας των νέων και την προστασία των εξωτερικών συνόρων της χώρας. Έτσι υπολογίζεται ότι το συνολικό «πακέτο» χρηματοδότησης θα ανέλθει περίπου στα 36 δισ. ευρώ, ποσό που θεωρείται ιδιαίτερα μεγάλο για ένα παλαιό κράτος-μέλος, όπως η χώρα μας.

Σύμφωνα με το κείμενο των προτάσεων - θέσεων της ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ & ΑΛΛΩΝ ΠΟΡΩΝ του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ, στο πλαίσιο διαμόρφωσης των βασικών Κατευθύνσεων της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής της περιόδου 2014-2020, οι **Θεματικοί στόχοι** αφορούν στους κάτωθι:

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, και χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ), και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ)
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Ως εκ τούτου, οι θεματικοί στόχοι 8, 9 και 10 μπορούν να αποτελέσουν τους βασικούς άξονες της τομεακής πολιτικής για το ανθρώπινο δυναμικό στη νέα προγραμματική περίοδο.

Ειδικότερα και όσον αφορά στο Θεματικό Στόχο 8: προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, οι θεματικοί εκ των προτέρων όροι είναι οι εξής:

✓ Πρόσβαση στην απασχόληση των αναζητούντων εργασία

✓ Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων

✓ Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών φορέων της αγοράς εργασίας

✓ Ενεργός και υγιής γήρανση

✓ Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή

Είναι σαφές ότι, για την προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, πρώτη σε σημαντικότητα μπορεί να αποτελέσει η προτεραιότητα που αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, μέσω της προώθησης τόσο της δημιουργίας θέσεων εργασίας, όσο και της ζήτησης εργασίας, της υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων, καθώς και της ανάπτυξης των τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση με ενεργοποίηση των τοπικών φορέων.

Η βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων, συνδεδεμένη και με την προώθηση της επιχειρηματικότητας, των νέων επιχειρήσεων και της αυτοαπασχόλησης μπορεί να αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα στη νέα αναπτυξιακή πολιτική.

Η προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, με το σχεδιασμό και τη διάδοση καινοτόμων και παραγωγικότερων μορφών οργάνωσης της εργασίας και με δράσεις βελτίωσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και της ποιότητας της εργασίας, είναι επίσης μια από τις προτεραιότητες της νέας αναπτυξιακής πολιτικής για τη στήριξη της απασχόλησης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στο συνεχώς μεταβαλλόμενο ευρωπαϊκό και διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Όσον αφορά στο Θεματικό Στόχο 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας, οι θεματικοί εκ των προτέρων όροι είναι οι κάτωθι:

✓ Ενεργητική ένταξη

✓ Υγεία

Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες παρεμβάσεις θα στοχεύουν **στην πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων** καθώς και **στην ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων**, την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, παράλληλα με στοχοθετημένες παρεμβάσεις για την εκπαίδευση, την κοινωνική φροντίδα, τη στέγαση, την υγεία. Ενδεικτικά θα μπορούσε να αναφερθεί, η δημιουργία Συμβουλευτικών Τοπικών Κέντρων για τη στήριξη πληθυσμιακών ομάδων που βιώνουν διακρίσεις και αποκλεισμό, για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής στήριξης, Προγράμματα διαπολιτισμικών μεσολαβητών για τις Υπηρεσίες Πρόνοιας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, για άτομα που αντιμετωπίζουν εμπόδια πρόσβασης και χρήσης των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας, Προγράμματα εξειδίκευσης στελεχών Πρόνοιας στη χρήση των μεθόδων, πολιτικών, προγραμμάτων και εργαλείων για την κοινωνική στήριξη και κοινωνική ένταξη ατόμων από ευάλωτες ομάδες.

Όσον αφορά στο Θεματικό Στόχο 10: Επένδυση στις δεξιότητες, στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση, οι θεματικοί εκ των προτέρων όροι είναι οι κάτωθι:

✓ Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου

✓ Τριτοβάθμια εκπαίδευση

✓ Δια βίου μάθηση

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι, ιδιαίτερη έμφαση στη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, προτείνεται να δοθεί **στις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης – Τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα**, με την ενεργοποίηση των φορέων της τοπικής κοινωνίας και θα αφορά συνδυασμένες παρεμβάσεις μέσω τοπικών δράσεων, για άτομα που λόγω θέσης, ηλικίας, τόπου διαμονής, χρόνου ανεργίας, πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων ή άλλων παρεμφερών παραμέτρων, απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

4. Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2011-2014

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 της Ελλάδας, στο πλαίσιο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 έχει συνταχθεί σε πλήρη συμφωνία με το «Πρόγραμμα Οικονομικής Στήριξης». Το ΕΠΜ παρουσιάζει επίσης τις προσπάθειες της κυβέρνησης να εφαρμόσει το νέο μοντέλο ανάπτυξης, που θα βελτιώσει τη βάση πάνω στην οποία η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται, και όχι μόνο τις πολιτικές που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής στήριξης.

Η Ελλάδα έχει θέσει ως στόχο μέχρι το 2020 το ποσοστό της απασχόλησης να ανέλθει στο 70% για τον πληθυσμό ηλικίας 20-64 ετών. Αν και ο στόχος αυτός θεωρείται αρκετά φιλόδοξος, λαμβάνει υπόψη τις ήδη εφαρμοζόμενες μεταρρυθμίσεις στη αγορά εργασίας και τη συνολική υλοποίηση του προγράμματος οικονομικής σταθερότητας της Ελλάδας.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων εστιάζει στις ακόλουθες **τρεις βασικές προτεραιότητες** οι οποίες είναι απόλυτα συμβατές με την ετήσια ανασκόπηση για την ανάπτυξη του 2011 και το πρόγραμμα οικονομικής στήριξης:

- i. εξισορρόπηση ασφάλειας και ευελιξίας,
- ii. να καταστεί η εργασία πιο ελκυστική
- iii. δράσεις ώστε να επανέλθουν οι άνεργοι στην εργασία.

Η μείωση του μη μισθολογικού κόστους στοχεύει σε συγκεκριμένες ομάδες του εργατικού δυναμικού, μικρές επιχειρήσεις και γεωγραφικές περιοχές που αντιμετωπίζουν δυσμενείς οικονομικές συνθήκες και προβλήματα απασχόλησης, έτσι ώστε να αποτραπούν σημαντικά κοινωνικά κόστη. Υπό την έννοια αυτή, μια βασική κατεύθυνση πολιτικής αναφέρεται στην επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη διατήρηση των υπαρχόντων.

Όσον αφορά στα **βασικά μέτρα πολιτικής**, μία εκτενής ατζέντα μεταρρυθμίσεων εφαρμόζεται ώστε να υποστηρίξει τη βελτίωση της παραγωγικότητας και να αντιμετωπίσει τα εμπόδια στην αγορά εργασίας όπως:

- i. εμπόδια από την πλευρά της ζήτησης
- ii. εμπόδια που σχετίζονται με την ένταξη/επανεένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας (νέοι, γυναίκες, μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι)
- iii. το επίπεδο αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΟΑΕΔ)
- iv. την αναντιστοιχία ζητούμενων και προσφερόμενων προσόντων
- v. την αδήλωτη εργασία

Το μνημόνιο κατανόησης μεταξύ της Ελλάδας, της ΕΕ της ΕΚΤ και του ΔΝΤ (Νόμος 3845/2010) και οι αναθεωρήσεις του (Ν. 3863/2010, 3899/2010) καθώς και ο νόμος 3846/2010 παρέχουν μία *σειρά από μέτρα που στοχεύουν αφενός στην αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασία, αφετέρου στην εξασφάλιση επαρκούς προστασίας για τους εργαζόμενους.*

- Το “παθητικό” επίδομα ανεργίας μετατρέπεται σε ενεργή πολιτική αγοράς εργασίας που λαμβάνει τη μορφή ενός κουπονιού επανεένταξης, σαν επιδότηση προς τον εργοδότη που προσλαμβάνει έναν εγγεγραμμένο άνεργο.
- Νομοθέτηση πολλών ευέλικτων μορφών εργασίας όπως η εκ περιτροπής εργασία, μερική απασχόληση, τηλε-εργασία, εργασία μέσω εταιριών προσωρινής απασχόλησης καθώς και νομοθέτηση σε σχέση με την ρύθμιση του εργασιακού χρόνου.
- Μείωση στον ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο ειδοποίησης για τη λήξη της αόριστου χρόνου σύμβασης μισθωτής εργασίας η οποία ουσιαστικά οδηγεί σε μείωση της αντίστοιχης αποζημίωσης κατά 50%.
- Η έννοια της υπερωρίας αναθεωρείται κάτι που συνεπάγεται μείωση στο κόστος εργασίας.
- Το όριο πάνω από το οποίο μία απόλυση θεωρείται ομαδική αυξάνεται, ενώ παράλληλα οι απολύσεις αυτές δεν μπορούν να αφορούν παραπάνω από το 10% των εργαζομένων μεταξύ 55-64.
- Οι νέοι εργαζόμενοι κάτω από 24 ετών και ανήλικοι εργαζόμενοι με συμβάσεις μαθητείας είναι δυνατό να αμείβονται με μισθούς που θα κυμαίνονται στο 84% και 70% του βασικού μισθού αντίστοιχα, ενώ οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης επιδοτούνται από τον ΟΑΕΔ.
- Οι απολυμένοι εργαζόμενοι ηλικίας 55-64 ετών έχουν το δικαίωμα στην αυτασφάλιση και ο πρώην εργοδότης τους υποχρεούται να συμμετάσχει στο κόστος του προγράμματος αυτασφάλισης για περίοδο τριών ετών μετά την απόλυση.
- Η μεσολάβηση, η διαιτησία και οι συλλογικές συμβάσεις αναθεωρούνται με σκοπό τη διασφάλιση ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν συμμετρική πρόσβαση στο σύστημα.
- Ένας νέος τύπος συλλογικών διαπραγματεύσεων στο επίπεδο της επιχείρησης, οι «ειδικές επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις» αναμένεται να αποτελέσει ένα σημαντικό

μηχανισμό προσαρμογής για επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσμενείς οικονομικές συνθήκες.

- Η δοκιμαστική περίοδος για τους νεοπροσλαμβανόμενους επεκτείνεται από τους δύο μήνες στον ένα χρόνο.

Η επιδίωξη περιορισμού της αδήλωτης εργασίας είναι θεμελιώδης προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Στην κατεύθυνση αυτή, μια σειρά από μέτρα έχουν ήδη δρομολογηθεί όπως:

- Ένα ειδικό κουπόνι που θα χρησιμοποιείται ως αποζημίωση για τα επαγγέλματα αυτά στα οποία η αδήλωτη εργασία είναι εκτεταμένη (π.χ. εργασία οικιακής καθαρίστριας, φροντίδα για ηλικιωμένους κ.τ.λ.)
- Ένα ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα που θα συνδέει τους συναρμόδιους φορείς, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, τον ΟΑΕΔ, το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας και αργότερα το ΙΚΑ, έτσι ώστε να επιτευχθεί διασταύρωση δεδομένων και πληροφοριών.
- Μία ηλεκτρονική κάρτα για κάθε εργαζόμενο που θα είναι συνδεδεμένος με το παραπάνω πληροφοριακό σύστημα και θα χρησιμοποιείται ως αρχείο για το καθημερινό πρόγραμμα εργασίας του. Οι εργοδότες που θα κάνουν χρήση αυτού του μέτρου θα έχουν κλιμακωτή έκπτωση στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που μπορεί να φτάσει το 25%.

Η δια βίου μάθηση επίσης βρίσκεται στον πυρήνα της εθνικής μας ατζέντας μεταρρυθμίσεων:

- Ο Νόμος 3879/2010 εγκαθιστά ένα ολοκληρωμένο εθνικό δίκτυο για τη δια βίου μάθηση το οποίο διασφαλίζει τη διασύνδεση με όλες της εμπλεκόμενες αρχές, τη διαφάνεια και την υψηλή ποιότητα των σχετικών πολιτικών. Ο δεσμός μεταξύ της απασχόλησης και της δια βίου μάθησης επιτυγχάνεται μέσω ενός συστήματος που σκοπό έχει να αμβλύνει την αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης προσόντων και να ανταποκριθεί στις ταχείες μεταβολές της αγοράς.
- Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων έχει αναπτυχθεί (βάσει ευρωπαϊκών δεδομένων) για την πιστοποίηση των προσόντων, ανεξάρτητα από το εάν αυτά τα προσόντα αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της επίσημης ή όχι εκπαίδευσης και τη διασύνδεση αυτών των προσόντων με την αγορά εργασίας.
- Ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που αφορά την αναβάθμιση των εθνικών κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού, ώστε να αναπτυχθούν σύγχρονες συμβουλευτικές υπηρεσίες και επαγγελματικός προσανατολισμός στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης όπως επίσης της συνεχόμενης εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Τέλος, είναι καθοδόν η μεταρρύθμιση που σχετίζεται με την ενδυνάμωση του ρόλου της επιθεώρησης εργασίας (ΣΕΠΕ), επικεντρώνοντας στην ενίσχυση του συμβουλευτικού της ρόλου, στην πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού και στη θέσπιση συγκεκριμένων ποσοτικών στόχων αναφορικά με τους ελέγχους.

5. Σχέδιο Δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της Επιχειρηματικότητας των Νέων

Λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Ευκαιρίες για τους Νέους” και τις τρέχουσες δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στη χώρας μας, εκπονήθηκε και θα εφαρμοστεί ένα συνεκτικό επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων. Το Σχέδιο Δράσης αποτελεί την πρώτη συνεκτική, αλληλοσυμπληρούμενη και ολοκληρωμένη προσπάθεια της Πολιτείας για την υποστήριξη της ηλικιακής ομάδας των νέων. Κεντρικός στόχος είναι η ανάδειξη στοχευμένων πολιτικών και μέτρων ανάπτυξης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων δύο ηλικιακών κατηγοριών 15-24 και 25-35, με έμφαση στους νέους με χαμηλά τυπικά προσόντα.

Οι βασικές κατηγορίες παρεμβάσεων αφορούν στην ενίσχυση των συστημάτων μαθητείας και πρακτικής άσκησης, στη θέσπιση συστηματικών προγραμμάτων μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, ώστε να υποστηριχθεί η απόκτηση πρώτης εργασιακής εμπειρίας, καθώς και στην προώθηση της επιχειρηματικότητας. Βασικό δε εργαλείο υποστήριξης των νέων κατά τη μετάβασή τους στο εργασιακό ή επιχειρηματικό περιβάλλον, αποτελεί η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών καθοδήγησης (mentoring).

Τα χαρακτηριστικά του Σχεδίου Δράσης συνίστανται στα εξής:

- Ενσωματώνει σε ένα ενιαίο σχέδιο τις δράσεις και τα προγράμματα όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που απευθύνονται στους νέους και τα οποία χρηματοδοτούνται τόσο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), όσο και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).
- Λαμβάνει υπόψη και αξιοποιεί τις προτάσεις των κοινωνικών εταίρων.
- Ενεργοποιεί το σύνολο των οργανισμών και φορέων σχεδιασμού, άσκησης και υλοποίησης πολιτικών για την εκπαίδευση, την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.
- Δημιουργεί συνέργειες και πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα από την υλοποίηση δράσεων που προέρχονται από διαφορετικά Υπουργεία.
- Στηρίζεται, για πρώτη φορά, στην αξιολόγηση και αποτίμηση των μέχρι σήμερα δράσεων, θεραπεύοντας με τον τρόπο αυτό αδυναμίες των αντίστοιχων δράσεων του παρελθόντος.

Οι θεματικοί άξονες προτεραιότητας του Σχεδίου είναι οι κάτωθι:

- i. Δημιουργία θέσεων εργασίας για νέους ανάλογα με τα τυπικά τους προσόντα.
- ii. Ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των συστημάτων μαθητείας με έμφαση στο συνδυασμό κατάρτισης και εργασιακής εμπειρίας.
- iii. Περαιτέρω επένδυση στην τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας και στην πρακτική άσκηση κατά τη διάρκεια και μετά την εκπαίδευση.
- iv. Θέσπιση συστηματικών προγραμμάτων μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία (school-to-work programmes), ώστε να υποστηριχθεί η απόκτηση πρώτης εργασιακής εμπειρίας (με συνδυασμό καθοδήγησης, συμβουλευτικής, κατάρτισης και απασχόλησης) προσαρμοσμένα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των νέων ανέργων.
- v. Ενίσχυση της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού με έμφαση σε νέους ανέργους.

- vi. Ενίσχυση του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, της καθοδήγησης σταδιοδρομίας και της συμβουλευτικής για την επιχειρηματικότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- vii. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων, εστίαση σε νέα / καινοτόμα προϊόντα, υπηρεσίες και τομείς επιχειρηματικότητας.
- viii. Επένδυση σε μέτρα που στοχεύουν στη μείωση της σχολικής διαρροής.

Οι **προβλεπόμενες δράσεις** είναι οι εξής:

1. Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους έως 29 ετών

Στόχος του προγράμματος είναι η επίτευξη μιας δομημένης πορείας εισόδου των νεοεισερχόμενων ανέργων νέων στην αγορά εργασίας, η οποία θα καταλήγει στην τοποθέτησή τους σε θέσεις απασχόλησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Ειδικότερα, το πρόγραμμα διασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας μέσω της απόκτησης και βελτίωσης των γνώσεών τους, με παράλληλη θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση σε πραγματικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος και προσαρμογή των γνώσεων στις πραγματικές ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας.

2. Προώθηση καινοτομικής επιχειρηματικότητας νέων και συμβουλευτική καθοδήγηση επιχειρηματιών

Στόχος του προγράμματος είναι η οικονομική ενίσχυση καινοτομικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών ανέργων νέων, καθώς επίσης και η συμβουλευτική υποστήριξή τους μέσω mentoring, αφενός στο στάδιο σύστασης της νέας επιχείρησης και αφετέρου κατά τη λειτουργία της.

3. Επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο

Στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση ανέργων, ηλικίας ως 35 ετών, στην απασχόληση, μέσω της βελτίωσης των δεξιοτήτων τους στον αγροτοδιατροφικό τομέα και της παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης για ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας στον πρωτογενή τομέα.

4. Εθνικό Δίκτυο Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης

Στο πλαίσιο του εθνικού στόχου για τη μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή/και υφίστανται υλικές στερήσεις ή/και διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη, καθώς και για τη δημιουργία ενός δικτύου κοινωνικής ασφάλειας κατά του κοινωνικού αποκλεισμού, προβλέπεται η λειτουργία του Εθνικού δικτύου άμεσης κοινωνικής παρέμβασης σε πανελλαδικό επίπεδο. Το δίκτυο έχει ως αντικείμενο την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών σε αστέγους και άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας, ή απειλούνται από φτώχεια.

Οι εν λόγω υπηρεσίες θα παρέχονται μέσω της δημιουργίας 200 τουλάχιστον «Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας», για τη λειτουργία και στελέχωση των οποίων προβλέπεται

διετής χρηματοδότηση. Οι συγκεκριμένες δομές θα στελεχώνονται από ανέργους νέους, ηλικίας έως 30 ετών.

5. Προγράμματα κοινωφελούς εργασίας στον πολιτισμό για νέους

Στόχος του προγράμματος είναι η απασχόληση ανέργων σε συγχρηματοδοτούμενα έργα κατασκευής, ανάδειξης και συντήρησης πολιτιστικών υποδομών, καθώς και σε υπηρεσίες φύλαξης των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων αντιμετωπίζοντας ανάγκες των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού, που δεν χαρακτηρίζονται ως πάγιες και διαρκείς και δεν μπορούν να καλυφθούν από το υπάρχον μόνιμο προσωπικό.

Ειδικότερος στόχος είναι η προαγωγή της ιδέας του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς στον χώρο του πολιτισμού, ο οποίος αποτελεί προνομιακό χώρο για την παροχή κοινωφελούς εργασίας, καθώς και η ευρύτερη αξιοποίηση και προβολή των πολιτιστικών χώρων, με την ενεργό συμμετοχή των φορέων της τοπικής κοινωνίας.

6. Πιλοτική δράση για την υποστήριξη νέων για τη δημιουργία Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων

Στόχος της δράσης είναι η προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας ως εργαλεία αναχαίτισης της ανεργίας και προώθησης της κοινωνικής συνοχής. Η ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας συνεισφέρει στη διατήρηση των θέσεων εργασίας, ενισχύει τη σταθερότητα της επιχειρηματικότητας μέσα από τη διαφοροποίηση και την ποικιλότητα των επιχειρηματικών μορφών, προωθεί την κοινωνική συνοχή και ενισχύει την εμπιστοσύνη και την αλληλεγγύη, παράγοντες που είναι απαραίτητοι για την οικονομική ανάκαμψη.

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί με την άμεση χρηματοδότηση Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (ΚοινΣΕπ) που ιδρύονται βάσει του Ν.4019/2011, όπως αυτός ισχύει και με την παράλληλη δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης κάθε φάσης λειτουργίας των ΚοινΣΕπ.

7. Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης

Κύριος στόχος της δράσης είναι η βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, η αύξηση της επαγγελματικής ένταξης και η πρόληψη της ανεργίας των ερευνητών, μέσω της απόκτησης επαγγελματικής πείρας σε επιχειρήσεις.

Μέσω των δράσεων ενίσχυσης του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού θα επιδιωχθεί η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων για την έρευνα και η απόκτηση πολύτιμων ερευνητικών εμπειριών από τους/τις εμπλεκόμενους/-ες ερευνητές/τριες, προκειμένου αυτοί-ές να συμβάλλουν στην επιστημονική πρόοδο, την ανταγωνιστικότητα, αλλά και στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

8. Ενίσχυση επιχειρηματικότητας νέων (Β' κύκλος)

Στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών νέων με έμφαση σε αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ενσωμάτωση καινοτομικών ιδεών και περιβαλλοντικά «φιλικών» παραγωγικών διαδικασιών.

Το πρόγραμμα εστιάζει κυρίως σε τομείς της οικονομίας που δύνανται να στρέψουν την ελληνική επιχειρηματικότητα προς την ουσιαστική εξωστρεφή ανάπτυξη.

9. Ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη στήριξη της απασχόλησης γυναικών μέσω ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας

Στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση Επιχειρηματικών Σχεδίων που θα αναληφθούν από άνεργες γυναίκες. Με τον τρόπο αυτό η παρέμβαση θα συνεισφέρει τόσο στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, όσο και στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης και της αντίστοιχης μείωσης του υψηλού ποσοστού της ανεργίας των γυναικών.

Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης έχουν σχεδιασθεί και πρόκειται να υλοποιηθούν ή υλοποιούνται μέσω όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που απευθύνονται στους νέους, τα οποία διαχειρίζονται τα Υπουργεία Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας, Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων.

3.3 Ο ρόλος του ΟΑΕΔ

Ολοκληρώνοντας αυτή τη σύντομη επισκόπηση του υφιστάμενου πλαισίου πολιτικών απασχόλησης και κατάρτισης, θα πρέπει να γίνει αναφορά και στον ΟΑΕΔ, ο οποίος αποτελεί την κύρια κυβερνητική δομή για την προώθηση της απασχόλησης και την ανάσχεση της ανεργίας.

Ο Ο.Α.Ε.Δ. έχει σκοπό την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας, την ενίσχυση και διευκόλυνση της ένταξης του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας στην αγορά εργασίας, την ασφάλιση κατά της ανεργίας, την προώθηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τη σύνδεσή της με την απασχόληση, την πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και των οικογενειών αυτού, τη χορήγηση παροχών για στεγαστική προστασία αυτού και τη συνδρομή στη συλλογική οργάνωση και δράση του, εν όψει της βελτίωσης του βιοτικού του επιπέδου. Ο Ο.Α.Ε.Δ. συμμετέχει στην εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων και δύναται να υλοποιεί και να συμμετέχει, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, σε προγράμματα που απορρέουν από το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων.

Η δραστηριοποίησή του Οργανισμού συνίσταται στους εξής **τρεις πυλώνες λειτουργίας**:

1. προώθηση στην απασχόληση
2. ασφάλιση της ανεργίας και κοινωνική προστασία της μητρότητας και της οικογένειας
3. επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Ως εκ τούτου, το έργο του ΟΑΕΔ στη τρέχουσα χρονική συγκυρία αφορά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση:

- ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας με τη μορφή εθνικών ή αποκεντρωμένων προγραμμάτων για την ανάσχεση της ανεργίας, την προώθηση της απασχόλησης και την επαγγελματική κατάρτιση ανέργων και εργαζομένων, αλλά και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση σε συνδυασμό με την πρακτική άσκηση (σύστημα «Μαθητείας»),
- αλλά και παθητικών πολιτικών που αφορούν σε μέτρα χορήγησης επιδομάτων ανεργίας και άλλων επιδομάτων (π.χ. μητρότητας, οικογενειακό) και παροχών κοινωνικής προστασίας (π.χ. λειτουργία Βρεφονηπιακών Σταθμών ΟΑΕΔ).

Πιο αναλυτικά, ο **Ο.Α.Ε.Δ. μεριμνά για τα εξής:**

α) για την παρακολούθηση των δεδομένων της αγοράς εργασίας και την αποτελεσματική σύζευξη της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας,

β) για την εγγραφή των ανέργων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και την τοποθέτησή τους, ανάλογα με τα γενικά και ειδικά προσόντα τους, σε αντίστοιχες θέσεις εργασίας με την αξιοποίηση σύγχρονων μέσων πληροφόρησης και ενημέρωσης,

γ) για την εφαρμογή μέτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και διευκόλυνσης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού,

δ) για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης της ανεργίας και ιδιαίτερα μέτρων προς διασφάλιση ίσων ευκαιριών για την επαγγελματική ένταξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων,

ε) για τη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας με την παροχή οικονομικών ενισχύσεων προς τους εργοδότες,

στ) για την οικονομική υποστήριξη των ανέργων με την παροχή τακτικών επιδομάτων σε όσους έχουν καταστεί άνεργοι, καθώς και την καταβολή παροχών, λόγω αφερεγγυότητας του εργοδότη,

ζ) για τη χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων, επιδομάτων κυήσεως και μητρότητας, εποχιακών επιδομάτων, παροχών στράτευσης και λοιπών βοηθημάτων στους δικαιούχους που συγκεντρώνουν τις νόμιμες προϋποθέσεις,

η) για την εφαρμογή της δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος και την ανάπτυξη του συστήματος της μαθητείας με σκοπό τη βελτίωση της δυνατότητας ένταξης των νέων στην ενεργό επαγγελματική ζωή,

θ) για την κατάρτιση και υλοποίηση προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης για ανέργους και εργαζόμενους,

ι) για τη σύσταση και λειτουργία Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.),

ια) για τη συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς στη χάραξη των κατευθύνσεων του επαγγελματικού προσανατολισμού,

ιβ) για τη φύλαξη και περιποίηση των παιδιών του εργατικού δυναμικού, με την ανάθεση του έργου αυτού στους νόμιμα λειτουργούντες ή ιδρυμένους για το σκοπό αυτόν βρεφονηπιακούς σταθμούς του Δημοσίου,

των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή ιδιωτών,

ιγ) για την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης ανέργων ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολουμένων⁹.

Με βάση τις ανωτέρω βασικές προτεραιότητες, **οι παρακάτω παρεμβάσεις έχουν ξεκινήσει από το 2010 και βρίσκονται σε εξέλιξη:**

- Πρόγραμμα επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών για 200.000 εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης με στόχο τη διατήρηση τουλάχιστο 400.000 θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα. Ο προϋπολογισμός είναι 992 εκ. ευρώ και επιδοτείται από το ΙΚΑ και τον ΟΑΕΔ.
- Μακροπρόθεσμο πρόγραμμα για τον καλύτερο συνδυασμό της οικογενειακής και εργασιακής ζωής και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας σε άτομα που λόγω άλλων υποχρεώσεων απείχαν (ειδικά οι γυναίκες) μέσω της εγκαθίδρυσης ευκολιών που σχετίζονται με την φροντίδα των μικρών παιδιών. Το πρόγραμμα αυτό υποστηρίζεται από τον Εργατικό Οργανισμό Κοινωνικών Επιδομάτων και την ελληνική υπηρεσία για την ανάπτυξη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Χρηματοδοτείται κυρίως από το Ε.Π.Α.Ν.Α.Δ. (προϋπολογισμός: 280 εκ. ευρώ) και οι ωφεληθέντες θα είναι 100.000.
- Πρόγραμμα επιδότησης που απευθύνεται σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα για την πρόσληψη ανέργων ηλικίας 16-24 ώστε να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία και θα πληρώνονται με το 80% του βασικού μισθού με τη δυνατότητα να επεκταθεί η επιδότηση για 12 ακόμα μήνες εάν η σύμβαση μαθητείας μετατραπεί σε κανονική σύμβαση εργασίας. Το πρόγραμμα έχει προϋπολογισμό 53.940.400 ευρώ και χρηματοδοτείται από το Ε.Π.Α.Ν.Α.Δ.
- Ένα πρόγραμμα επαγγελματικής και εκπαιδευτικής κατάρτισης που απευθύνεται σε 125.000 εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα με συνολικό κόστος 45 εκ. ευρώ και χρηματοδοτείται από τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ).
- Υλοποιείται από τον ΟΑΕΔ και χρηματοδοτείται από το ΙΚΑ και τον ΟΑΕΔ (προϋπολογισμός 501.424.000 ευρώ, διάρκεια: 4 χρόνια) ένα ειδικό πρόγραμμα για νέες θέσεις εργασίας που απευθύνεται σε 40.000 δικαιούχους με ειδική έμφαση σε νέους ανθρώπους μέχρι 30 ετών, μικρές επιχειρήσεις, μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενους και μεγαλύτερης ηλικίας γυναίκες εργαζόμενες.
- Προώθηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας μέσω προγράμματος του ΟΑΕΔ που υλοποιείται για 4.000 γυναίκες και χρηματοδοτείται από το Ε.Π.Α.Ν.Α.Δ. (96 εκ. ευρώ)
- Με στόχο τη διατήρηση θέσεων εργασίας αλλά και τη δημιουργία νέων στον τομέα του τουρισμού, ο ΟΑΕΔ υλοποιεί πρόγραμμα επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν τον ίδιο αριθμό εποχικού προσωπικού σε

⁹ Πηγή: Ν. 4144/18-4-2013, άρθρο 25

σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Απευθύνεται σε 70.000 δικαιούχους και χρηματοδοτείται από το ΙΚΑ και τον ΟΑΕΔ (70 εκ. ευρώ).

Την τελευταία τριετία ο ΟΑΕΔ υλοποίησε εβδομήντα τέσσερις (74) δράσεις απασχόλησης και επαγγελματικής εκπαίδευσης, προϋπολογισμού 3,9 δισ. ευρώ με μέγιστο αριθμό ωφελουμένων 1.471.774 ανέργους και εργαζομένους ιδιαίτερα σε επισφαλείς θέσεις εργασίας.

Μέσω των δράσεων αυτών μέχρι σήμερα έχουν ωφεληθεί ή συνεχίζουν να ωφελούνται 1.298.006 δικαιούχοι, γεγονός που συνεπάγεται ότι η συνολική απορροφητικότητα των δράσεων αυτών έχει προσεγγίσει μέχρι σήμερα το 88,2% του συνόλου των διαθέσιμων θέσεων.

Τα προγράμματα αυτά έχουν αποδώσει μέχρι σήμερα

- ↳ τη διατήρηση 350.517 επισφαλών θέσεων εργασίας,
- ↳ την ένταξη 275.375 ανέργων σε θέσεις εργασίας και
- ↳ την επαγγελματική εκπαίδευση 630.335 εργαζομένων, ανέργων και ειδικών κοινωνικών ομάδων.

Συνολικά, η εκτίμηση είναι ότι με τις δράσεις αυτές έχει επιτευχθεί ανάσχεση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας τουλάχιστον κατά 5% - 7%.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι, στο πλαίσιο ενίσχυσης της ποιότητας και του ρόλου του ΟΑΕΔ στη σύγχρονη αγορά εργασίας είναι αναγκαία η λειτουργική διασύνδεση όλων των επιμέρους δραστηριοτήτων του Οργανισμού με τις ευρύτερες πρωτοβουλίες στήριξης της απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο αλλά και στην περιοχή αρμοδιότητας των ΚΠΑ2. Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε ο Νόμος 4144/18-4-2013 «Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας» του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, ο οποίος μεταξύ άλλων έχει σκοπό να στηρίξει τους ανέργους, μέσα από τον επαναπροσδιορισμό των σκοπών του ΟΑΕΔ, με σκοπό την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτική.

3.4 Άλλες παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας

Πέρα των ανωτέρω προγραμμάτων που υλοποιούνται με αποκλειστική ευθύνη του ΟΑΕΔ, υλοποιούνται ή έχει δρομολογηθεί η υλοποίηση των εξής προγραμμάτων:

- ↳ Με βάση το Σχέδιο Δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της Επιχειρηματικότητας των Νέων, προκηρύχθηκε το πρόγραμμα «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την στήριξης της Γυναικείας Απασχόλησης μέσω ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων». Το πρόγραμμα με προϋπολογισμό 40.000.000 ευρώ Δημόσια Δαπάνη, στοχεύει στην τόνωση της απασχόλησης μέσω της δημιουργίας πρόσθετων δυνατοτήτων πρόσβασης στην αγορά εργασίας άνεργων, απολυμένων και απειλούμενων από ανεργία γυναικών.

↳ «Επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας για άνεργους νέους ηλικίας έως 29 ετών». Σκοπός της δράσης είναι η επίτευξη μιας δομημένης πορείας εισόδου των νεοεισερχόμενων ανέργων νέων στην αγορά εργασίας, η οποία δυνητικά καταλήγει στην τοποθέτησή τους σε θέσεις απασχόλησης σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας. Στο πλαίσιο της δράσης θα υλοποιηθεί μία ολοκληρωμένη δέσμη παρεμβάσεων που θα περιλαμβάνει:

- Πρόγραμμα θεωρητικής κατάρτισης 80 ωρών
- Πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας διάρκειας 500 ωρών (5 μήνες).
- Υπηρεσίες υποστήριξης κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης
- Επιχορήγηση της επιχείρησης που προβαίνει στην πρόσληψη του ωφελουμένου αμέσως μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης. Η εν λόγω επιχορήγηση αφορά στην κάλυψη του μη μισθολογικού κόστους του ωφελούμενου για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από την πρόσληψη και θα αποτελέσει αντικείμενο άλλης πρόσκλησης.

Συνολικά αναμένεται να ωφεληθούν 45.000 άνεργοι νέοι ηλικίας από 18 μέχρι 29 ετών, εκ των οποίων 20.000 θα είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίων /ΤΕΙ και 25.000 θα είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής, δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται στο ποσό των 163.450.000€ εκ των οποίων το ποσό των 87.473.756€ θα διατεθεί στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης, το ποσό των 71.607.719€ θα διατεθεί στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου και το ποσό των 4.368.525€ θα διατεθεί στις 2 Περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου.

Τέλος, σύμφωνα με την υπ' αρ. 2.475/οικ.3.33/10-01-2012 (ΦΕΚ 16/Β/11-01-2012) Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Ναυτιλίας και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης που ορίζει το «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης Ελέγχου και Διαδικασίας Εφαρμογής» υλοποιούνται στο πλαίσιο του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού» για την προγραμματική περίοδο 2007–2013», οι εξής δράσεις:

- Δράση 7: «**Τοπικά σχέδια για την απασχόληση, προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας**» της Κατηγορίας Παρέμβασης 1: Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση»
- Δράση 3: «**Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες**» της Κατηγορίας Παρέμβασης 1: «Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού» του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 4: «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών»

Αντικείμενο των πράξεων είναι η ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για ανέργους, ως αποτέλεσμα διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στις περιοχές παρέμβασης.

Οι πράξεις αφορούν στην προετοιμασία των ανέργων ωφελουμένων και περιλαμβάνουν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, από τη διαδικασία επιλογής μέχρι και την επιβεβαίωση της εξασφάλισης της

δημιουργίας θέσεων απασχόλησης. Στο κόστος των συγκεκριμένων πράξεων δεν περιλαμβάνεται το κόστος δημιουργίας της θέσης απασχόλησης.

Τα Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση και για την Κοινωνική Ένταξη για ευάλωτες ομάδες έχουν ως πεδίο αναφοράς τις τοπικές αγορές εργασίας και επικεντρώνονται στην υποστήριξη των ωφελουμένων αλλά και των επιχειρήσεων μιας οριοθετημένης περιοχής, για τη σύζευξη της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας. Έμφαση θα δοθεί τόσο στην εξυπηρέτηση των αναγκών της υπάρχουσας τοπικής επιχειρηματικής κοινότητας, όσο και στη διεύρυνση αυτής μέσω της υποστήριξης και ενίσχυσης νέων επιχειρηματιών και της ανάδειξης νέων βιώσιμων πεδίων επιχειρηματικής δραστηριότητας.

3.5 Ανάλυση Δυνατών & Αδύνατων Σημείων καθώς και Ευκαιριών & Απειλών (SWOT) των μέχρι σήμερα παρεμβάσεων: στοχοθεσία του Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση

Αξιοποιώντας την ως άνω ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της αγοράς εργασίας στη χώρας αλλά και το γενικότερο πλαίσιο σχεδιασμού πολιτικών και παρεμβάσεων υπέρ της απασχόλησης, ακολουθεί προσέγγιση με βάση “SWOT” Ανάλυση, έτσι ώστε να τεκμηριωθεί η στοχοθεσία του **Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση**.

Δυνατά Σημεία

- ✓ Η εδραίωση της αυτοαπασχόλησης ως διέξοδος από την κατάσταση ανεργίας γεγονός που οδηγεί σε υψηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης στην ελληνική αγορά εργασίας.
- ✓ Η ενεργοποίηση ήδη εφαρμοσθέντων αλλά και νέων πολιτικών από την πλευρά του κράτους, όσον αφορά στην απασχόληση, που δίνει τη δυνατότητα για εφαρμογή καινοτόμων μέτρων στήριξης των ανέργων αλλά και των εργαζομένων σε επισφαλείς θέσεις εργασίας.
- ✓ Ο περιορισμός κάποιων ποσοτικών στόχων της ΕΣΑ για την επίτευξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που οδηγεί εν μέρει στη μείωση των πιέσεων για εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, οι οποίες θεωρούνται ότι έχουν υψηλό δημοσιονομικό κόστος για τις κυβερνήσεις.
- ✓ Οι ικανότητες των κοινωνικών εταίρων και η δυνατότητα προώθησης της ενεργού συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών απασχόλησης και κατάρτισης, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των όποιων μέτρων στήριξης της ανεργίας και αύξησης της απασχόλησης.
- ✓ Το υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και η υπεροχή σε συγκεκριμένα ακαδημαϊκά / εκπαιδευτικά αντικείμενα σε συνδυασμό με το λειτουργικό σύστημα επαγγελματικής κατάρτισης και την επάρκεια σε υποβάθρο και υποδομές για έρευνα, παρόλο που η ερευνητική δραστηριότητα δεν είναι εκτεταμένη.

Αδύνατα Σημεία

- Το ποσοστό και ο ρυθμός αύξησης της ανεργίας κυμαίνονται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, ενώ αυξημένη είναι καταγράφεται η μακροχρόνια ανεργία και η ανεργία των νέων αλλά και των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας.
- Ο χαμηλός ρυθμός απασχόλησης, ιδιαίτερα των γυναικών, σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια του εκπαιδευτικού συστήματος να παρέχει επαγγελματική εκπαίδευση και εξειδίκευση, δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες στην αποτελεσματική σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης εργασίας.
- Η τρέχουσα κρίση χαρακτηρίζεται ως «κρίση χρέους», αλλά και ως «χρηματοπιστωτική» και «οικονομική» κρίση. Η κρίση της απασχόλησης αποτελεί, ουσιαστικά, απόρροια της ύφεσης και της οικονομικής επιβράδυνσης. Μάλιστα, οι ανεπάρκειες της αγοράς εργασίας θεωρούνται πιο δομικές και άρα πιο δύσκολες στην αντιμετώπισή τους την τρέχουσα περίοδο¹⁰.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε Ανακοίνωσή της για την Ελλάδα¹¹, θεωρεί την ελληνική οικονομική και κοινωνική κρίση ιδιαίτερη περίπτωση, χωρίς προηγούμενο στην Ευρώπη, και εναποθέτει την ευθύνη για την αντιμετώπισή της στις εθνικές δυνάμεις, δηλώνοντας απλά την πρόθεσή της για στήριξη στη βάση της αλληλεγγύης των κρατών της ΕΕ.
- Οι ήδη εφαρμοζόμενες πολιτικές δεν μπόρεσαν να ανασχέσουν την κρίση ή να περιορίσουν τα αποτελέσματά της, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- Στη χώρα μας εντοπίζονται προβλήματα που άπτονται του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης, τα οποία επιτείνονται από την απουσία κατάλληλου πλαισίου κοινωνικού διαλόγου. Ειδικότερα:
 - Κατά τη φάση του σχεδιασμού, διαπιστώνονται αδυναμίες, που άπτονται κυρίως σε θέματα ελλιπούς συνεργασίας μεταξύ των Δημοσίων Υπηρεσιών, ανεπαρκούς ενημέρωσης των ομάδων στόχου και ασαφούς κανονιστικού πλαισίου.
 - Κατά τη φάση υλοποίησης, οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης στη χώρα μας φαίνεται να μην επιτυγχάνουν αποτελεσματικό job matching (σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας), αλλά και να υστερούν σε επαρκή και καλοσχεδιασμένα προγράμματα κατάρτισης για τους ανέργους.
 - Κατά τη φάση της παρακολούθησης και αξιολόγησης, η καταγραφή της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων είναι ελλιπειακή, με αποτέλεσμα να διαιωνίζονται προβλήματα σχεδιασμού και υλοποίησης.
- Το ισχύον καθεστώς υψηλής φορολογίας και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε συνδυασμό με την απουσία συστήματος επαρκούς κοινωνικής ασφάλισης των ανέργων, δημιουργεί δυσμενείς κοινωνικές συνθήκες.

¹⁰ Πηγή: ILO, World of Work 2012: Better jobs for a better economy, Geneva (ILO) 2012

¹¹ Πηγή: European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank- Growth for Greece, Strasbourg, 18.4.2012, COM (2012) 183 final

Ευκαιρίες

- ☞ Καταγράφεται στροφή σε μέτρα περισσότερο οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής (δομικές και θεσμικές αναδιαρθρώσεις, αποδοτικότητα του φορολογικού συστήματος, μεσοπρόθεσμο fiscal plan, διαχείριση των δημοσίων οικονομικών, ιδιωτικοποιήσεις), που επιβάλλονται και από τη μνημονιακή πολιτική και την προσχώρηση στη βοήθεια του Δ.Ν.Τ. Τα μέτρα αυτά θεωρείται ότι θα συγκρατήσουν την ύφεση και μακροπρόθεσμα θα ενισχύσουν την ανάπτυξη, έχοντας θετική επίδραση και στην αγορά εργασίας.
- ☞ Τα προγράμματα στοχευμένης επιδότησης των προσλήψεων φαίνεται πως συμβάλλουν στην προώθηση της ανάκαμψης της οικονομίας. Εκτιμάται ότι με τα ενεργητικά προγράμματα που εφαρμόζονται ήδη, έχει επιτευχθεί εν μέρει ανάσχεση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας τουλάχιστον κατά 5% τη διετία 2010-2011¹².
- ☞ Η μέχρι τώρα λειτουργικότητα του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης επιτρέπει τη δόμηση ευρέων πολιτικών και μηχανισμών που να εξυπηρετούν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- ☞ Το σαφές και οριοθετημένο πλαίσιο κατευθύνσεων και πολιτικών σε επίπεδο Ε.Ε. για την ενίσχυση της απασχόλησης ευνοεί το σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών.
- ☞ Τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των τομέων των logistics και της ναυτιλίας σε διεθνές επίπεδο, καθώς και η ύπαρξη δυνατοτήτων για περαιτέρω ανάπτυξη των κλάδων του τουρισμού, του πολιτισμού και των αγρο-τροφίμων προσδίδουν ευκαιρίες για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά και ίδρυσης νέων επιχειρήσεων.
- ☞ Η δυνατότητα αξιοποίησης της κοινωνικής οικονομίας ως εναλλακτική προοπτική απασχόλησης μπορεί να αποτελέσει πεδίο εφαρμογής νέων καινοτόμων δράσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων. Προς αυτό συμβάλλει και το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για την Κοινωνική Οικονομία και επιχειρηματικότητα (Ν. 4019/2011).
- ☞ Δίνεται η ευκαιρία για ενεργοποίηση κοινωνικών αντανακλαστικών και ανάπτυξη δομών - καναλιών επικοινωνίας και δικτύωσης σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση της κρίσης και των επιπτώσεών της, αλλά και τη συνεργασία σε τοπικό επίπεδο για κρίσιμα κοινωνικά θέματα.

Απειλές

- ☹ Η ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας σε κάποιες ομάδες εργατικού δυναμικού, ενώ εμφανίζει εκτός των άλλων και υψηλή συμμετοχή των μακροχρόνια ανέργων, καθώς και των ανέργων που πλήττονται ή απειλούνται από φτώχεια.
- ☹ Ο ILO προβλέπει και τρίτη φάση της κρίσης λόγω της έντασης της οικονομικής ύφεσης και των επίμονων υψηλών επιπέδων ανεργίας που αυξάνουν τις πιθανότητες περαιτέρω μείωσης της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Οι τάσεις αυτές εντείνονται από τον αυξανόμενο διεθνή ανταγωνισμό που ασκούν οι αναδυόμενες οικονομίες αναπτυσσόμενων χωρών.

¹² Πηγή: Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού, Απολογισμός Έργου Διοίκησης ΟΑΕΔ, Δεκέμβριος 2009- Μάιος 2012, Αθήνα, Μάιος 2012

- Η ΟΚΕ εντόπισε μέσα στην κρίση παραλείψεις και δυσλειτουργίες, με κυριότερη την απουσία στρατηγικού σχεδιασμού και επιτελικής εκτέλεσης δράσεων¹³, ενώ κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού αξιολόγησης που θα συνδέει τα προγράμματα του ΟΑΕΔ με τις προτεραιότητες εθνικού/ευρωπαϊκού επιπέδου.

3.6 Προοπτικές ανάληψης Μέτρων και Παρεμβάσεων σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα (2013-2015) και σε μεσο-/μακροπρόθεσμο ορίζοντα (2014-2020)

Το **Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση** περιλαμβάνει προτεραιότητες τριών κατηγοριών:

- Μέτρα επείγοντος χαρακτήρα, με τη μορφή ολοκληρωμένων Δράσεων, για την αντιμετώπιση προβλημάτων αιχμής, όπως η υψηλότατη μακροχρόνια ανεργία και αυτή των νέων,
- συστημικές αλλαγές, ως προϋπόθεση για την αποτελεσματική πολιτική απασχόλησης (π.χ. μεταρρύθμιση ΟΑΕΔ, εισαγωγή-επέκταση “μαθητείας”, κοινωνική οικονομία, κλπ), και
- θεσμικές ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της αγοράς εργασίας, σχετικά μικρού ή μηδενικού κόστους.

Το κατάλληλο στην τρέχουσα συγκυρία «Σχέδιο Δράσης» για την ενίσχυση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας (με υπηρεσίες προς τους άνεργους ή και τους απασχολούμενους που βρίσκονται σε κίνδυνο ανεργίας), πρέπει να περιλαμβάνει πρόνοιες για οριζόντιες ενέργειες ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας των δομών και των υπηρεσιών ταχείας και εξατομικευμένης αποτίμησης αναγκών κατάρτισης (ποιες δεξιότητες-ικανότητες και για ποιο επίπεδο), συμβουλευτικής, στοχευμένης κατάρτισης και επιμόρφωσης, και τοποθέτησης στην αγορά εργασίας. Επίσης πρέπει να περιλαμβάνει πρόνοιες για ενέργειες ενίσχυσης των επιχειρησιακών δομών (μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων), αλλά και ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας των ενεργειών ανάπτυξης-διευκόλυνσης της επιχειρηματικότητας (που θα μπορούσαν να προσφέρονται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, ακόμη και σε συστάδες, ανάλογα με το μέγεθός τους), έτσι ώστε να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις δημιουργίας θέσεων εργασίας.

Με άλλα λόγια, ένα ολοκληρωμένο **Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση** πρέπει να περιλαμβάνει **Μέτρα** και επιμέρους **Δράσεις** που θα στοχεύουν στα:

- Ταχεία ενεργοποίηση κρατικών και άλλων δημόσιου συμφέροντος φορέων, ώστε να προσφέρουν αξιόπιστες υπηρεσίες αντιστοίχισης θέσεων εργασίας και ενημέρωσης, καθοδήγησης και ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των ανέργων, ενεργοποίηση η οποία θα ξεκινήσει με τη διεύρυνση και αναβάθμιση του ρόλου της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) και την κατάλληλη και συστηματική εισαγωγή διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας (με την αποτίμηση και πιστοποίηση της ποιότητας διαδικασιών και υπηρεσιών εκπαίδευσης, καλλιέργειας και εμπέδωσης ικανοτήτων και τεχνικών δεξιοτήτων κ.α.). Χρειάζεται,

¹³ Πηγή: ΟΚΕ, Οι πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, Αθήνα, 24 Ιουνίου 2009 και ΟΚΕ, Γνώμη της ΟΚΕ «Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης και Εισοδηματικές Ενισχύσεις Ανέργων: υστερήσεις, προκλήσεις, προοπτικές», Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 2008

συγκεκριμένα, να επισπευσθούν και οι σχετικές ενέργειες, επιτελικές και κλαδικές, για την όσο το δυνατόν ταχύτερη προετοιμασία αξιόπιστων και λειτουργικών “πλαισίων προσόντων” – ξεκινώντας με την εντός εξαμήνου παγίωση του ευρύτερου “Εθνικού Πλαισίου Προσόντων” κατά το ευρωπαϊκό συμβατικό σχήμα-πλαίσιο (EQF).

- Σημαντική (significant) βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επιδότησης της απασχόλησης και της επάρκειας των δράσεων επανειδίκευσης ανέργων και ενίσχυσης της απασχολησιμότητάς τους, δηλ. της αναβάθμισης των ικανοτήτων “οριζόντιου χαρακτήρα” (transversal competences), έτσι ώστε να μειώνεται μεσοπρόθεσμα το κόστος διασφάλισης της κινητικότητας μεταξύ εργασιών-επαγγελμάτων ή και κλάδων, μέσω του περιορισμού του κόστους προσαρμογής («επανεξειδίκευσης»), καθώς επίσης και της εύκολης μετάβασης μεταξύ εκπαίδευσης και εργασίας. Οι σχετικές πρόνοιες στο **Σχέδιο** χρειάζεται να προβλέπουν τις προϋποθέσεις εκείνες που θα καθιστούν «ανταγωνιστικά» (αποδοτικά) τα προγράμματα επανακατάρτισης των ανέργων, όπως αυτά θα μπορούν να προσφέρονται στις επιχειρήσεις, με ευθύνη των τελευταίων, με το καθεστώς προγραμμάτων επιδότησης της απασχόλησης – προγράμματα που συνδέονται (σε ενιαίο σχήμα) με υπηρεσίες συμβουλευτικής και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (ώστε οι καταρτιζόμενοι σε μια επιχείρηση άνεργοι να μπορούν να αναλάβουν νέες, διακριτές επιχειρηματικές δράσεις, σε συνάφεια με αυτές της επιχείρησης “κοιτίδας”).
- Βελτίωση της στόχευσης των προγραμμάτων επιδότησης της απασχόλησης καθώς και της αποτελεσματικότητάς τους, με προτεραιότητα στους μακροχρόνια άνεργους και τους άνεργους νέους. Η βελτίωση αυτή της αποτελεσματικότητας θα πρέπει να συνοδεύει
(α) τα προγράμματα επιδότησης της εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (άνεργοι κάτω των 29 ετών κ.α.) καθώς και στήριξης της επιχειρηματικότητας στην κοινωνική οικονομία αλλά και σε καινοτόμους και δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας
(β) την ενεργοποίηση του δημόσιου τομέα (φορέων δημοσίου συμφέροντος) ως “εργοδότη τελικής καταφυγής” (προγράμματα εργασίας για κοινωνικές υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο),
(γ) την αξιοποίηση του outsourcing από μεγάλες επιχειρήσεις για τη συνεργασία με κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις
(δ) την πρακτική ανάπτυξης συνεργατικών σχηματισμών από ομάδες εργαζομένων για τη λειτουργία επιχειρήσεων προς παύση της λειτουργίας τους, για τη διατήρησή τους και
(ε) τα προγράμματα ενίσχυσης της μετάβασης των νέων στην εργασία (επιδότηση πρώτης εργασίας), από τη βαθμίδα της Τεχνικής και Επαγγελματικής και Μεταλυκειακής (μη Τριτοβάθμιας) Εκπαίδευσης.
- Την αναβάθμιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της Τεχνικής-Επαγγ/κής Εκπαίδευσης, με τη μελετημένη και σταδιακή υιοθέτηση (δυσικού) συστήματος εκπαίδευσης-μαθητείας, αναβάθμιση η οποία θα υπηρετεί κατά την τριετία ολοκλήρωσης της Σχολικής Εκπαίδευσης – και απόκτησης Απολυτηρίου – τις ανάγκες απόκτησης τεχνικών γνώσεων και δεξιοτήτων και των απαραίτητων “βασικών” (“οριζόντιων”) ικανοτήτων, καθώς και τη διασύνδεση με την επόμενη βαθμίδα της Μεταλυκειακής (μη Τριτοβάθμιας) Εκπαίδευσης.

- Σε τακτό χρόνο *θεσμοθέτηση νέων κανονιστικών πλαισίων – με τις κατά το ελάχιστο απαραίτητο νομοθετικές ρυθμίσεις - για τα εξής θέματα:*
 - (α) η εισαγωγή και παγίωση διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας, για αποτίμηση προσόντων, πρότερων γνώσεων και εμπειρίας, ενδο-επιχειρησιακή και ευέλικτων μορφών εκπαίδευση, για τη θεσμοθέτηση της εργασιακής εμπειρίας (στις βαθμίδες Λυκειακής και Μεταλυκειακής εκπαίδευσης) κ.ο.κ.
 - (β) η δυνατότητα κατάρτισης εργαζομένων σε καθεστώς εκ περιτροπής εργασίας ή διαθεσιμότητας, σε περιόδους μη πλήρους παραγωγικής λειτουργίας των επιχειρήσεων
 - (γ) η αξιοποίηση καινοτόμων πρακτικών όπως η κοινοτική εργασία και ο ατομικός λογαριασμός ασφάλισης έναντι της ανεργίας

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΣΤΟΧΟΙ)	ΕΡΓΑ-ΔΡΑΣΕΙΣ με άμεσες επιστροφές (στη διετία)				Θεσμικά, Κανονιστικό πλαίσιο, ενίσχυση ικανότητας της Διοίκησης και εποπτευόμενων φορέων			Προτεραιότητες επόμενης Προγραμματικής Περιόδου			
	ΜΕΤΡΑ	Κοινωνικές υπηρεσίες και δημόσια έργα σε φορείς δημόσιου συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο	Αναβάθμιση Προγραμμάτων επιδότησης εργασίας (voucher) με ευέλικτα σχήματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης και στήριξης της επιχειρηματικότητας	(Πιλοτική) Εισαγωγή προσαρμοσμένου συστήματος μαθητείας (δουικό σχήμα): επίπεδο ΤΕΛ και Μεταλυκειακής Εκπ/σης	Πιλοτική Δράση για τον Κοινωνικό Διάλογο και την προετοιμασία τοπικών συμφώνων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα	Πρόγραμμα αναδιοργάνωσης & αναβάθμισης υπηρεσιών ΟΑΕΔ	Μελέτη & ανάπτυξη (Εθνικού) Πλαισίου Προσόντων καθώς και ανάπτυξη κλαδικών-επαγγελματικών πλατυσίων και άλλων προτύπων διασφάλισης ποιότητας	Νομοθετικές ρυθμίσεις για εργασιακή εμπειρία σχήματα μαθητείας στην εργασία, εργασία σε κοινωνικές υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο κ.ο.κ.	Ανάπτυξη αξιόπιστων μηχανισμών για την αποτίμηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας (& πλαίσια προσόντων) & Πρωτοβουλίες εμπέδωσης Κοινωνικού Διαλόγου	Ελέκταση προσαρμοσμένου συστήματος μαθητείας (δουικό σχήμα): επίπεδο ΤΕΕ και Μεταλυκειακής Εκπ/σης	Εισαγωγή Δια-ταμειακών Προγραμμάτων ενίσχυσης παραγωγικού ιστού, με επιδότηση απασχόλησης σε συνδυασμό με ενδο-επιχειρησιακή κατάρτιση και επιχειρηματικότητα
Επιδότηση απασχόλησης σε τομείς κοινωνικών υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο	X				X		X				X
Επιδότηση απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα & ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (Κοινωνική Οικονομία) με σχήματα ενδο-επιχειρησιακής κατάρτισης		X					X	X			X
Κινητικότητα μεταξύ επαγγελματιών-κλάδων και σύνδεση εργασίας και εκπαίδευσης		X			X	X		X			
Είσοδος στην αγορά εργασίας – Μαθητεία στις βαθμίδες Δευτ/θμιας & Μεταλυκειακής Εκπ/σης	X	X	X		X		X	X	X		

4. Προτάσεις Μέτρων και ανάληψης Ενεργειών καθώς και Δράσεων για την επιδότηση της Απασχόλησης και τη στήριξη των Ανέργων

4.1 Προτεινόμενα Μέτρα και Δράσεις

Λαμβάνοντας υπόψη τις στοχεύσεις του παρόντος Σχεδίου Δράσης αλλά και με επιδίωξη να προετοιμασθεί η επέκταση και εμπέδωση των νέων προγραμμάτων για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, προτείνονται τα κάτωθι μέτρα και δράσεις:

Μέτρο 1: Στοχευμένη Ενίσχυση της Απασχόλησης και της Αυτοαπασχόλησης

Δράση 1.1: Τοποθέτηση στην πρώτη θέση εργασίας νεοεισερχομένων ανέργων, μέσω κατάρτισης και 6μηνιας πρακτικής άσκησης και παράλληλη επανένταξη ανέργων στελεχών ως μεντόρων των νεοεισερχόμενων.

Δράση 1.2: Στήριξη της απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων και ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω προγραμματικών συμβάσεων των ΔΥΑ με ΟΤΑ και φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και υπηρεσιών

Δράση 1.3: Στήριξη της απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων και ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω προγραμματικών συμβάσεων των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και ΔΕΚΟ – πρώην ΔΕΚΟ

Δράση 1.4: Διευκόλυνση προγραμμάτων εθελούσιας εξόδου σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν το συνολικό κόστος συμπεριλαμβανόμενου και του ασφαλιστικού κόστους

Δράση 1.5: Προώθηση της Κοινωνικής Οικονομίας

- **Υπο-Δράση 1.5.1:** Προώθηση ειδικών κατηγοριών ανέργων στην ανάληψη επιχειρηματικών δράσεων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας
- **Υπο-Δράση 1.5.2:** Προώθηση της πρακτικής της μόχλευσης δραστηριοτήτων από μεγάλες επιχειρήσεις, στη λογική της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και ειδικότερα της χρήσης τοπικών προμηθευτών (Κοιν.Σ.Επ.)

Δράση 1.6: Ανάπτυξη συστήματος μικροπιστώσεων υπέρ της επιχειρηματικότητας και τη διατήρηση θέσεων απασχόλησης

- **Υπο-Δράση 1.6.1:** Υποστήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων στην ανάληψη επιχειρηματικών δράσεων σε καινοτόμους και δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας

- **Υπο-Δράση 1.6.2:** Ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών από ομάδες εργαζομένων για τη λειτουργία επιχειρήσεων

Μέτρο 2: Αναβάθμιση του ρόλου των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης και του συστήματος μαθητείας στην επαγγελματική εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

Δράση 2.1: Αναβάθμιση του ρόλου και της λειτουργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) για τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας

Δράση 2.2: Ενέργειες Κοινωνικού Διαλόγου για τα προγράμματα ανάσχεσης της ανεργίας και ανάπτυξη μηχανισμού παρακολούθησης των μεγεθών της αγοράς εργασίας

Δράση 2.3: Εισαγωγή και σταδιακή επέκταση σχημάτων μαθητείας – πρακτικής άσκησης στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση κατά την τελειοποίηση

Δράση 2.4: Εισαγωγή και επέκταση σχημάτων μαθητείας στη μεταλυκειακή (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (ΙΕΚ, κέντρα μεταλυκειακής εκπαίδευσης)

Μέτρο 3: Θεσμικού – κανονιστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις για τη στήριξη της απασχόλησης

Δράση 3.1: Ανάπτυξη πλαισίων διασφάλισης ποιότητας σε σχήματα ενδο-επιχειρησιακής κατάρτισης ανέργων σε συνδυασμό με απασχόληση

Δράση 3.2: Κατάρτιση εργαζομένων που τίθενται σε εκ περιτροπής εργασία ή σε διαθεσιμότητα σε περιόδους χαμηλής παραγωγικής λειτουργίας επιχειρήσεων

Δράση 3.3: Διαρκής εφαρμογή πολιτικής κοινοτικής εργασίας για μακροχρόνια ανέργους

Δράση 3.4: Ατομικός λογαριασμός ασφάλισης έναντι της ανεργίας ανεξαρτήτως τύπου σύμβασης εργασίας – ένταξη επισφαλώς απασχολούμενων

4.2 Περιγραφή Δράσεων ανά Μέτρο

Μέτρο 1: Στοχευμένη Επιδότηση της Απασχόλησης και της Αυτοαπασχόλησης

ΔΡΑΣΗ 1.1 Τοποθέτηση στην πρώτη θέση εργασίας νεοεισερχομένων ανέργων, μέσω κατάρτισης και 6μηνης πρακτικής άσκησης και παράλληλη επανένταξη ανέργων στελεχών ως μεντόρων των νεοεισερχόμενων.

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- 10.000 άνεργοι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας, και
- 1.000 άνεργα στελέχη με προϋπηρεσία τουλάχιστον 10 ετών, ως μέντορες

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Το πρόβλημα της ανεργίας είναι ιδιαίτερα έντονο στους **νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας**, των οποίων το **ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 24% το δ' τρίμηνο του 2012 (310.800 άτομα)**. Το πρόβλημα αυτό είναι άμεσα συνδεδεμένο με αυξημένη δυσκολία εισόδου και πρόσβασης στην αγορά εργασίας των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτηση τους από τις επιμέρους εκπαιδευτικές βαθμίδες. Ειδικότερα, έντονο είναι το πρόβλημα στην ηλικιακή τάξη 20-24 ετών, της οποίας η συμμετοχή στο σύνολο των νέων ανέργων ανέρχεται σε 33,55%. Παράλληλα, λόγω της παύσης των δραστηριοτήτων μεγάλου όγκου επιχειρήσεων, η ανεργία πλήττει και τα στελέχη ακόμη και αν αυτά έχουν πολυετή προϋπηρεσία.

Για το σκοπό αυτό προτείνεται ο σχεδιασμός δράσης που να αφορά στην επιχορήγηση πρακτικής άσκησης, ως μεταβατικό στάδιο εισόδου στην αγορά εργασίας, σε φορείς και επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της ιδιωτικής οικονομίας. Η προώθηση της απασχόλησης και η υποστήριξη της εισόδου στην αγορά εργασίας θα πραγματοποιηθεί από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης σε συνεργασία και δικτύωση με άλλους φορείς (π.χ. εκπαιδευτικά ιδρύματα, άλλοι φορείς προώθησης στην απασχόληση).

Επιπλέον, όσον αφορά στα στελέχη του Ιδιωτικού και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα που βρίσκονται σε κατάσταση ανεργίας λόγω της υφιστάμενης κρίσης και της περικοπής θέσεων εργασίας, προβλέπεται να αναλάβουν ρόλο μέντορα των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας για την ομαλή ένταξή τους. Ως εκ τούτου, η τοποθέτηση σε θέσεις πρακτικής άσκησης θα περιλαμβάνει συνδυασμό εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας με παράλληλη εξάσκηση/εργασία και υποστήριξη από άνεργα στελέχη που θα αναλάβουν το ρόλο του μέντορα. Ο κάθε μέντορας θα αναλάβει έως 10 νεοεισερχόμενους ανέργους. Τα κριτήρια επιλογής των ανέργων στελεχών που αναλάβουν το ρόλο του μέντορα θα είναι αξιοκρατικά και Κοινωνικά και η επιλογή θα γίνεται από τις ΔΥΑ.

Η δράση αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας έως 25 ετών, επιδρώντας κατά αυτόν τον τρόπο στην ανάσχεση του υψηλού ποσοστού της ανεργίας των νέων κατά 3,2%.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση συμβαδίζει με ένα εκ των βασικών μέτρων πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 που αφορά στην άρση των εμποδίων που σχετίζονται με την

ένταξη/επανένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, όπως οι νέοι. Επιπλέον, η δράση εξυπηρετεί το Θεματικό Στόχο 8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.

4. Συνοπτική περιγραφή

Η δράση αφορά στην επιχορήγηση της πρακτικής άσκησης, ως μεταβατικό στάδιο εισόδου **10.000 νέων ανέργων** στην αγορά εργασίας. Η δράση θα απευθύνεται σε απόφοιτους κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας, οι οποίοι δεν έχουν εργαστεί ξανά στο παρελθόν. Οι φορείς τοποθέτησης των νέων ανέργων μπορεί να είναι ιδιωτικές επιχειρήσεις, καθώς και επιχειρήσεις και φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η τοποθέτηση σε θέσεις πρακτικής άσκησης θα αφορά ή θα συνδέεται αυστηρά με τα αντικείμενα εκπαίδευσης των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας και θα περιλαμβάνει συνδυασμό εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας με παράλληλη εξάσκηση/εργασία και υποστήριξη από 1.000 άνεργα στελέχη με προϋπηρεσία τουλάχιστον 10 ετών, που θα αναλάβουν το ρόλο του μέντορα.

Οι διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης έχουν ως εξής:

- Οι **νέοι**, που πληρούν τις προϋποθέσεις ένταξης της δράσης¹⁴, **προσέρχονται στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης**, ώστε να λάβουν ενημέρωση για τις δυνατότητες απόκτησης εργασιακής εμπειρίας μέσω πρακτικής άσκησης σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, καθώς και επιχειρήσεις και φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Οι προσερχόμενοι στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης θα **καταχωρούνται στο ηλεκτρονικό σύστημα** τους και θα ακολουθεί η τοποθέτησή τους σε συγκεκριμένες θέσεις για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, κατά εκπαιδευτικό επίπεδο.
- Παράλληλα οργανώνεται σύστημα συνεχούς **καταγραφής και κωδικοποίησης των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό** για θέσεις πρακτικής άσκησης σε κάθε ενδιαφερόμενο φορέα/επιχείρηση, με βάση το οργανόγραμμά τους, την περιγραφή των θέσεων απασχόλησής τους, καθώς και το υπόβαθρο του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων και του περιεχομένου των Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.
- Παράλληλα καταγράφονται τα έμπειρα άνεργα στελέχη του Ιδιωτικού και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα που θα αναλάβουν το ρόλο του μέντορα.
- Επιλογή των μεντόρων και αντιστοίχησή τους με τους νεοεισερχόμενους ανέργους.
- **Αναπτύσσεται ένα τυποποιημένο σύστημα των διαδικασιών σύζευξης, παρακολούθησης, πιστοποίησης και αξιολόγησης** του συνόλου της διαδικασίας πρακτικής άσκησης.
- **Κατάρτιση ατομικού σχεδίου εργασιακής εμπειρίας/μαθητείας** το οποίο θα περιγράφει τη θέση εργασίας στην οποία θα προωθηθεί ο ωφελούμενος, τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει, το αντικείμενο εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας. Το ατομικό σχέδιο θα συντάσσεται στην αρχή ως οδηγός και στο τέλος ως έκθεση απολογισμού, με τη βοήθεια του μέντορα.

¹⁴ Κύρια κριτήρια είναι: α) δεν μην διαθέτει καθόλου επαγγελματική εμπειρία β) να είναι εγγεγραμμένος άνεργος στα μητρώα του ΟΑΕΔ και γ) να είναι κάτω των 25 ετών

Οι παραπάνω διαδικασίες θα είναι τυποποιημένες και βασίζονται στη συμπλήρωση εντύπων που θα τηρούνται ηλεκτρονικά από τους εργασιακούς συμβούλους των κατά τόπους Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης σε συνεργασία με τον εργοδότη, τον ωφελούμενο και το μέντορα. Οι εργασιακοί σύμβουλοι σε συνεργασία με τους μέντορες έχουν την ευθύνη γενικής παρακολούθησης της πρακτικής άσκησης των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας, ενώ θα προβλέπεται διαδικασία πιστοποίησης της επαγγελματικής εμπειρίας τους.

Η δράση θα υλοποιηθεί σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Χρηματοδότηση: Ε.Π. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013 και Ε.Π.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 45.000.000 €

Διαδικασίες για την ένταξη: Με εκχώρηση στις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ 2007-2013
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Α) Νομοθετική πρόβλεψη κοινωνικής ασφάλισης για το μέρος της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Β) Συντονισμός σε θεσμικό επίπεδο του συνόλου των ρυθμίσεων πρακτικής άσκησης σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα.

ΔΡΑΣΗ 1.2. Στήριξη της απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων και ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω προγραμματικών συμβάσεων των ΔΥΑ με ΟΤΑ και φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και υπηρεσιών

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- 15.000 μακροχρόνια άνεργοι που ανήκουν προαιρετικά σε μία τουλάχιστον κατηγορία ευπαθών ομάδων πληθυσμού (ΚΥΑ 4019/2011) και άνεργοι μεγαλύτερης ηλικίας (σε προσυνταξιοδοτικό καθεστώς)¹⁵

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Οι **μακροχρόνια άνεργοι** σημείωσαν δραματική άνοδο στην Ελλάδα το 2012, φτάνοντας τα 846.627 άτομα και αποτελώντας το 65,3% του συνόλου των ανέργων (δ' τρίμηνο 2012). Οι άνθρωποι αυτοί λόγω του ότι σταδιακά αποθαρρύνονται κατά τη διαδικασία εύρεσης θέσεων απασχόλησης και σε συνδυασμό ότι η ζήτηση από τις επιχειρήσεις για την προσφερόμενη εργασία τους περιορίζεται, τελικά αποκόπτονται σταδιακά από την αγορά εργασίας. Έτσι, η πίεση που ασκούν στην αγορά εργασίας εξασθενεί και βέβαια περνούν από την κυκλική στη διαρθρωτική ανεργία. Σημαντικό ποσοστό (27,8%) των μακροχρόνια ανέργων ανήκουν στην ηλικιακή τάξη άνω των 45 ετών. Εξάλλου, ανεξαρτήτου διάρκειας αποχής από την αγορά εργασίας, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία (άνω των 45 ετών) συμμετέχουν με υψηλά ποσοστά στο συνολικό πληθυσμό των ανέργων (25,7%).

Παράλληλα, οι ΟΤΑ και οι φορείς του δημοσίου και του ευρύτερου δημοσίου τομέα, αντιμετωπίζουν σε περιοδική βάση αυξημένες ανάγκες σε εποχικό προσωπικό ή σε προσωπικό μερικής απασχόλησης για την κάλυψη αναγκών κατά την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και έργων (π.χ. στην εκπαίδευση και την υγεία).

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα αυτά και προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εποχικές ανάγκες σε προσωπικό, προτείνεται η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) με **ΟΤΑ και φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και υπηρεσιών (δημόσια έργα – παρεχόμενες υπηρεσίες)**, για την πρόσληψη **ειδικού προσωπικού** από το πλεονάζον εργατικό δυναμικό, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες αυτές. Πιο συγκεκριμένα προτείνονται **δύο ειδών προγραμματικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου:**

- Η πρώτη αφορά έως και 5μηνη απασχόληση για κάλυψη εποχικών αναγκών.
- Η δεύτερη κατηγορία αφορά ετήσια μερική απασχόληση για συγκεκριμένες έκτακτες στοχευμένες υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα με 4 ώρες ημερήσια απασχόληση κατ' ελάχιστο.

¹⁵ Σύμφωνα με τον ορισμό της υπ' αρ. 4019/30-9-2013 ΚΥΑ, άρθρο 1

Και στις δύο περιπτώσεις θα προηγείται πρόγραμμα επιμόρφωσης διάρκειας ως 50 ωρών.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση συμβαδίζει με ένα εκ των βασικών μέτρων πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 που αφορά στην άρση των εμποδίων που σχετίζονται με την ένταξη/επανένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, όπως οι μακροχρόνια άνεργοι. Επίσης, η δράση αναμένεται να εξυπηρετήσει το Θεματικό Στόχο 8: προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, και ειδικότερα τους θεματικούς εκ των προτέρων όρους που αφορούν:

✓ στην πρόσβαση στην απασχόληση των αναζητούντων εργασία

✓ στην ενεργό και υγιή γήρανση

4. Συνοπτική περιγραφή

Για την εφαρμογή της δράσης αυτής, πιο αναλυτικά προτείνεται, οι Δήμοι και οι φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες (π.χ. σχολεία, νοσοκομεία), μία φορά ανά έτος, στο πλαίσιο του ετήσιου προγραμματισμού τους, να προγραμματίζουν και να καταθέτουν αντίστοιχο σχέδιο και μελέτη σκοπιμότητας προς τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, όπου:

- να προβλέπονται κατά τρόπο τεκμηριωμένο οι **ανάγκες σε εποχικό προσωπικό** για την κάλυψη εποχικών αναγκών. Οι ανάγκες αυτές θα προσδιορίζονται επακριβώς ως προς τις ειδικότητες προσωπικού, το συγκεκριμένο έργο προς υλοποίηση, το χρόνο και τόπο απασχόλησης, τα απαιτούμενα προσόντα και γνώσεις. Επίσης πρέπει να προβλέπονται οι μήνες απασχόλησης ανά θέση εργασίας (το μέγιστο 5 μήνες) και το ωράριο απασχόλησης (μέγιστο 8ωρο/ημέρα). Οι αποδοχές θα καθοριστούν όπως προβλέπει η εργατική νομοθεσία.
- να προβλέπονται κατά τρόπο τεκμηριωμένο οι ανάγκες σε προσωπικό για την κάλυψη **έκτακτων αναγκών σε υπηρεσίες** κοινωνικού χαρακτήρα, όπως ιατρική πρωτοβάθμια φροντίδα στους έχοντες ανάγκη, κοινωνικά ιατρεία, φαρμακεία, συνέχιση του προγράμματος βοήθεια στο σπίτι, κοινωνικά παντοπωλεία, ξενώνες, συσσίτια, εκπαίδευση, φύλαξη παιδιών για εργαζόμενους γονείς ή για ανέργους που αναζητούν εργασία κ.α. Στη μελέτη πρέπει να προβλέπονται ο αριθμός και οι ειδικότητες του απαιτούμενου προσωπικού, το συγκεκριμένο έργο προς υλοποίηση, ο χρόνος και ο τόπος απασχόλησης, τα απαιτούμενα προσόντα και γνώσεις. Επίσης πρέπει να προβλέπονται οι ώρες απασχόλησης ανά θέση εργασίας (κατ ελάχιστο 4ωρη ημερήσια απασχόληση) και το διάστημα απασχόλησης (το μέγιστο 1 έτος). Οι αποδοχές θα καθοριστούν όπως προβλέπει η εργατική νομοθεσία, ενώ σε διάρκεια χρόνου θα εξασφαλίζεται η εναλλαγή των ωφελουμένων με βάση τη διαδικασία των σχετικών προσκλήσεων ανά έτος.

Στη συνέχεια οι προτάσεις αυτές, μετά την αξιολόγησή τους από τις αρμόδιες Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, προκειμένου να ακολουθήσει η σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Η δράση θα υλοποιηθεί στο μεσο-/μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, ως δράση «γέφυρα» μεταξύ της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και της επόμενης 2014-2020.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Πηγή χρηματοδότησης: ΕΚΤ- ΕΣΠΑ, εθνικοί πόροι (π.χ. εισφορά Αλληλεγγύης)

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 60.000.000 €

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

ΟΤΑ και φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Α) Δημιουργία και αναμόρφωση υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου για την σύναψη των προτεινόμενων προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ ΔΥΑ και ΟΤΑ, καθώς και φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα. Εξειδίκευση κριτηρίων, όρων και προδιαγραφών εφαρμογής

Β) Ψήφιση νομοθετικής ρύθμισης για την άρση απαγόρευσης προσλήψεων από Δήμους όταν δεν πρόκειται για μόνιμες θέσεις εργασίας που αφορούν εποχικό προσωπικό ή έκτακτο προσωπικό λόγω ειδικών αναγκών και που εξασφαλίζουν εναλλαγή ωφελουμένων

ΔΡΑΣΗ 1.3. Στήριξη της απασχόλησης μακροχρόνια ανέργων και ανέργων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, μέσω προγραμματικών συμβάσεων των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) με μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και ΔΕΚΟ – πρώην ΔΕΚΟ

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- Μακροχρόνια άνεργοι που ανήκουν υποχρεωτικά σε μία τουλάχιστον κατηγορία ευπαθών ομάδων πληθυσμού¹⁶

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Από το γ' τρίμηνο του 2009 και μετά, η οικονομική κρίση οδήγησε στην απώλεια υψηλού αριθμού θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα την **αλματώδη αύξηση της ανεργίας** κατά 16,1 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2009-2012 (στο 26%, το δ' τρίμηνο του 2012 από το 9,9% το 2009).

Παράλληλα, πολλές μεγάλες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα εκείνες που έχουν εποχιακό χαρακτήρα, αλλά αντιμετωπίζουν σε περιοδική βάση αυξημένες ανάγκες σε εποχικό προσωπικό ή σε προσωπικό μερικής απασχόλησης, το οποίο διαφοροποιείται τόσο ως προς τις ειδικότητες όσο και ως προς την εποχή/μήνες που οι ανάγκες προς κάλυψη κενών θέσεων εργασίας ανακύπτουν.

Ενόψει αυτής της κατάστασης και προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εποχικές ανάγκες σε προσωπικό, προτείνεται η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων και των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ), για την πρόσληψη **ειδικού προσωπικού** από το πλεονάζον εργατικό δυναμικό, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες αυτές. Πιο συγκεκριμένα προτείνονται **δύο ειδών προγραμματικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου**:

- Η πρώτη αφορά έως και 5μηνη απασχόληση για κάλυψη εποχικών αναγκών.
- Η δεύτερη κατηγορία αφορά ετήσια μερική απασχόληση για συγκεκριμένες έκτακτες στοχευμένες υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα με 4 ώρες ημερήσια απασχόληση κατ' ελάχιστο.

Και στις δύο περιπτώσεις θα προηγείται πρόγραμμα επιμόρφωσης διάρκειας ως 50 ωρών.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση συμβαδίζει με ένα εκ των βασικών μέτρων πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 που αφορά στην άρση των εμποδίων που σχετίζονται με την ένταξη/επανένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, όπως οι ευάλωτες ομάδες. Επίσης η δράση αναμένεται να εξυπηρετήσει:

¹⁶ Σύμφωνα με τον ορισμό της υπ' αρ. 4019/30-9-2013 ΚΥΑ, άρθρο 1

- το Θεματικό Στόχο 8: προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, και ειδικότερα το θεματικό εκ των προτέρων όρο που αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση των αναζητούντων εργασία
- το Θεματικό Στόχο 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας, και ειδικότερα το θεματικό εκ των προτέρων όρο που αφορά στην ενεργητική ένταξη.

4. Συνοπτική περιγραφή

Για την εφαρμογή της δράσης αυτής, πιο αναλυτικά προτείνεται, οι ΔΥΑ να δημοσιεύουν πρόσκληση μεγάλων επιχειρήσεων για να υποβάλλουν αίτηση στην οποία να περιγράφονται οι **ανάγκες σε εποχικό προσωπικό** για την κάλυψη αντίστοιχων αναγκών. Οι ανάγκες αυτές θα προσδιορίζονται επακριβώς ως προς τις ειδικότητες προσωπικού που απαιτούνται, το χρόνο και τόπο απασχόλησης, τα απαιτούμενα προσόντα και γνώσεις. Επίσης πρέπει να περιγράφονται:

- ☞ Αν πρόκειται για προσωπικό κάλυψης εποχικών αναγκών: ο αριθμός και οι ειδικότητες του απαιτούμενου προσωπικού οι μήνες απασχόλησης ανά θέση εργασίας και το ωράριο απασχόλησης (μέγιστο 8ωρο/ημέρα). Οι αποδοχές θα καθοριστούν όπως προβλέπει η ισχύουσα εργατική νομοθεσία.
- ☞ Αν πρόκειται για προσωπικό μερικής απασχόλησης: ο αριθμός και οι ειδικότητες του απαιτούμενου προσωπικού, τα απαιτούμενα προσόντα και γνώσεις, οι ώρες απασχόλησης ανά θέση εργασίας (κατ ελάχιστο 4ωρη ημερήσια απασχόληση) και το διάστημα απασχόλησης (το μέγιστο 1 έτος).

Στη συνέχεια, οι αιτήσεις αξιολογούνται από τις ΔΥΑ, προκειμένου να ακολουθήσει η σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας, από τις βάσεις δεδομένων των ανέργων. Παράλληλα προσυπογράφονται οι απαραίτητες προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων και των ΔΥΑ.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων και η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση προτείνονται:

- εφαρμογή ηλεκτρονικής μοριοδότησης κατά τρόπο τυποποιημένο και κριτηρίων επιλογής ενιαία για όλους, τα οποία θα διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση συμμετοχής και την κατά προτεραιότητα απασχόληση των ατόμων που χρήζουν μεγαλύτερης υποστήριξης,
- διαφάνεια στη διαδικασία επιλογής και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων
- απλοποίηση διαδικασιών και αποφυγή αυξημένων εντύπων και δικαιολογητικών (ειδικά πριν την πρόσληψη), μειωμένη γραφειοκρατία, και μη χρονοβόρες διαδικασίες
- υποχρεωτική διατήρηση της θέσης εργασίας για ένα (1) έτος μετά το πέρας της περιόδου ολικής επιδότησης. Κατά το έτος υποχρεωτικής διατήρησης της θέσης εργασίας προβλέπεται η χορήγηση στην επιχείρηση επιδότησης ισόποσης με το επίδομα ανεργίας που θα αντιστοιχούσε στον απασχολούμενο, σε περίπτωση που βρισκόταν σε καθεστώς ανεργίας.

Από τη δράση αναμένεται να ωφεληθούν 35.000 άνεργοι που θα ανήκουν στις εξής ομάδες στόχου:

- ✓ Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλό δείκτη απασχολησιμότητας
- ✓ Μακροχρόνια άνεργοι που απειλούνται ή πλήττονται από φτώχεια
- ✓ Νέοι άνεργοι, για την κατάληψη πρώτης θέσης εργασίας
- ✓ Οικογένειες χωρίς έναν εργαζόμενο

Ως εκ τούτου, η συμβολή της δράσης έγκειται στη μείωση του αριθμού των ανέργων κατά 2,7%.

Η δράση θα υλοποιηθεί στο μεσο-/μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, ως δράση «γέφυρα» μεταξύ της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και της επόμενης 2014-2020.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Πηγή χρηματοδότησης: ΕΚΤ- ΕΣΠΑ, εθνικοί πόροι (π.χ. εισφορά Αλληλεγγύης)

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 20.000.000 €

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Δημιουργία και αναμόρφωση υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου για την σύναψη των προτεινόμενων προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης και επιχειρήσεων. Εξειδίκευση κριτηρίων, όρων και προδιαγραφών εφαρμογής

Δράση 1.4. Διευκόλυνση προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν το συνολικό κόστος συμπεριλαμβανόμενου και του ασφαλιστικού κόστους

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

Οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας επιχειρήσεων σε καινοτόμους και δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

Αποτελεί μέτρο πρόληψης της ανεργίας, της μακροχρόνιας ανεργίας και της αδήλωτης εργασίας – επισφαλούς απασχόλησης – υποαπασχόλησης αυτοαπασχολουμένων μεγάλης ηλικίας για διατήρηση, βιώσιμων θέσεων εργασίας μέσω διευκόλυνσης των αναδιαρθρώσεων εκεί που με τις αναδιαρθρώσεις θέσεις εργασίας μπορούν να διασωθούν.

Αφορά κυρίως εργαζόμενους ιδιωτικών επιχειρήσεων σε κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων και υπηρεσιών που στα πλαίσια αναδιαρθρώσεων και προσαρμογών υιοθετούν προγράμματα εθελουσίας εξόδου.

2. Αναγκαιότητα – Σκοπιμότητα

Κατά τη διάρκεια της κρίσης στην ελληνική οικονομία από το 2009 μέχρι σήμερα ιδιωτικές επιχειρήσεις επιλέγουν την παραγωγική αναδιάρθρωση τους και την αναδιάρθρωση του ανθρώπινου δυναμικού τους. Αντιμετωπίζουν την παραγωγική κάμψη και τις ανάγκες αναδιάρθρωσης προχωρώντας και σε προγράμματα εθελουσίας εξόδου μέρους του ανθρωπίνου δυναμικού τους παρέχοντας κίνητρα με αυξημένες αποζημιώσεις και άλλες παροχές.

Συχνά τα προγράμματα εθελουσίας εξόδου αφορούν και εργαζόμενους με πολυετή υπηρεσία και με σχετικά μικρούς χρόνους έως την θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Κατά την επίσημη ή άτυπη, συλλογική ή ατομική, διαπραγμάτευση των παροχών της εθελουσίας εξόδου το κόστος των ασφαλιστικών εισφορών που θα πρέπει να καταβάλει ο υποψήφιος να αποχωρήσει εργαζόμενος έως την θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος του αποτελεί μέρος για τον υπολογισμό του «πακέτου» παροχών που συνοδεύει το εκάστοτε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.

Ωστόσο το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης δεν επιτρέπει την ευθεία και άμεση ασφαλιστική κάλυψη αυτών των εργαζομένων ακόμη και στην περίπτωση που η εταιρεία επιθυμεί να παράσχει μέρος ή το σύνολο του κόστους αυτής της ασφαλιστικής κάλυψης. Αυτό εν συνεχεία παράγει στρεβλώσεις στην αναζήτηση ασφαλιστικών καλύψεων από όσους κάνουν χρήση προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου και στις τρέχουσες δύσκολες συνθήκες της αγοράς εργασίας δεν επιτυγχάνουν στην αναζήτηση άλλης εργασίας μέχρι την θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Σημειωτέον ότι στην ελληνική οικονομία το ποσοστό απασχόλησης του εργατικού δυναμικού ηλικίας 55-64 ετών έχει μειωθεί από 42,9% το β' τρίμηνο του 2008, σε 36,2% το δ' τρίμηνο του 2012.

Για την αποφυγή αυτών των στρεβλώσεων και παρενεργειών προτείνεται να εισαχθεί θεσμική ρύθμιση κατά την οποία σε περιπτώσεις προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναλάβουν το συνολικό κόστος, συμπεριλαμβανομένου του ασφαλιστικού, των εργαζομένων μέχρι την θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης (έως και 3 χρόνια για την θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης) να έχουν την δυνατότητα, κατόπιν συμφωνίας με τον αποχωρούντα εργαζόμενο που κάνει χρήση του προγράμματος εθελουσίας εξόδου, πρόωρης ή σταδιακής καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών από την επιχείρηση κατευθείαν στον ασφαλιστικό φορέα και στο ασφαλιστικό ταμείο (ΙΚΑ).

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση είναι συμβατή με τη στρατηγική επιλογή του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 για την προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας, και με τη συμβολή στην κοινωνική συνοχή και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Επίσης, εξυπηρετεί το Θεματικό Στόχο 8: προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, και ειδικότερα τους θεματικούς εκ των προτέρων όρους που αφορούν

✓ την πρόσβαση στην απασχόληση των αναζητούντων εργασία

✓ την ενεργό και υγιή γήρανση

4. Συνοπτική περιγραφή

- Περιγραφή – ταυτότητα της δράσης
 - Διευκόλυνση με νομοθετικές – ασφαλιστικές ρυθμίσεις των αναδιαρθρώσεων επιχειρήσεων και των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου σε ιδιωτικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναλάβουν το συνολικό κόστος συμπεριλαμβανομένου του ασφαλιστικού των εργαζομένων μέχρι την θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης και μέχρι τρία έτη.
 - Δυνατότητα πρόωρης ή σταδιακής καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών από την επιχείρηση στο ασφαλιστικό ταμείο.
 - Διάρκεια εφαρμογής – δυνατότητας ένταξης: Ιούλιος 2013-Ιουνιος 2014.
 - Μηδενική επιβάρυνση ασφαλιστικών ταμείων και μηδενικό κόστος για δημόσια οικονομικά, με ωφέλεια την έγκαιρη και προκαταβολική είσπραξη ασφαλιστικών εισφορών.
 - Θεσμική λύση σε μία πλευρά των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου που παράγει στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας και στην ασφαλιστική λειτουργία της.
 - Προϋπόθεση εφαρμογής η γραπτή συμφωνία επιχείρησης και εργαζόμενου που κάνει χρήση του προγράμματος εθελουσίας αποχώρησης από την επιχείρηση.

- Αναλυτική ποσοτικοποίηση των παραμέτρων της δράσης

Ετησίως πραγματοποιούνται από ιδιωτικές επιχειρήσεις μεγάλες και μεσαίες, οι οποίες δεν επιθυμούν να διαταράξουν το εργασιακό κλίμα στην επιχείρηση και την προσπάθειά τους προσαρμογής στις νέες συνθήκες, προγράμματα εθελουσίας εξόδου που περιλαμβάνουν σε μεγάλο βαθμό και εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας.

Η θεσμική ρύθμιση θα παράσχει τη δυνατότητα διευκόλυνσης των προγραμμάτων εθελουσίας αποχώρησης με μηδενική επιβάρυνση των ασφαλιστικών ταμείων και μηδενικό κόστος για δημόσια οικονομικά – με θεσμική λύση ή οποία θα διορθώσει υφιστάμενες στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας και ασφάλισης.

Για την προτεινόμενη περίοδο εφαρμογής 1.7.2013-30.6.2014 εκτιμάται η ένταξη 2000 ασφαλισμένων.

- ROADMAP

- Οριστικοποίηση στα πλαίσια του «Προγράμματος Δράσης για την Απασχόληση» - Μάιος 2013.
- Βασική συμφωνία εθνικών κοινωνικών εταίρων για τις παραμέτρους και την έναρξη εφαρμογής της – Ιούνιος 2013.
- Εξειδίκευση θεσμικών και νομοθετικών ρυθμίσεων εφαρμογής της - Ιούνιος-Ιούλιος 2013.
- Έναρξη εφαρμογής – Ιούλιος 2013.
- Αξιολόγηση και ανασχεδιασμός - Απρίλιος 2014.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Αυτοχρηματοδοτούμενο από επιχειρήσεις και εργαζόμενους που το επιλέγουν στο πλαίσιο προγραμμάτων εθελουσίας αποχώρησης.

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και η κάθε ιδιωτική επιχείρηση/εργοδότης που επιθυμεί να κάνει χρήση της ρύθμισης.

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Τροποποίηση ασφαλιστικού νόμου του ιδιωτικού τομέα (ΙΚΑ) ώστε να επιτρέπεται η ασφάλιση και (προ)καταβολή από την επιχείρηση ασφαλιστικών εισφορών για εργαζόμενους που τίθενται σε εθελούσια έξοδο, και έως τρία έτη μέχρι τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματός τους.

ΔΡΑΣΗ 1.5. Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλό δείκτη απασχολησιμότητας
- Μακροχρόνια άνεργοι που απειλούνται ή πλήττονται από φτώχεια
- Νέοι άνεργοι, για την κατάληψη πρώτης θέσης εργασίας
- Οικογένειες χωρίς έναν εργαζόμενο
- Εργαζόμενοι σε επισφαλείς θέσεις απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Ανάμεσα στο Κράτος και στην αγορά έχει αρχίσει να αναπτύσσεται σε πολλές προηγμένες αλλά και σε αναπτυσσόμενες οικονομίες ένας «τρίτος» τομέας, ο επονομαζόμενος τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας. Η ενίσχυση και ενδυνάμωση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, βασίζεται, μεταξύ άλλων, στη διαπίστωση ότι σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ε.Ε. ο τομέας αυτός έχει λειτουργήσει αποτελεσματικά ως μέσο ένταξης στην αγορά εργασίας όχι μόνο των ευπαθών κοινωνικά ομάδων αλλά και ενός αυξανόμενου τμήματος του πληθυσμού που πλήττεται από την ανεργία μέσω καινοτόμων και κοινωνικά προσανατολισμένων δραστηριοτήτων αλλά και ως αποτελεσματικό μέσο κάλυψης των ολοένα αυξανόμενων αναγκών για κοινωνικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τον **N. 4019/2011, Κοινωνική Οικονομία** ορίζεται: "το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων".

Ως φορέας της Κοινωνικής Οικονομίας, θεσπίζεται η **Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.Επ.)**. Είναι αστικός συνεταιρισμός με κοινωνικό σκοπό και διαθέτει εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί σήμερα τον τομέα αυτό ως προνομιακό πεδίο εφαρμογής πολιτικών για την απασχόληση, την τοπική ανάπτυξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού ο οποίος προσφέρει νέες διεξόδους επιχειρηματικής δράσης ενώ δημιουργεί προϋποθέσεις επένδυσης στο λεγόμενο «κοινωνικό κεφάλαιο» και στην κοινωνική καινοτομία. Στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την «Ευρώπη 2020», η κοινωνική καινοτομία αποτελεί ξεχωριστή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο τη συγκέντρωση όλων των φορέων της κοινωνίας των πολιτών και την αξιοποίησή τους προς μια δυναμική, επιχειρηματική και καινοτόμο Ευρώπη.

Ειδικότερα για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού που παραμένουν αποκλεισμένοι από την αγορά εργασίας, η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την

ένταξή τους σε αυτήν. Η Ελλάδα δεν πρέπει να παραμένει θεατής των εξελίξεων και θα πρέπει να αξιοποιήσει αυτό το κεφάλαιο.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η συνεισφορά του τομέα στην απασχόληση στην Ελλάδα – συγκριτικά με ό, τι ισχύει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες - συνεχίζει να παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Ως εκ τούτου, είναι βαρύνουσας σημασίας η πρόβλεψη για υλοποίηση δράσης με στόχο την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην ελληνική αγορά εργασίας.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση συμβαδίζει με ένα εκ των βασικών μέτρων πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 που αφορά στην άρση των εμποδίων που σχετίζονται με την ένταξη/επανένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, όπως οι ευάλωτες ομάδες. Επιπλέον, η δράση εξυπηρετεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα το Θεματικό Στόχο 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας, και ειδικότερα το θεματικό εκ των προτέρων όρο για Ενεργητική ένταξη.

4. Συνοπτική περιγραφή

Η υλοποίηση της δράσης αποσκοπεί στην αξιοποίηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την ίδρυση Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων με βάση το Νόμο 4019/2011 και των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης με βάση το Νόμο 2716/1999.

Η δράση θα υλοποιηθεί στο βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, ως δράση της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2007-2013., με δύο υπο-δράσεις:

- **Δράση 1.5.1:** Προώθηση ειδικών κατηγοριών ανέργων στην ανάληψη επιχειρηματικών δράσεων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας

Αφορά στη δημιουργία Κοιν.Σ.Επ. κάθε κατηγορίας από ανέργους προκειμένου να (επανε)ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Η υλοποίηση της υπο-δράσης 1.5.1 θα πραγματοποιηθεί με βάση το παραπάνω πλαίσιο, το οποίο προβλέπει ότι η νεοϊδρυθείσα επιχείρηση εγγράφεται:

- **στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας:** εγγράφονται υποχρεωτικά οι Κοιν.Σ.Επ., οι οποίες συστήνονται με βάση το Νόμο 4019/2011 και οι Κοι.Σ.Π.Ε. του Νόμου 2716/1999. Με την εγγραφή τους οι Κοιν.Σ.Επ. και οι Κοι.Σ.Π.Ε. θα αποκτούν πρόσβαση στα χρηματοδοτικά εργαλεία του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας και θα απολαμβάνουν τα οικονομικά κίνητρα του Άρθρου 10 του Ν. 4019/2011.

ή

- **στο Ειδικό Μητρώο άλλων Φορέων Κοινωνικής Οικονομίας:** εγγράφονται προαιρετικά οι υφιστάμενες νομικές μορφές, οι οποίες πληρούν σωρευτικά τα παρακάτω κριτήρια:
 1. έχουν ως αποκλειστικό καταστατικό σκοπό την κοινωνική ωφέλεια μέσω της παραγωγής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα,
 2. αποδίδουν προτεραιότητα στα άτομα και την εργασία έναντι του κεφαλαίου,
 3. εφαρμόζουν δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων,
 4. έχουν αυτονομία στη διοίκηση και διαχείριση των δραστηριοτήτων τους,
 5. προβλέπουν τη χρησιμοποίηση των κερδών τους για τους καταστατικούς σκοπούς τους και δευτερευόντως τη δυνατότητα περιορισμένης διανομής κερδών αυτών,
 6. λειτουργούν με βάση την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης,
 7. οι δραστηριότητές τους εντάσσονται αποκλειστικά σε μία από τις τρεις κατηγορίες Κοιν.Σ.Επ., ήτοι Ένταξης, Κοινωνικής φροντίδας ή Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού,
 8. αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους τουλάχιστον επί μία τριετία πριν από την υποβολή της αίτησης εγγραφής στο Μητρώο.

Οι Φορείς Κοινωνικής Οικονομίας που θα εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο, θα μπορούν να χρηματοδοτούνται από το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης και θα εντάσσονται στο Νόμο 3908/2001 που αφορά στην "Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή".

- **Δράση 1.5.2:** Προώθηση της πρακτικής της μόχλευσης δραστηριοτήτων από μεγάλες επιχειρήσεις, στη λογική της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και ειδικότερα της χρήσης τοπικών προμηθευτών (Κοιν.Σ.Επ.)

Η υπο-δράση αφορά στην εφαρμογή της μόχλευσης δραστηριοτήτων που μεγάλες επιχειρήσεις αντί να ασκήσουν in-house, θα αναθέσουν σε τοπικές Κοιν.Σ.Επ., ικανοποιώντας παράλληλα το πεδίο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης που αφορά στη συνεργασία με τοπικούς προμηθευτές, αλλά και με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, συμβάλλοντας κατά αυτό τον τρόπο αφενός στην τοπική ανάπτυξη και αφετέρου στην κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & διαδικασίες για την ένταξη σε μέσο χρηματοδότησης

Δράση 1.5.1:

- Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας
- Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης

Επίσης, η χρηματοδότηση των κοινωνικών επιχειρήσεων που εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας δύναται να εντάσσεται στον Ν. 3908/2011 «Ενίσχυση

Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή».

Δράση 1.5.2:

Αυτοχρηματοδοτούμενη

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία (ΕΥΚΕΚΟ)

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία (ΕΥΚΕΚΟ)

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Όλο το πλαίσιο έχει ήδη θεσμοθετηθεί με το Νόμο 4019/2011 για τις Κοιν.Σ.ΕΠ. και το Νόμο 2716/1999 για τις Κοι.Σ.Π.Ε.

ΔΡΑΣΗ 1.6. Ανάπτυξη συστήματος μικροπιστώσεων υπέρ της επιχειρηματικότητας και τη διατήρηση θέσεων απασχόλησης

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- Μακροχρόνια άνεργοι με χαμηλό δείκτη απασχολησιμότητας
- Μακροχρόνια άνεργοι που απειλούνται ή πλήττονται από φτώχεια
- Νέοι άνεργοι, για την κατάληψη πρώτης θέσης εργασίας
- Οικογένειες χωρίς έναν εργαζόμενο
- Εργαζόμενοι σε επισφαλείς θέσεις απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης
- Εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που πρόκειται να παύσουν τη λειτουργία τους

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Από το γ' τρίμηνο του 2009 και μετά, η οικονομική κρίση οδήγησε στην απώλεια υψηλού αριθμού θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα την **αλματώδη αύξηση της ανεργίας** κατά 16,1 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2009-2012 (στο 26%, το δ' τρίμηνο του 2012 από το 9,9% το 2009). Επιπλέον, η διάρκεια της ανεργίας έχει αυξηθεί σημαντικά ως συνέπεια της ανεπαρκούς δημιουργίας θέσεων εργασίας, ενώ οι **νεοεισερχόμενοι άνεργοι** και οι **μακροχρόνια άνεργοι** αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό του συνολικού άνεργου πληθυσμού. Παράλληλα, σημειώνεται ανησυχητική αύξηση του γενικού πληθυσμού σε νοικοκυριά χωρίς ούτε έναν εργαζόμενο (από 7,5% το 2008 σε 13,7% το 2011) αλλά και αυξημένα ποσοστά φτώχειας και κινδύνου αποκλεισμού (από 28,1% το 2008 σε 31% το 2011).

Παράλληλα, η μείωση του ποσοστού απασχόλησης οφείλεται εν μέρει στην παύση λειτουργίας των επιχειρήσεων και όχι απλώς από τον περιορισμό του αριθμού των απασχολουμένων. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το διάστημα Ιούνιος 2011 – Ιούνιος 2012, ο αριθμός των ασφαλισμένων στις κοινές επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 10,52%, στα οικοδομοτεχνικά έργα κατά 39,23% και στο σύνολο των επιχειρήσεων μειώθηκε κατά 11,61%. Ο αριθμός των ασφαλισμένων μειώθηκε στις κοινές επιχειρήσεις με πλήρη απασχόληση κατά 12,51%, ενώ με μερική απασχόληση μειώθηκε κατά 3,29%.

Και φυσικά δεν πρέπει να παραβλεφθεί η δυσμενής θέση πολλών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη ρευστότητα και την επάρκεια ιδίων κεφαλαίων.

Συνεπώς πρέπει να δοθούν κίνητρα για την αύξηση της Επιχειρηματικότητας Ευκαιρίας, η οποία σταδιακά μπορεί να εξασφαλίσει θέσεις εργασίας. Τα κίνητρα αυτά θα πρέπει να δίνονται είτε για ιδιαίτερα καινοτόμα εγχειρήματα ή για επιχειρηματικά εγχειρήματα σε κλάδους που είναι Στρατηγικής σημασίας για την οικονομία της χώρας μας (παραδείγματα: Πρωτογενής Τομέας).

Ενόψει αυτής της κατάστασης και προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες (επαν)ένταξης των ανέργων αυτών των ειδικών κατηγοριών ανέργων στην αγορά εργασίας, προτείνεται η ανάπτυξη ενός συστήματος παροχής μικροπιστώσεων με διττό στόχο:

- ⇒ ενθάρρυνση ανάληψης επιχειρηματικών δράσεων για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων σε καινοτόμους τομείς της ελληνικής οικονομίας
- ⇒ ενθάρρυνση της δημιουργίας συνεργατικών σχημάτων από ομάδες εργαζομένων σε επιχειρήσεις που έπαυσαν ή πρόκειται να παύσουν τη δραστηριότητά τους με πρωτοβουλία της ιδιοκτησίας.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση συμβαδίζει με ένα εκ των βασικών μέτρων πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 που αφορά στην άρση των εμποδίων που σχετίζονται με την ένταξη/επανένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, όπως οι ευάλωτες ομάδες. Η δράση εντάσσεται στον κύριο άξονα της αναπτυξιακής στρατηγικής για το ΣΕΣ 2014-2020 που αφορά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Επίσης η δράση αναμένεται να εξυπηρετήσει το Θεματικό Στόχο 8: προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, και ειδικότερα τους θεματικούς εκ των προτέρων όρους που αφορούν

✓ στην πρόσβαση στην απασχόληση των αναζητούντων εργασία

✓ στην αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων

✓ στην προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή.

4. Συνοπτική περιγραφή

Δεδομένου ότι, ο τραπεζικός δανεισμός με την παραδοσιακή μορφή πραγματοποιείται πλέον με αυστηρούς όρους, είναι ανάγκη να διευκολυνθεί η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε νέα χρηματοδοτικά μέσα, όπως οι μικροπιστώσεις. Η δράση αφορά στην προώθηση των μικροπιστώσεων ως εναλλακτικό μέσο χρηματοδότησης το οποίο θα αξιοποιηθεί αφενός για την ανάπτυξη καινοτόμων μορφών επιχειρηματικότητας και αφετέρου για την παροχή «δεύτερης ευκαιρίας» στην επιχειρηματικότητα, σε επιχειρήσεις υπό πτώχευση.

Για την εφαρμογή της δράσης θα αξιοποιηθούν οι ενισχύσεις ανταγωνιστικότητας που θα προβλέπει τόσο το τομεακό πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα όσο και τα Περιφερειακά προγράμματα του ΣΕΣ 2014-2020, σε πολύ-ταμειακό επίπεδο.

Η δράση περιλαμβάνει δύο διακριτές υπο-δράσεις οι οποίες αφορούν στις εξής:

- **Υπο-Δράση 1.6.1:** Υποστήριξη ειδικών κατηγοριών ανέργων στην ανάληψη επιχειρηματικών δράσεων σε καινοτόμους και δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας

Η Υπο-Δράση αφορά στην παροχή μικροπιστώσεων για την ανάληψη επιχειρηματικών δράσεων σε δυναμικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας, που έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία και ζήτηση σε διεθνές επίπεδο, όπως οι κλάδοι των διεθνών εμπορεύσιμων προϊόντων. Ειδικότερα

στο πλαίσιο της υπο-δράσης εκτιμάται ότι θα ενισχυθεί η ίδρυση 3.000 επιχειρήσεων συνολικά στους 15 πιο δυναμικούς κλάδους, μέσο ύψος επιχορηγούμενου προϋπολογισμού των ποσών των 30.000€. Η υλοποίηση της δράσης θα πραγματοποιηθεί σε τρεις (3) φάσεις:

- Α' φάση: υποβολή και έγκριση επιχειρηματικού σχεδίου
- Β' φάση: επιχορήγηση της ίδρυσης της επιχείρησης, αγοράς τεχνογνωσίας, δικαιωμάτων, εξοπλισμού, κλπ.
- Γ' φάση: Ενίσχυση των δικτυώσεων, των συνεργασιών, της εξωστρέφειας, κλπ., μέσω εξειδικευμένων φορέων

➤ **Υπο-Δράση 1.6.2:** Ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών από ομάδες εργαζομένων για τη λειτουργία επιχειρήσεων

Η Υπο-Δράση αφορά στην προώθηση της «δεύτερης ευκαιρίας» στην επιχειρηματικότητα για επιχειρήσεις που απειλούνται ή βρίσκονται σε καθεστώς πτώχευσης και παύσης των δραστηριοτήτων τους. Το σύστημα μικροπιστώσεων θα χορηγείται σε συνεργατικά σχήματα που θα αποτελείται από εργαζόμενους της επιχείρησης και θα αποσκοπεί στην ενίσχυση της ρευστότητάς της (μισθοδοσία, υποχρεώσεις προς προμηθευτές, πάγια έξοδα, δαπάνες εκσυγχρονισμού, κλπ).

Από την υλοποίηση της δράσης αναμένεται να υποστηριχθούν 2.000 επιχειρήσεις, με μέσο ύψος επιχορηγούμενου προϋπολογισμού το ποσό των 20.000€

Η δράση θα υλοποιηθεί στο μεσο-/μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, ως δράση «γέφυρα» μεταξύ της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και της επόμενης 2014-2020.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Δράση 1.6.1:

Πηγή χρηματοδότησης: ΣΕΣ 2014-2020

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 90.000.000 €

Δράση 1.6.2:

Πηγή χρηματοδότησης: ΣΕΣ 2014-2020

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 40.000.000 €

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Φορείς διαχείρισης του αντίστοιχου τομεακού και των περιφερειακών προγραμμάτων του ΣΕΣ 2014-2020

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Φορείς διαχείρισης του αντίστοιχου τομεακού και των περιφερειακών προγραμμάτων του ΣΕΣ 2014-2020

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Απαιτείται η περαιτέρω ανάπτυξη κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που να ευνοεί τη συνέχιση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων μέσω των συνεργατικών σχηματισμών από ομάδες εργαζομένων.

Μέτρο 2: Αναβάθμιση του ρόλου των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης και του συστήματος μαθητείας στην επαγγελματική εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

ΔΡΑΣΗ 2.1. Αναβάθμιση του ρόλου και της λειτουργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ) για τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας ειδικών κατηγοριών ανέργων

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι – ομάδες στόχου

- Άμεσα όλα τα στελέχη και η διοίκηση των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης
- Εμμέσως όλες οι ομάδες στόχου

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Στη σημερινή συγκυρία της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης, της συρρίκνωσης του ιδιωτικού – επιχειρηματικού τομέα της οικονομίας και κατά συνέπεια της αλματώδους αύξησης της ανεργίας, η αναβάθμιση του ρόλου, ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας καθώς και η ανάληψη - διεύρυνση νέων και συνεκτικών δράσεων των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης καθίστανται κρίσιμοι παράγοντες για την προσπάθεια αντιμετώπισης – ανάσχεσης της ανεργίας και ενίσχυσης της απασχόλησης, σε εθνικό και, περιφερειακό επίπεδο.

Σύμφωνα με την έκθεση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «σχετικά με την ανάπτυξη συμφωνίας εταιρικής σχέσης στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020», είναι αναγκαίο να βελτιωθεί η ικανότητα των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) για να αντιμετωπιστεί ιδίως η ανεργία των νέων και να εκπονηθούν προγράμματα που αποσκοπούν στην παροχή επαρκών και αποτελεσματικών κινήτρων ενεργοποίησης νέων ανέργων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ΔΥΑ θα πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή αξιόπιστες πολιτικές που αποσκοπούν στην αντιστοίχιση της ζήτησης και της προσφοράς εργασίας, καθώς και στην ενίσχυση της ποσότητας και της ποιότητας της βιώσιμης ανάπτυξης – ως προς αυτό πρέπει να ενισχύουν τους δεσμούς τους με τους εργοδότες και να διασφαλίσουν ότι, τα προγράμματα θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των τόσο των νέων ανέργων όσο και των εργοδοτών.

Ο υψηλός ρυθμός ανεργίας (27,2% τον Ιανουάριο 2013, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ), καθιστά επιτακτική την ανάγκη της ουσιαστικής αναβάθμισης του ρόλου και της λειτουργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΔΥΑ), προκειμένου να επιτευχθεί με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο η σύζευξη της προσφοράς και ζήτησης εργασίας όλων των ομάδων στόχου.

Στην κατεύθυνση αυτή έχει ήδη συμβάλει η λειτουργία της διαδικτυακής πύλης του ΟΑΕΔ (portal), ωστόσο απαιτείται η ενίσχυση της επισκεψιμότητας και της χρήσης της τόσο από τους αναζητούντες εργασία ή προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, όσο και από τις επιχειρήσεις που αναζητούν προσωπικό, με άμεση εμπλοκή των εργασιακών συμβούλων και των υπευθύνων των ΚΠΑ2.

Σημαντική παράμετρος ως προς την ενίσχυση του ρόλου των ΔΥΑ, είναι η ενίσχυση της συνεργασίας τους με τις επιχειρήσεις μέσω παροχής αναβαθμισμένων υπηρεσιών προς αυτές όπως: πληρέστερη ενημέρωση και συμβουλευτική για το διαθέσιμο προς εργασία ανθρώπινο δυναμικό, συμβουλευτική και η βοήθεια για αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών τους για την πλήρωση κενών θέσεων εργασίας.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση εξυπηρετεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα το Θεματικό Στόχο 8: Προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων, και ειδικότερα το θεματικό εκ των προτέρων όρο για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των θεσμικών φορέων της αγοράς εργασίας

4. Συνοπτική περιγραφή

Η λειτουργία των ΔΥΑ μέσω των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (ΚΠΑ) κρίνεται βαρύνουσα σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία των μηχανισμών της αγοράς εργασίας. Η πρόσφατη ανάπτυξη της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΟΑΕΔ για σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας είναι εξαιρετικά χρήσιμη, αφορά κυρίως όμως όσους είναι «έτοιμοι για απασχόληση». Για το λόγο αυτό, οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες, δεν θα πρέπει να υποκαταστήσουν την παροχή επίμονης και σε βάθος βοήθειας (αναλυτικές συνεντεύξεις, ατομικά σχέδια δράσης, παρακολούθησης της εφαρμογής τους) προς τους ανέργους χαμηλών προσόντων και γενικότερα στους ανέργους, για τους οποίους υπάρχει αυξημένη δυσκολία ένταξης στην αγορά εργασίας.

Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να επιδιωχθεί η στενότερη και πιο συστηματική συνεργασία των ΚΠΑ και δη των εργασιακών συμβούλων με άλλους φορείς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα που παρέχουν συναφείς υπηρεσίες. Κυρίως, όμως, κρίνεται κρίσιμη η δικτύωση με τις τοπικές επιχειρηματικές κοινότητες προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο μηχανισμός σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Στη βάση των παραπάνω, η προτεινόμενη δράση για την αναβάθμιση του ρόλου και της λειτουργίας των ΔΥΑ για τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας των ομάδων στόχου του Σχεδίου Δράσης, αναπτύσσεται στις παρακάτω **επιμέρους «υπο-δράσεις» / ενέργειες:**

- 1) **Διεύρυνση και ανάθεση νέων καθηκόντων εργασιακών συμβούλων:** α) οι εργασιακοί σύμβουλοι προτείνεται να έχουν την ευθύνη υποβολής στη διαδικτυακή πύλη των ΔΥΑ (ή την υποβοήθηση γι' αυτόν το σκοπό), των βιογραφικών σημειωμάτων όσων αναζητούν εργασία στη βάση σχετικού τυποποιημένου υποδείγματος, λαμβάνοντας υπόψη το υπόβαθρο του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων και του περιεχομένου των Επαγγελματικών Περιγραμμάτων, β) Οι υπεύθυνοι των ΚΠΑ2 μαζί έναν (1) σύμβουλο ανά ΚΠΑ2 προτείνεται να αναλάβουν καθήκοντα σε σχέση με τους εργοδότες – επιχειρήσεις και με στόχο την άμεση επαφή και διασύνδεση με τους εργοδότες, τις διευθύνσεις ανθρώπινου δυναμικού – υπευθύνων προσωπικού, για την ενημέρωση για τις υπηρεσίες, δράσεις και προγράμματα των ΔΥΑ, την

ανάδειξη της αναγκαιότητας προσφυγής των επιχειρήσεων στις υπηρεσίες των ΔΥΑ για αναζήτηση προσωπικού, την ανάδειξη των κινήτρων απασχόλησης κατά κατηγορία ανέργων (άνεργοι νέοι, μακροχρόνια άνεργοι, κλπ). Για την υλοποίηση της δράσης αυτής θα απαιτηθεί εκπαίδευση διάρκειας περίπου 30 ωρών, 250 υπευθύνων ΚΠΑ2 και εργασιακών συμβούλων.

- 2) **Ανάπτυξη ποιοτικών κριτηρίων** για τη διαδικασία εγγραφής, ενημέρωσης και τοποθέτησης των ανέργων σε κενές θέσεις εργασίας.
- 3) **Σύσταση και λειτουργία ξεχωριστών μονάδων εξυπηρέτησης επιχειρήσεων και εργοδοτών (γραφείο ενημέρωσης και υποστήριξης εργοδοτών και επιχειρήσεων)** εντός των ΚΠΑ2.
- 4) Λειτουργία «**info kiosk**» με σύνδεση στο Internet και κατασκευή πληροφορικών «**stands**» με **έντυπο ενημερωτικό υλικό**» για τα προγράμματα απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης στα ΚΠΑ2.
- 5) Ενίσχυση της συνεργασίας με εργοδότες και επιχειρήσεις και αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών προς την επιχειρηματική κοινότητα μέσω των εξής εργαλείων:
 - (i) **Πρόσκληση προς εργοδοτικές οργανώσεις** και διοργάνωση ημερίδων – στρογγυλών τραπεζιών για ανάγκες επιχειρήσεων σε σχέση με τις προσφερόμενες υπηρεσίες από τις ΔΥΑ.
 - (ii) **Διενέργεια έρευνας γνώμης σε επιχειρήσεις και εργοδοτικές οργανώσεις** για τις αιτίες μη χρήσης των υπηρεσιών των ΔΥΑ ως προς την αναζήτηση προσωπικού και για την αποτύπωση των αναγκών τους προκειμένου να αναμορφωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες στην οπτική της παράλληλης εξυπηρέτησης των βασικών εμπλεκόμενων μερών στην αγορά εργασίας (άνεργοι/εργαζόμενοι και επιχειρήσεις).
 - (iii) **Δημιουργία βάσης δεδομένων – Μητρώου επιχειρήσεων και εργοδοτικών φορέων**¹⁷.
 - (iv) **Συνέχιση και συστηματική διοργάνωση «Φόρουμ καριέρας»** - «Συνάντηση επιχειρήσεων και αναζητούντων εργασίας» ιδίως σε τοπική – περιφερειακή βάση και σε συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα, κοινωνικούς εταίρους, εργοδοτικές οργανώσεις, κλπ.

1) Προτείνεται η δημιουργία μιας πλήρους και οργανωμένης βάσης δεδομένων - μητρώου επιχειρήσεων και εργοδοτικών φορέων, η οποία θα χρησιμεύει στην προώθηση των χρηστών σε προγράμματα απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης με τοποθέτηση για πρακτική άσκηση. Από τη βάση αυτή θα αναζητούνται οι επιχειρήσεις με βάση κριτήρια όπως: έδρα, αντικείμενο δραστηριότητας, το μέγεθός της, δυναμική της κλπ, προκειμένου να επιλέγονται εκείνες με τις οποίες μπορούν να γίνουν επαφές κλπ για την προώθηση στην απασχόληση. Επίσης, η βάση δεδομένων μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την απευθείας ηλεκτρονική πληροφόρηση των επιχειρήσεων για τις δράσεις και τα προγράμματα του ΟΑΕΔ. Σε ό,τι αφορά τους εργοδοτικούς φορείς και κατ' αναλογία της δικτύωσης με τις επιχειρήσεις, ο ΟΑΕΔ θα πρέπει να καταγράψει και να καταχωρήσει ηλεκτρονικά όλους τους σχετικούς με την Απασχόληση φορείς, προκειμένου να δημιουργηθεί σταδιακά το δίκτυο των φορέων στους οποίους θα απευθύνεται για συνεργασία ή συμμετοχή στις δράσεις του. Η καταγραφή των φορέων δεν πρέπει να αφορά φορείς και οργανώσεις που δρουν και λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο αλλά να προχωρήσει στην χαρτογράφησή τους, σε επαγγελματικό, κλαδικό και τοπικό / περιφερειακό επίπεδο (με τη βοήθεια και των κατά τόπους ΚΠΑ).

5. Πηγή Χρηματοδότησης & διαδικασίες για την ένταξη σε μέσο χρηματοδότησης

Χρηματοδότηση: ΕΠΑΝΑΔ και ΛΑΕΚ (νυν ΕΛΕΚΠ)

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός ανά «υπό-δράση»:

- Εκπαίδευση 30 ωρών υπευθύνων ΚΠΑ2 και εργασιακών συμβούλων σε νέα καθήκοντα (250 άτομα): **200.000 Ευρώ**
- Μελέτη ανάπτυξης ποιοτικών κριτηρίων και τεχνική υποστήριξη για τη διαδικασία εγγραφής και τοποθέτησης σε κενές θέσεις εργασίας: **10.000 Ευρώ**
- Σύσταση και λειτουργία ξεχωριστών μονάδων εξυπηρέτησης επιχειρήσεων και εργοδοτών (γραφείο ενημέρωσης και υποστήριξης εργοδοτών και επιχειρήσεων) εντός των ΚΠΑ2 (διαμόρφωση σε 119 ΚΠΑ X 10.000 ευρώ ανά ΚΠΑ2): **1.190.000 Ευρώ**
- Λειτουργία «**info kiosk**» με σύνδεση στο Internet και κατασκευή πληροφορικών «**stands**» με έντυπο ενημερωτικό υλικό» για τα προγράμματα απασχόλησης και κατάρτισης στα 119 ΚΠΑ2 (Μελέτη σκοπιμότητας, διαγωνισμός και προμήθεια info kiosk και πληροφοριακών stands για 119 ΚΠΑ2): **κατ' εκτίμηση 3.000.000 Ευρώ**
- Ενίσχυση της συνεργασίας με εργοδότες και επιχειρήσεις και αναβάθμισης παροχής υπηρεσιών προς αυτούς (ημερίδες, διασκέψεις, υλικό, επισκέψεις κλπ για 119 ΚΠΑ X 10.000 € ανά ΚΠΑ2): **1.200.000 Ευρώ**

Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός δράσης: 5.600.00 € (απόκλιση +/- 10%)

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

ΟΑΕΔ

ΕΛΕΚΠ: Ενιαίος Λογαριασμός Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής (πρώην ΛΑΕΚ)

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες (αναφορά για παράδειγμα σε έκδοση ή τροποποίηση Υπουργικών Αποφάσεων, κλπ)

- Απόφαση ΔΣ ΟΑΕΔ
- Υπουργική Απόφαση

Δράση 2.2. Ενέργειες Κοινωνικού Διαλόγου και ανάπτυξη μηχανισμού παρακολούθησης των μεγεθών της αγοράς εργασίας

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- Άνεργοι
- Επιχειρήσεις
- Εργαζόμενοι
- Ευάλωτες Ομάδες
- Δημόσιοι φορείς
- Κοινωνικοί Εταίροι
- Τοπική Αυτοδιοίκηση

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Ο κοινωνικός διάλογος - από τη διαβούλευση μέχρι τη διαπραγμάτευση - αποτελεί συστατικό στοιχείο της διαδικασίας της «καλής διακυβέρνησης» και ενσωματώνει αξίες όπως η ευθύνη, η συνεργασία, η αλληλεγγύη και η συμμετοχή.

Η ενίσχυση των διαδικασιών διαβούλευσης και κοινωνικού διαλόγου σε μία κοινωνία ενισχύει τη δημοκρατία στις πολιτικές διαδικασίες και συμβάλλει στη λήψη ορθότερων αποφάσεων και στην αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους. Για το λόγο αυτό ο κοινωνικός διάλογος εκτείνεται σε όλο το φάσμα των πολιτικών, διευκολύνοντας ειδικότερα την εφαρμογή τους στον κοινωνικό και οικονομικό τομέα, και καλύπτει πολλαπλά θεματικά πεδία και ιδιαίτερα τα πεδία εκείνα όπου οι κοινωνικές αντιθέσεις και συγκρούσεις είναι εντονότερες, κατατείνοντας σε εξομάλυνση, καθώς και στην ορθότερη αντιμετώπισή τους.

Η αντιμετώπιση της κρίσης στην αγορά εργασίας μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, η στήριξη των ανέργων και η αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων που προκαλούνται στην κοινωνική συνοχή από την υψηλή ανεργία απαιτεί την ενδυνάμωση των διαδικασιών κοινωνικής διαβούλευσης. Η αποτελεσματικότητα του εν λόγω Σχεδίου Δράσης και η επιτυχής υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων για τη μείωση της ανεργίας και την επανάκτηση της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας απαιτούν την ουσιαστική συμμετοχή και τη συνεργασία επιλεγμένων επιχειρηματικών μονάδων της χώρας και των αντίστοιχων εργοδοτικών οργανώσεων με τα σωματεία των εργαζομένων και με τους αρμόδιους φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που σχετίζονται με την απασχόληση και την αγορά εργασίας. Η συντονισμένη δράση και η αλληλεγγύη είναι βασικά προαπαιτούμενα της ανάκαμψης και της στήριξης της απασχόλησης, καθώς μόνο μέσα από ευρύτερες συναινέσεις και συνεργασίες είναι δυνατόν, οι προτεινόμενες δράσεις να λάβουν την οριστική τους μορφή και να μπορέσουν να έχουν αντίκρισμα στην πραγματική οικονομία.

Ο **Κοινωνικός Διάλογος** ως δημιουργική διεργασία για την επίτευξη στόχων ανάσχεσης της μακροχρόνιας ύφεσης, αποτελεί σ' αυτήν την δύσκολη συγκυρία **ένα σημαντικό εργαλείο κοινωνικής συνεννόησης** για μέτρα πολιτικής που θα περιορίζουν την ανεργία και θα αξιοποιούν όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις του ελληνικού πληθυσμού για την υπέρβαση της κρίσης. Σε πρόσφατη έκθεσή της η ΕΕ αναφέρει την υποχώρηση της διαβούλευσης και του ΚΔ σε πολλές χώρες της Νότιας Ευρώπης σε συνέχεια της σοβαρής κρίσης που αντιμετωπίζουν αυτές και προτείνει την συστηματική ενδυνάμωσή της.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Στο οριακό σημείο που βρίσκεται η χώρα, η αντιμετώπιση των τρομακτικών επιπτώσεων της ύφεσης στην απασχόληση απαιτεί την ανταλλαγή απόψεων και την συνεννόηση όλων των κοινωνικών και παραγωγικών δυνάμεων, ώστε οι προτάσεις της μελέτης να μετατραπούν σε συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής που θα εμπερικλείουν την κοινωνική συναίνεση. Ο χώρος όπου συγκεντρώνονται οι θεσμικές προϋποθέσεις για τις ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές συνεννοήσεις και συμφωνίες και την αναγκαία κοινωνική συνεννόηση είναι στο πλαίσιο λειτουργίας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδας η οποία αποτελεί τον κύριο και συνταγματικά κατοχυρωμένο θεσμό του κοινωνικού διαλόγου στη χώρα μας.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας, πέρα από το αυστηρά γνωμοδοτικό της έργο έχει δραστηριοποιηθεί ήδη από το 2008 σε έναν ευρύτερο κοινωνικό διάλογο στοχεύοντας στην διαμόρφωση μίας Εθνικής Κοινωνικής Αναπτυξιακής Συμφωνίας. Σε συνέχεια της προσπάθειας αυτής, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κάλεσε πρόσφατα όλους τους κοινωνικούς εταίρους να συμμετάσχουν σε έναν ανοικτό διάλογο για την διαμόρφωση μίας κεντρικής πρότασης συζήτησης για την κοινωνικοοικονομική αναδιάρθρωση της χώρας.

Με την προτεινόμενη δράση επιχειρείται η διασύνδεση της βραχυπρόθεσμης εμπλοκής της ΟΚΕ στη εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης με δυο πιο συστηματικές και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις :

1. Η πολυεπίπεδη και ολοκληρωμένη διαβούλευση δια μέσου της ΟΚΕ και των κανόνων και διαδικασιών που ακολουθεί, η οποία θα ενσωματώνει την πολυμέρεια των συμμετεχόντων σε μια σύνθετη αλλά και συνεκτική διαβούλευση με αμφίδρομες επιδράσεις και αμοιβαία οφέλη, μέσα στο πλαίσιο μιας *συνεχούς και ανατροφοδοτούμενης* διαδικασίας.
2. Η συστηματική, μεσοπρόθεσμη παρακολούθηση της εφαρμογής μέσω ενός μηχανισμού παρατηρητηρίου (δικτύου και δεικτών).
3. Η λειτουργία ενός Μηχανισμού Διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Η ΟΚΕ, προτείνει την ενεργοποίηση διαδικασιών κοινωνικού διαλόγου με ευθύνη της σε οριζόντιο (περιφερειακό ή τοπικό) και κάθετο (κλαδικό) επίπεδο, στο οποίο θα συμμετέχουν οι παραγωγικές δυνάμεις με σκοπό την αναζήτηση αποδεκτών και συμφωνημένων δράσεων που θα ενισχύουν την απασχόληση και θα προσθέτουν αξία στις επιχειρήσεις. Αρχίζοντας από σήμερα και συνεχίζοντας σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Ο περιφερειακός και ο τοπικός διάλογος θα επιφέρουν κοινωνικές συμφωνίες για την ανάπτυξη της οικονομίας σε κάθε περιφέρεια ξεχωριστά και κατ' επέκταση σε εθνικό επίπεδο, καθ' ότι θα δίνει τη δυνατότητα αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων τα οποία διαφέρουν ανάμεσα στην περιφέρεια της χώρας.

Επιτυγχάνοντας αυτόν τον **μεσοπρόθεσμο** στόχο ενισχύεται ταυτόχρονα και η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη με ότι αυτό συνεπάγεται για μια βιώσιμη πορεία της ελληνικής οικονομίας με κοινοτική συμμετοχή και συνοχή.

Μια τέτοια προσέγγιση, εφόσον κωδικοποιηθεί και γίνει συστηματικά σε όλη την επικράτεια μπορεί να δημιουργήσει προϋποθέσεις αποτελεσματικής στόχευσης τμημάτων του πληθυσμού που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας λόγω της κρίσης, αλλά που διαθέτουν σημαντικά προσόντα και τεχνογνωσία και τα οποία βρίσκονται σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Με την μόχλευση αυτή θα μπορούσε να προκύψουν ευκαιρίες για κινητικότητα (επαγγέλματα και κλάδοι) και επιχειρηματικότητα συμπεριλαμβανομένης και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Από την παραπάνω διαδικασία του κοινωνικού διαλόγου σε τοπικό επίπεδο προκύπτει καινοτομία και δημιουργείται **προστιθέμενη αξία** από την πρακτική γνώση που αξιοποιείται με πολλαπλούς αποδέκτες π.χ. για την δημόσια πολιτική επειδή αναδεικνύει τα ζητήματα των στοχευόμενων αναγκών κατάρτισης και δεξιοτήτων. Επίσης, επειδή φέρνει κοντά εργοδότες και ανθρώπινο δυναμικό. Ακόμη, δίνει ιδέες για θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας στους εμπλεκόμενους φορείς (τοπική αυτοδιοίκηση) και επιχειρηματικότητα στους ανέργους και στις επιχειρήσεις.

Ο κλαδικός κοινωνικός διάλογος ως **στοχευμένη διαδικασία με μετρήσιμα αποτελέσματα** στο επίπεδο των κλάδων θα δώσει την δυνατότητα στην ενίσχυση της παραγωγής, της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας και κατ' επέκταση στην αύξηση των εξαγωγών και την ενίσχυση της προσφοράς. Μετρήσιμο αποτέλεσμα, πέραν των άλλων, θα αποτελέσει η διεύρυνση της γνώσης, η αξιοποίηση των τεχνολογικών εξελίξεων, η κατάκτηση της τεχνογνωσίας και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Τελικό αποτέλεσμα όλης αυτής της εξέλιξης θα είναι η αύξηση των οικονομικών μεγεθών και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης.

Η παραπάνω διαδικασία εδράζεται στην ισότιμη διαβούλευση των μερών, είναι ανοιχτή και ανιδιοτελής επειδή στοχεύει στην βελτιστοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας προς όφελος του κοινωνικού συνόλου και έχει μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Η τεχνογνωσία που έχει αποκτήσει η ΟΚΕ όλα τα χρόνια λειτουργίας της σε συνδυασμό με τις δυνατότητες που παρέχονται από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργία της θα αξιοποιηθεί για την επιτυχή υλοποίηση του στόχου της συγκεκριμένης δράσης και συγκεκριμένα για έναν αποτελεσματικό κοινωνικό διάλογο σε σχετικό βάθος χρόνου, ώστε να ενσωματώνονται όλες οι παρατηρήσεις και οι θέσεις κοινής συναίνεσης των εμπλεκόμενων φορέων στα ζητήματα της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας και να αξιολογείται η εφαρμογή των σχετικών δράσεων και παρεμβάσεων.

4. Συνοπτική περιγραφή

Η διαβούλευση στοχεύει στην ενημέρωση, προσέγγιση, καταγραφή και επεξεργασία των απόψεων των οργανώσεων των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των φορέων που εμπλέκονται στις διαδικασίες προώθησης στην αγορά εργασίας και στήριξης της απασχόλησης. Ο στόχος της διαβούλευσης είναι να συγκεντρωθούν στο πλαίσιο ενός συστηματικού κοινωνικού διαλόγου οι απόψεις των συμμετεχόντων αναφορικά με τις δράσεις προώθησης στην απασχόληση και τις ανάγκες για κατάρτιση και να ανταλλαχθούν εμπειρίες για τις μορφές που αυτή μπορεί να πάρει, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των επιχειρήσεων αλλά και των καταρτιζομένων, τα εργαλεία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της, τη σύνδεση της με λοιπές δράσεις των δημόσιων φορέων για τη στήριξη της απασχόλησης.

Αναλυτικότερα, τα **στάδια της διαδικασίας** της κοινωνικής διαβούλευσης θα μπορούσαν να οριστούν ως εξής (σύνδεση βραχυπρόθεσμου και μεσο-/μακροπρόθεσμο ορίζοντα):

Στάδιο Α': Διαβούλευση

Η διαβούλευση όπως έχει αναλυτικά περιγραφεί προηγούμενα αποτελεί μορφή δημόσιου διαλόγου και στοχεύει στην εμπειριστατωμένη καταγραφή των απόψεων και των παρατηρήσεων όλων των εμπλεκόμενων, στα σχετικά ζητήματα της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας, παραγωγικών και κοινωνικών φορέων που επηρεάζονται είτε άμεσα, είτε έμμεσα από την εφαρμογή των προτεινόμενων δράσεων. Ειδικότερα ως το τελικό προϊόν της διαβούλευσης θεωρείται η ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων και η δημιουργία σαφούς και πλήρους εικόνας για το υπό εξέταση θέμα, καθώς και η παροχή σε αυτούς της δυνατότητας έκφρασης των απόψεων και εισηγήσεών τους.

Αρχικά γίνεται καταγραφή της θεματολογίας των διαδικασιών διαβούλευσης, με στόχο τον εντοπισμό διαφορών και προτεραιοτήτων, καθώς την συστηματοποιημένη αξιολόγηση του τρόπου προσέγγισης και της στάθμισης των προβλημάτων που επικρατούν τοπικά ή και κλαδικά.

Ειδικότερα και στη βάση της ανάλυσης των προτάσεων που έχουν ήδη διατυπωθεί για τις προτεινόμενες παρεμβάσεις του εν λόγω Σχεδίου Δράσης, θα δοθεί έμφαση στον προσδιορισμό των εξής παραμέτρων:

- ↪ Γενικοί και ειδικοί στρατηγικοί στόχοι
- ↪ Προτεινόμενοι θεματικοί άξονες και μέτρα
- ↪ Προτάσεις αναγκαίων δράσεων
- ↪ Περιφερειακή εξειδίκευση οριζόντιων πολιτικών
- ↪ Προτεινόμενες οργανωτικές προσαρμογές
- ↪ Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ)
- ↪ Συνέργειες-σχέσεις με άλλες τομεακές και περιφερειακές – τοπικές πολιτικές

Στη συνέχεια θα αναλυθούν διεξοδικά τα είδη και η σκοπιμότητα της διαβούλευσης που δύνανται να διεξάγουν οι εμπλεκόμενοι φορείς. Επιπρόσθετα, στο εν λόγω Σχέδιο θα ορισθούν και

εναλλακτικοί τρόποι διαβούλευσης όπως: συναντήσεις / συσκέψεις, έρευνες-συνεντεύξεις, τεχνολογία πληροφόρησης (διαδίκτυο), ανοιχτές παρουσιάσεις.

Τα προαναφερόμενα θα βασισθούν και στην αξιοποίηση της ευρωπαϊκής και διεθνούς εμπειρίας πολυεπίπεδης διαβούλευσης μέσα από τον εντοπισμό καλών πρακτικών αλλά και αστοχιών (successes and failures) και αξιοποίηση της υφιστάμενης γνώσης ως προς την οργάνωση και την αξιολόγηση της διαβούλευσης.

Από τη μέχρι σήμερα λειτουργία της, η ΟΚΕ γνωρίζει πολύ καλά την πολυπλοκότητα και τις απαιτήσεις της διαβούλευσης σε όλα τα επίπεδα, καθώς και τους κινδύνους να καταστεί αυτή η διαδικασία ανενεργός στην πράξη. Θεμελιώδης προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή της διαβούλευσης, δεν μπορεί παρά να είναι η αξιοποίηση της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί μέχρι σήμερα. Η ΟΚΕ έχει επισημάνει τις προϋποθέσεις εκείνες που θα διασφαλίσουν την επιτυχή λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μελέτης και συγκεκριμένα σημειώνεται ότι ο κοινωνικός διάλογος και η διαβούλευση απαιτούν συντονισμό, συνέργεια, συστηματικότητα και διαχρονικότητα.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή θα είναι υπεύθυνη για την όλη οργάνωση και το συντονισμό της διαδικασίας διαβούλευσης. Αυτό συνεπάγεται ότι η ΟΚΕ εκτός από τον προσδιορισμό της μορφής ή των μορφών που θα πάρει η διαδικασία της διαβούλευσης θα είναι υπεύθυνη και για:

- (α) τον εντοπισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων που θα συμμετάσχουν στη διαδικασία της διαβούλευσης,
- (β) την αναλυτική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων μέσω της ετοιμασίας και αποστολής του κατάλληλα διαμορφωμένου ενημερωτικού υλικού,
- γ) την οργάνωση όλων των συναντήσεων διαβούλευσης,
- δ) την επεξεργασία και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης και
- ε) τη διάχυση των συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων της διαβούλευσης.

Στάδιο Β': Εντοπισμός, προσέγγιση και συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων

Η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των επιλεγμένων παραγωγικών φορέων που εμπλέκονται από την προηγούμενη ανάλυση στην υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων μεταφέρει ένα ουσιαστικό μέρος της ευθύνης από την πολιτική εξουσία στους άμεσα εμπλεκόμενους εργοδότες και εργαζόμενους, σύμφωνα με τις αρχές της καλής διακυβέρνησης. Επιπλέον, μέσα από τη συγκεκριμένη διαδικασία εμπλουτίζεται και διευρύνεται ο κοινωνικός διάλογος και σε άλλα από τα μέχρι σήμερα πεδία ενδιαφέροντος του, ο οποίος σήμερα είναι τριμερής σε εθνικό επίπεδο (στην ΟΚΕ- εργοδότες/εργαζόμενοι/κοινωνία), με τη συμμετοχή ενός

πολύ ευρύτερου φάσματος δρώντων όπου αντανακλάται ο διαφοροποιημένος πλουραλισμός των φορέων και των συμφερόντων της κάθε ομάδας.

Η διαδικασία προσέγγισης και επιλογής των συμμετεχόντων στη διαβούλευση έχει ως αφετηρία την επιτακτική ανάγκη για ενεργό συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων και επιχειρηματικών μονάδων που σχετίζονται με την αγορά εργασίας στη διαδικασία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και τη στήριξη των ανέργων, καθώς με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθούν καθυστερήσεις και θα ξεπεραστούν τα όποια προβλήματα προκύψουν μέχρι την υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων. Κατά τη διαδικασία του κοινωνικού διαλόγου θα πρέπει να διασφαλίζεται η διαρκής επικοινωνία, αλληλοενημέρωση και συνέργεια των συμμετεχόντων με την ΟΚΕ (δικτύωση με χρήση της τεχνολογίας κλπ).

Το δεύτερο επομένως Στάδιο της συγκεκριμένης Ενότητας εργασίας αφορά στην αναλυτική καταγραφή των φορέων και εκπροσώπων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο που θα κληθούν να συμμετάσχουν, στις διαδικασίες διαβούλευσης, καθώς και τις υφιστάμενες μεταξύ τους διασυνδέσεις. Ο εντοπισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων και η επικοινωνία με αυτούς αποτελεί το ουσιαστικότερο μέρος της διαβούλευσης. Για τον καλύτερο εντοπισμό των εμπλεκόμενων φορέων οι διαδικασίες της διαβούλευσης θα στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- ✓ ενθάρρυνση για ενεργό συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων,
- ✓ αποφυγή διακρίσεων,
- ✓ επιδίωξη διαβούλευσης στο πλαίσιο της κοινωνίας των πολιτών,
- ✓ έγκαιρη αποστολή στα ενδιαφερόμενα μέρη γραπτής πρόσκλησης συμμετοχής, τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη της διαβούλευσης και
- ✓ κατάρτιση τελικού καταλόγου συμμετεχόντων με τα πλήρη στοιχεία των αντιπροσώπων που θα τους εκπροσωπούν σε όλα τα στάδια της διαβούλευσης.

Η ΟΚΕ, θα αναλάβει το συντονισμό τη συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη των εξής μερών:

- παραγωγικοί φορείς (εργοδοτικές ενώσεις/οργανώσεις),
- φορείς εκπροσώπησης των εργαζομένων,
- αρχές του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα (αρχές της κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης που σχετίζονται με την απασχόληση και την ανεργία)
- θεσμικοί φορείς σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (ΟΑΕΔ, Συμβουλευτικά Κέντρα κ.α.).

Επίσης θα λειτουργήσει και ως ο βασικός «κόμβος» ενός δικτύου διαβούλευσης με όλους τους προαναφερόμενους σε ολόκληρη την Ελλάδα, έτσι ώστε να επιτευχθούν τα μέγιστα δυνατά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, η μέγιστη δυνατή προστιθέμενη αξία, η μέγιστη δυνατή πλαισίωση και επιτάχυνση των προτεινόμενων δράσεων.

Στάδιο Γ': Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση, Έγγραφα διαβούλευσης

Μετά τον ακριβή προσδιορισμό των συμμετεχόντων φορέων και οργανώσεων στη διαδικασία της διαβούλευσης, ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχή ολοκλήρωσή της έχει η αναλυτική και εμπειριστατωμένη ενημέρωση των συμμετεχόντων: α) για τις αρχές, β) τη διαδικασία και γ) τα θεματικά αντικείμενα της διαβούλευσης.

Όπως αναφέρθηκε και προηγούμενα, βασικό στοιχείο επιτυχίας της διαβούλευσης είναι η κατανόηση από τους συμμετέχοντες του περιεχομένου και των στόχων της όλης διαδικασίας. Σήμερα πολλές επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με δραματική μείωση του κύκλου εργασιών τους και όπως είναι αναμενόμενο αυτό τις έχει οδηγήσει σε σημαντικές περικοπές των δαπανών τους και κυρίως του μισθολογικού κόστους. Οι μέχρι πρότινος ανταγωνιστικές και οικονομικά υγιείς επιχειρήσεις οδηγούνται λόγω της ύφεσης σε μειώσεις των εργαζομένων τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εκτίναξη της ανεργίας στα σημερινά υψηλά επίπεδα. Βασικός στόχος επομένως του συγκεκριμένου σταδίου της διαδικασίας είναι να γίνει αντιληπτή από όλους τους συμμετέχοντες η επιτακτική ανάγκη για διαμόρφωση μία ολοκληρωμένης πολιτικής στήριξης και ενίσχυσης της απασχόλησης στη βάση: α) αναλυτικής προσέγγισης των παραγόντων που εμποδίζουν την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής στην απασχόληση και τη μείωση του πραγματικού ποσοστού ανεργίας, όσο και β) ολοκληρωμένης μελέτης των δεδομένων για τις προσλήψεις και απολύσεις.

Μηχανισμός Παρακολούθησης

Εκείνο το οποίο χρειάζεται είναι να γίνει αντιληπτό από τους εμπλεκόμενους ότι χρειάζεται να διαμορφωθεί άμεσα ένα δυναμικό και ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης των αναγκών σε ειδικότητες και δεξιότητες, με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων σε στενή συνάρτηση με τις πολιτικές των σχετικών με την απασχόληση φορέων του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα και τις εκτιμήσεις για διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και την απασχόληση. Επιπρόσθετα απαιτείται η συνεργασία των κοινωνικών εταίρων για να στηριχθούν τα μέτρα ενίσχυσης νέων δραστηριοτήτων ή καινοτομιών στις παλαιότερες δραστηριότητες, μέσω επιδοτήσεων θέσεων εργασίας. Η αναβάθμιση και ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών υποστήριξης των ανέργων και των επιχειρήσεων για τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, θα βοηθήσει σημαντικά τις προσπάθειες μείωσης της ανεργίας, καθώς και την υλοποίηση πολιτικών για διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και την απασχόληση.

Όλα τα προαναφερόμενα θα πρέπει να κοινοποιηθούν με αναλυτικό και εύληπτο τρόπο σε όλους τους συμμετέχοντες. Για το λόγο αυτό στο παρόν στάδιο θα ακολουθηθούν τα παρακάτω **βήματα**: (α) κατάλληλη διαμόρφωση των εγγράφων με όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και στοιχεία. Τα έγγραφα τα οποία θα διανεμηθούν για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων θα είναι γραμμένα σε απλή και κατανοητή γλώσσα και θα επεξηγούνται σε αυτά τα βασικά θέματα της διαβούλευσης με όσο το δυνατό πιο απλή ορολογία. Τα έγγραφα είναι χρήσιμο να συνοδεύονται από συνοπτικό επεξηγηματικό σημείωμα. Στις περιπτώσεις που η διαβούλευση θα έχει τη μορφή γραπτής ανταλλαγής θέσεων και απόψεων, θα αποστέλλεται και αναλυτικό ερωτηματολόγιο με το οποίο θα ζητείται η άποψη κάθε εμπλεκόμενου φορέα, και β) έγκαιρη διάθεση των εγγράφων σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Η διάθεση των εγγράφων και η συνεπαγόμενη ενημέρωση θα γίνει έγκαιρα, πριν από την αρχή της διαβούλευσης, έτσι ώστε να

μπορέσουν τα διαθέσιμα στοιχεία να χρησιμοποιηθούν τόσο ως υπόβαθρο της συζήτησης που θα διεξαχθεί, όσο και για την καλύτερη προετοιμασία και ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων.

Σε ό,τι αφορά στη γραπτή επικοινωνία θα ακολουθούνται οι παρακάτω αρχές: (α) ακριβής καθορισμός χρονοδιαγράμματος αποστολής των συνεισφορών από τους εμπλεκόμενους φορείς και (β) αποστολή εγγράφων και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Τέλος, και αναφορικά με τις περιπτώσεις διεξαγωγής ομάδων εστιασμένης συζήτησης θα διαμορφωθεί ένας ημιδομημένος οδηγός ερωτήσεων πάνω στο θέμα της μελέτης. Όπως παρατηρεί ο Morgan, ένα από τα συνηθέστερα λάθη που εντοπίζονται στη διεξαγωγή των σχετικών ομάδων είναι η ύπαρξη πολλών προκαθορισμένων ερωτήσεων που δηλώνουν σαφώς το ενδιαφέρον του ερευνητή για συγκεκριμένες πτυχές του προς συζήτηση θέματος, περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό την εκδήλωση των προσωπικών ενδιαφερόντων των συμμετεχόντων. Η έναρξη της συζήτησης με γενικότερες, μη κατευθυνόμενες ερωτήσεις, μπορεί να μην οδηγεί αμέσως στον πυρήνα του θέματος, αλλά παρέχει τη δυνατότητα επιλογής της κατεύθυνσης της συζήτησης από τους συμμετέχοντες. Αυτό που έχει σημασία, τελικά, είναι να παραχθεί μια ελεύθερη συζήτηση, χωρίς μεροληψίες και κατευθυνόμενο προσανατολισμό¹⁸.

Σύμφωνα δε με τον Krueger, ένας οδηγός ερωτήσεων είναι σημαντικό να περιλαμβάνει πέντε κατηγορίες, οι οποίες εξυπηρετούν διαφορετικό σκοπό και συμβάλλουν στη δομή και στη ομαλή ροή της ομαδικής συζήτησης:

- Ερωτήσεις γνωριμίας, των συμμετεχόντων μεταξύ τους
- Εισαγωγικές ερωτήσεις, με στόχο να εισάγουν το θέμα και να αρχίσει ο προβληματισμός των συμμετεχόντων.
- Ερωτήσεις μετάβασης, οι οποίες λειτουργούν ως λογικός σύνδεσμος που οδηγεί στη διατύπωση καίριων ερωτήσεων.
- Κεντρικές ερωτήσεις, βάσει των οποίων διαφωτίζονται οι κύριες πτυχές ενδιαφέροντος της μελέτης.
- Ερωτήσεις κλεισίματος/ανασκόπησης, με διττό σκοπό: Αφενός να συνοψίσουν τα κεντρικά σημεία και να ελέγξουν την πιστότητα των απόψεων των συμμετεχόντων και αφετέρου να οδηγήσουν στον τερματισμό της συζήτησης.

Οι προαναφερόμενες θεωρητικές προσεγγίσεις θα ληφθούν υπόψη κατά τη διαμόρφωση του κατάλληλου ερωτηματολογίου, ώστε να διασφαλισθεί η πληρέστερη ενημέρωση και η ακριβέστερη αποτύπωση των θέσεων και προτάσεων των συμμετεχόντων στη διαβούλευση.

Στάδιο Δ': Ταξινόμηση των θέσεων και απόψεων της διαβούλευσης.

18 Morgan DL, Krueger RA. The focus group kit. Sage Publications, California, 1998

Η καταγραφή και η ταξινόμηση των θέσεων και των παρατηρήσεων που διατυπώθηκαν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης είναι το τελικό προϊόν. μιας διαδικασίας που θα πρέπει να έχει συστηματική μορφή.

Η σοβαρότητα της κρίσης και των σοβαρών προβλημάτων που αυτή προκαλεί στις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους, αλλά και ο στόχος μίας σταθερής και βιώσιμης ανάπτυξης, απαιτεί την συλλογικότητα και την κοινή αποδοχή των δράσεων που προτείνονται στο Σχέδιο Δράσης με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης και τη στήριξη των ανέργων. Η συντονισμένη δράση, η αλληλεγγύη και συναινετικές δράσεις και προτάσεις είναι βασικά στοιχεία στη προσπάθεια να διασφαλισθεί η ανάκαμψη της οικονομίας, η αύξηση της απασχόλησης και η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Απαιτείται συστηματική προσπάθεια για τη διατύπωση των κοινών θέσεων και προτάσεων των εμπλεκόμενων στη διαβούλευση φορέων και οργανώσεων και συγκεκριμένα: α) των εκπροσώπων και στελεχών των φορέων χάραξης πολιτικής για θέματα, απασχόλησης και κατάρτισης και β) των χρηστών υπηρεσιών πρόωθησης στην απασχόληση και κέντρων συμβουλευτικής και κατάρτισης. Ειδικότερα, θα επεξεργαστούν οι θέσεις και οι παρατηρήσεις φορέων και οργανώσεων:

- της κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης και οργάνων αυτών που σχετίζονται με την απασχόληση και την ανεργία
- εργοδοτικών ενώσεων/οργανώσεων
- θεσμικών φορέων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Η διαφορετικότητα των φορέων που θα συμμετάσχουν στη διαβούλευση και η αντιπαλότητα σε πολλές περιπτώσεις των ομάδων συμφερόντων που αυτοί εκπροσωπούν καθιστά την όλη διαδικασία της αποτύπωσης/ταξινόμησης των θέσεων ιδιαίτερα σύνθετη.

Στο στάδιο αυτό θα εξετασθούν:

- τα είδη των δεδομένων που προκύπτουν από τη διαδικασία διεξαγωγής της διαβούλευσης,
- τα ερωτήματα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν τη διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων,
- οι αρχές λειτουργίας της ποιοτικής ανάλυσης και
- οι συντελεστές ανάλυσης των ερωτήσεων.

Επίσης το στάδιο αυτό αναφέρεται στο περιεχόμενο και τους κανόνες που θα πρέπει να ακολουθηθούν για τη σύνταξη της 'έκθεσης' μετά την ανάλυση των δεδομένων. Σε γενικές γραμμές, η ανάλυση δεδομένων θεωρείται παρόμοια με εκείνη των ποιοτικών δεδομένων και επομένως υπάρχει η δυνατότητα μιας «λιγότερο ή περισσότερο αυστηρής» κωδικοποίησης και κατηγοριοποίησης των θεμάτων/απόψεων που προκύπτουν από τη διαβούλευση.

Τέλος, και σε ό,τι αφορά στην αξιολόγηση των συνεισφορών, επισημαίνεται ότι αυτές θα πρέπει να είναι εστιασμένες σε επιλεγμένα ερωτήματα (κριτήρια) που τίθενται κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, και να είναι τουλάχιστον επαρκώς τεκμηριωμένες.

Επιπρόσθετα, μετά το πέρας της διαβούλευσης θα αποστέλλονται προς τους συμμετέχοντες φορείς ευχαριστήριες επιστολές.

Στάδιο Ε': Εσωτερική αξιολόγηση της διαβούλευσης

Η εσωτερική αξιολόγηση της διαβούλευσης θα ακολουθήσει μετά την ολοκλήρωσή της ώστε, εκτός των άλλων, να διαμορφωθεί μία ολοκληρωμένη εικόνα τόσο ως προς το βαθμό ενεργοποίησης και όσο ως προς το βαθμό συμμετοχής των φορέων/οργανώσεων που σχετίζονται με την απασχόληση και την αγορά εργασίας.

Η εσωτερική αξιολόγηση θα σταθμίσει αξιολογητικά τα δεδομένα που αφορούν : (α) στον αριθμό και την ανταπόκριση στη λήψη συνεισφοράς από τα εμπλεκόμενα μέρη, (β) στην αποτελεσματικότητα της διαβούλευσης, σε ό,τι αφορά στα μέσα και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν, (γ) στο βαθμό επιρροής της διαβούλευσης στη διαμόρφωση της τελικής απόφασης και (δ) στην αιτιολόγηση τυχόν αποκλίσεων που παρατηρήθηκαν σε κάποιες διαβουλεύσεις.

Ως τελικό προϊόν θα συνταχθεί έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης.

Το τελικό προϊόν θα αναφέρεται στον προσδιορισμό των εργαλείων, των μηχανισμών και των κατευθυντηρίων γραμμών για την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου στο πεδίο της κατάρτισης και της στήριξης και προώθησης της απασχόλησης από όλους τους συμμετέχοντες κοινωνικούς εταίρους. Από πλευράς μεθοδολογίας η Διαβούλευση θα συμπεριλάβει Δύο Φάσεις:

Α' Φάση: Πρωτογενής έρευνα μέσω κατάλληλα διαμορφωμένου ερωτηματολογίου προς τους φορείς- μέρη στον κοινωνικό διάλογο, με στόχο τη διερεύνηση της βούλησής τους.

Β' Φάση: Συνεδρίες Διαβούλευσης με τη συμμετοχή επιλεγμένων φορέων. Προσδιορισμός των βασικών στόχων, των αξόνων συζήτησης, των εργαλείων και των συμμετεχόντων στον κοινωνικό διάλογο. Παρουσίαση και ανάλυση των καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Όσον αφορά στη μεθοδολογική προσέγγιση που θα ακολουθηθεί για την υλοποίηση της δράσης αυτή αφορά στις εξής επιμέρους ενέργειες:

Ενέργεια 1: Καταγραφή των Εμπλεκόμενων Φορέων και Επιλογή Δείγματος

Σε επίπεδο συνδικαλιστικών οργανώσεων ο βαθμός επίδρασής τους στη διαμόρφωση των τομέων παρέμβασης για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και ανέργων συναρτάται από την αντιπροσωπευτικότητα και τη διαπραγματευτική τους ισχύ. Ο αριθμός των μελών τους και ο βαθμός συμμετοχής τους στο διάλογο επηρεάζουν καταλυτικά την αποτελεσματικότητά τους σε επίπεδο διεκδικήσεων.

Το δείγμα θα διαμορφωθεί έτσι ώστε να περιλαμβάνει όλες τις οργανώσεις που μετέχουν στην Ο.Κ.Ε. και εκπροσωπούν εργοδότες και εργαζόμενους. Αναφορικά με τις εργοδοτικές οργανώσεις στο πρώτο στάδιο της έρευνας θα επιλεγούν εκείνες που ως επί το πλείστον εκπροσωπούν τομείς της ελληνικής οικονομίας με αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, ώστε να καταγραφούν οι αντιπροσωπευτικές απόψεις των οργανωμένων φορέων που εκπροσωπούν δυναμικές επιχειρήσεις.

Από μία πρώτη προσέγγιση ενδεικτικά αναφέρονται ως πιθανοί αποδέκτες του ερωτηματολογίου αλλά και ως συμμετέχοντες στις Συνεδρίες διαβούλευσης που θα ακολουθήσουν οι ακόλουθοι κοινωνικοί εταίροι:

- ▶ ΟΜΑΔΑ Α΄: Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), Ένωση Εμπορικών Συλλόγων Ελλάδος (Ε.Ε.Σ.Ε.), Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.), Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών, Σύνδεσμος Ανωνύμων Τεχνικών Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Σ.Α.Τ.Ε.), Ομοσπονδία Κατασκευαστών – Οικοδομικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΟΜ.Κ.Ο.Ε.Ε.).
- ▶ ΟΜΑΔΑ Β΄: Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.), Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.).
- ▶ ΟΜΑΔΑ Γ΄: Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ.), Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΓΕ.ΣΑ.ΣΕ.), Συντονιστική Επιτροπή Δικηγόρων, Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος, Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, οργανώσεις προστασίας περιβάλλοντος, Εθνική Συνομοσπονδία ατόμων με αναπηρία, οργανώσεις για θέματα ισότητας των δύο φύλων, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, Κεντρική Ένωση Περιφερειών Ελλάδας.

Ενέργεια 2: Διαμόρφωση και Διακίνηση Ερωτηματολογίου

Η πρωτογενής έρευνα με τη διακίνηση ερωτηματολογίου στοχεύει στη συστηματική και αναλυτική καταγραφή και επεξεργασία των απόψεων των συμμετεχόντων (κοινωνικών εταίρων και φορέων του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα) για τα προβλήματα και τις ανάγκες της κατάρτισης και τις δράσεις στήριξης και προώθησης στην απασχόληση.

Η έρευνα πεδίου θα στηριχθεί στη διακίνηση: α) ενημερωτικού φυλλαδίου για τους στόχους και τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα της μελέτης και β) αναλυτικού ερωτηματολογίου για τις θέσεις των συμμετεχόντων στα αντικείμενα που διερευνώνται.

Το ερωτηματολόγιο θα διαμορφωθεί γνωρίζοντας ότι οι διαφορετικές προσεγγίσεις των κοινωνικών εταίρων συνδέονται άμεσα με τις ιδιαιτερότητες και τα συμφέροντα της κάθε πλευράς καθώς και με τον πολιτικό ή επιχειρησιακό χαρακτήρα των στόχων. Βασική συνισταμένη της προσέγγισης και κατανόησης των στρατηγικών των κοινωνικών εταίρων αποτελεί ο προσδιορισμός των εξωτερικών παραγόντων που επηρεάζουν τις τελικές επιλογές τους. Οι παράγοντες αυτοί επικεντρώνονται στις δεδομένες οικονομικές συνθήκες, στη δομή και στη διάρθρωση της αγοράς εργασίας, στο υφιστάμενο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων και στο θεσμικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, η υψηλή ανεργία και ταυτόχρονα η ανάγκη για επιχειρηματική καινοτομία απαιτούν άμεσο εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των εργασιακών δεξιοτήτων και οδηγούν σε εργασιακούς αποκλεισμούς τους μη προσαρμόσιμους εργαζομένους. Επομένως αναδύεται η ανάγκη επιλογής του μοντέλου απόκτησης

εργασιακής εμπειρία ταυτόχρονα με το μοντέλο βελτίωσης των εργασιακών δεξιοτήτων εργαζομένων.

Για τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων και στοιχείων θα χρησιμοποιηθεί δομημένο ερωτηματολόγιο έρευνας πεδίου στο αντιπροσωπευτικό δείγμα των κοινωνικών εταίρων που έχει επιλεγεί. Η συγκεκριμένη επιλογή εξυπηρετεί τη συστηματοποίηση των απόψεων των συμμετεχόντων, αναδεικνύοντας παράλληλα και τα πεδία των παρεμβάσεών τους.

Τα πεδία του ερωτηματολογίου θα διαμορφωθούν με τρόπο που να διασφαλίζεται η πληρότητα των προσεγγίσεων.

Το ερωτηματολόγιο θα σταλεί προς συμπλήρωση από την ΟΚΕ στους κοινωνικούς εταίρους που θα συμμετάσχουν στις συνεντεύξεις, είτε ηλεκτρονικά είτε με το συμβατικό ταχυδρομείο.

Οι συνεντεύξεις στους συμμετέχοντες θα είναι όπως αναφέρθηκε δειγματοληπτικές ανά τομέα (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής) ώστε να αναδειχθούν οι θέσεις τους και οι απόψεις με βάση την εμπειρία και την τεχνογνωσία που έχουν αποκτήσει.

Το τελικό προϊόν που θα προκύψει και το οποίο θα εμπεριέχει τη γνώση και τον προβληματισμό γύρω από τα ζητήματα του «Σχεδίου Δράσης» θα αποτελέσει υλικό βάσης για τις Συνεδρίες Διαβούλευσης που θα επακολουθήσουν.

Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια θα επεξεργασθούν ποσοτικά και ποιοτικά ως εξής: i) Εισαγωγή σε Βάση Δεδομένων (EXCEL ή SPSS) – έλεγχος εισαγωγής και ii) Περιγραφική παρουσίαση των αποτελεσμάτων (πίνακες - διαγράμματα).

Ενέργεια 3: Διαμόρφωση Οδηγού Ενημέρωσης

Ο Οδηγός Ενημέρωσης θα περιλαμβάνει αναλυτικά τα πεδία διαβούλευσης που συνδέονται με την κατάρτιση και τις δράσεις προώθησης στην απασχόληση και θα διανεμηθεί στους συμμετέχοντες στις Συνεδρίες Διαβούλευσης για την ενημέρωσή τους και την προετοιμασία τους. Πριν ξεκινήσουν οι Συνεδρίες Διαβούλευσης απαιτείται η διαμόρφωση ενός Οδηγού Ενημέρωσης που θα περιλαμβάνει τα ζητήματα που σχετίζονται με τη βελτίωση των συνθηκών κατάρτισης, την αναβάθμιση του περιεχομένου της, την αναμόρφωση των θεματικών ενοτήτων της κατάρτισης ώστε να καλύπτονται όπως προαναφέρθηκε οι ανάγκες των επιχειρήσεων και οι ελλείψεις του εργατικού δυναμικού καθώς και τις νέες μορφές προώθησης στην απασχόληση. Μέσω του Οδηγού Ενημέρωσης, που θα πρέπει να είναι κατανοητός στους συμμετέχοντες, ο απώτερος σκοπός της διαβούλευσης που είναι η αξιοποίηση της πείρας και των γνώσεων όλων των εμπλεκόμενων στον τομέα της αγοράς εργασίας.

Συγκεκριμένα οι κατευθύνσεις του κοινωνικού διαλόγου που θα δίνονται μέσω του Οδηγού θα αφορούν:

- στον εντοπισμό των προβλημάτων
- στη διερεύνηση των αναγκών
- στην ανάπτυξη στοχευμένων δράσεων συνεχιζόμενης κατάρτισης

- στην προσαρμογή τους στις συνθήκες εργασίας
- στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών
- στη διεύρυνση των δυνατοτήτων υλοποίησης δράσεων προώθησης στην απασχόληση και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.

Ενέργεια 4: Διαμόρφωση Αξόνων Συνεδριών Διαβούλευσης

Βασικό συστατικό επιτυχίας της διαβούλευσης είναι η διαμόρφωση εκ των προτέρων των αξόνων στους οποίους θα κινηθεί η Διαβούλευση.

Ως προτεινόμενοι άξονες κοινωνικού διαλόγου οριοθετούνται κατά σειρά προτεραιότητας:

- ✓ η ανάπτυξη ενός μακροπρόθεσμου διαλόγου σε εθνικό επίπεδο για τη ρύθμιση θεμάτων που σχετίζονται με την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού καθώς και με τις δράσεις προώθησης στην απασχόληση.
- ✓ η συνεργασία για το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων συνεχιζόμενης κατάρτισης για την βελτίωση της απασχολησιμότητας των εργαζομένων.
- ✓ η συνεργασία κατά το σχεδιασμό πολιτικών διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού σε επίπεδο επιχείρησης.
- ✓ η συνεργασία κατά το σχεδιασμό και την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών (συμβουλευτική, ενημέρωση, καθοδήγηση) στους εργαζομένους από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης.

Επίσης οι βασικές στοχεύσεις της κοινωνικής διαβούλευσης για τη στήριξη της απασχόλησης και την αναβάθμιση της κατάρτισης θα κινηθούν στα ακόλουθα:

- εξάλειψη των άμεσων ή έμμεσων προβλημάτων, λόγω έλλειψης επαρκούς σύνδεσης των δράσεων κατάρτισης με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και τις ελλείψεις των εργαζομένων.
- αναδιοργάνωση και βελτίωση της μορφής και του περιεχομένου των προγραμμάτων κατάρτισης.
- σχεδιασμό δράσεων στήριξης και προώθησης στην απασχόληση που θα στηρίζουν τις επιχειρήσεις που σήμερα λειτουργούν σε ένα ιδιαίτερα δυσμενές οικονομικό περιβάλλον και θα προωθούν στην απασχόληση νέων κυρίως εργαζομένων, σήμερα ιδιαίτερα που η ανεργία των νέων έχει φθάσει στο 60%.
- ενημέρωση και συμβουλευτική σε εργοδότες και εργαζομένους για την υλοποίηση δράσεων κατάρτισης για την βελτίωση της εργασιακής ικανότητας των εργαζομένων.

Δράση 5: Συνεδρίες Διαβούλευσης για την Ανταλλαγή Εμπειριών και Τεχνογνωσίας

Ο σχεδιασμός μακροπρόθεσμων στρατηγικών αναβάθμισης των δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού (ανέργων και εργαζόμενων) εκσυγχρονισμού καθώς και αποτελεσματικών δράσεων προώθησης στην απασχόληση αποτελεί κοινή προτεραιότητα εργαζομένων και εργοδοτών, όπως επίσης και οι όποιες διαπραγματεύσεις για βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων σε επίπεδο επιχείρησης απαιτούν στενή συνεργασία των δύο προαναφερόμενων πλευρών.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο ζήτημα της κατάρτισης η εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων είναι πολύ μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη. Οι κοινωνικοί εταίροι έχουν ολοκληρωμένη παρέμβαση στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των δράσεων κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση. Οι ίδιοι οι εργαζόμενοι, μέσω των σωματείων τους σε πολλές μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις διαμορφώνουν συγκεκριμένες δράσεις κατάρτισης και στήριξης της απασχόλησης που τους αφορούν. Το ίδιο επιδιώκουν από την πλευρά τους και οι επιχειρήσεις, καθώς αυτές πρώτα από άλλους δέχονται τις επιπτώσεις από την απασχόληση ενός πλήρως εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού.

Έχει αποδειχθεί από τη διεθνή εμπειρία ότι η διαβούλευση και ο κοινωνικός διάλογος σε ζητήματα κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση απαιτούν την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών (δημόσιοι φορείς, εργοδότες, εργαζόμενοι) και υλοποιούνται είτε σε εθνικό επίπεδο είτε σε περιφερειακό, είτε σε κλαδικό είτε σε επίπεδο επιχείρησης. Όπως αναλυτικά έχει ήδη αναφερθεί, ο κοινωνικός διάλογος στο πεδίο της αγοράς εργασίας δεν θα παραμείνει στο επίπεδο της συζήτησης και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ επιτελικών φορέων της διοίκησης και κοινωνικών εταίρων (που κατά κανόνα επικεντρώνονται σε ζητήματα «υψηλής στρατηγικής»), αλλά θα επεκταθεί και στο επίπεδο των εργασιακών χώρων και του κάθε εργαζόμενου. Η επεξεργασία μιας στρατηγικής προσέγγισης για τη στήριξη της απασχόλησης των εργαζομένων απαιτεί να υπάρξει ενεργητική συμμετοχή εκπροσώπων των επιχειρήσεων στους οποίους θα δοθούν ευκαιρίες για να διατυπώσουν τις εμπειρίες και απόψεις τους.

Οι Συνεδρίες Διαβούλευσης θα είναι κοινές όπου θα συμμετέχουν εκπρόσωποι από όλα τις εμπλεκόμενα μέρη (εργαζόμενοι, εργοδότες φορείς δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα) καθώς και μεμονωμένες όπου θα συμμετέχει αποκλειστικά η μία πλευρά (π.χ. μόνο εργαζόμενοι, ή μόνο επιχειρήσεις)

Το προϊόν των Συνεδριών Διαβούλευσης αναφέρεται στη συνθετική προσέγγιση των προβλημάτων πρόσβασης στην αγορά εργασίας και των προβλημάτων που έχουν εντοπισθεί στον τομέα της κατάρτισης, στην αξιολόγηση των δράσεων που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, στην ανάδειξη κοινά αποδεκτών λύσεων μέσα από την αποτύπωση των θέσεων και των απόψεων όλων των εμπλεκόμενων και στη μεταφορά καλών πρακτικών από την Ελλάδα και το διεθνή χώρο. Υπογραμμίζεται ότι, τα αποτελέσματα των Συνεδριών Διαβούλευσης έχουν και ως στόχο να τροφοδοτήσουν τον προβληματισμό και το διάλογο, ενώ επίσης αναμένεται να αποτελέσουν πηγή εντοπισμού φορέων και φυσικών προσώπων (εμπειρογνομόνων) που θα μεταφέρουν την εμπειρία και τεχνογνωσία τους αλλά και θα υλοποιήσουν τα τελικά συμπεράσματα.

Τέλος, η παρέμβαση των φορέων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα θεωρείται βασικός μηχανισμός ενίσχυσης του κοινωνικού διαλόγου με τις ακόλουθες μορφές:

- ⇒ συμμετοχή της κεντρικής διοίκησης στην ανάπτυξη ενός μακροπρόθεσμου διαλόγου σε εθνικό επίπεδο
- ⇒ τυποποίηση από την κεντρική διοίκηση ενός βασικού καταλόγου πεδίων διαλόγου για την στήριξη της απασχόλησης και την προώθηση στην απασχόληση με την συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

Με βάση τα προαναφερόμενα οι προτεινόμενες εργασίες στο πλαίσιο του παρόντος έργου διαρθρώνονται ως ακολούθως:

Ενέργεια	Περιγραφή
<p>Καταγραφή των Εμπλεκόμενων και Επιλογή Δείγματος</p>	<p>Η ενέργεια αφορά στον εντοπισμό των εμπλεκόμενων από την πλευρά των εργοδοτών και των εργαζομένων και την αναλυτική καταγραφή τους. Από την βάση δεδομένων που θα διαμορφωθεί θα επιλεγεί στη συνέχεια αντιπροσωπευτικά δείγμα στη βάση και των κριτηρίων που θα έχουν τεθεί από τις προηγούμενες Ενέργειες του «Σχεδίου Δράσης»: γεωγραφικά, οικονομικά, αντιπροσωπευτικότητας. Ειδικότερα θα επιλεγούν δύο δείγματα: Ένα δείγμα για τους αποδέκτες του ερωτηματολογίου και ένα δείγμα για τους συμμετέχοντες στις Συνεδρίες Διαβούλευσης.</p>
<p>Διαμόρφωση Ερωτηματολογίου</p>	<p>Η ενέργεια αφορά στη διαμόρφωση ενός ερωτηματολογίου το οποίο θα διανεμηθεί στην πρώτη φάση της Διαβούλευσης στους επιλεγμένους συμμετέχοντες φορείς σε επίπεδο περιφερειακό και τοπικό και σε επίπεδο επιχείρησης. Στόχος του ερωτηματολογίου είναι η συγκέντρωση των απόψεων/θέσεων των εμπλεκόμενων στα ζητήματα της αγοράς εργασίας αναφορικά με τα προβλήματα και τις διεξόδους. Οι απαντήσεις στη συνέχεια θα επεξεργαστούν και θα χρησιμοποιηθούν ως υλικό βάσης για τις Συνεδρίες Διαβούλευσης.</p>
<p>Οδηγός Ενημέρωσης</p>	<p>Η ενέργεια αφορά την διαμόρφωση ενός εντύπου Οδηγού για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κοινωνικών εταίρων που θα συμμετάσχουν στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αλλά και στις προγραμματισμένες στη συνέχεια συνεδρίες διαβούλευσης. Το τελικό προϊόν αφορά στην σύνταξη ενός οδηγού ο οποίος ουσιαστικά θα παρουσιάζει συνοπτικά αλλά περιεκτικά τα δεδομένα και θα ενημερώνει με πληρότητα τους συμμετέχοντες για τους σκοπούς και τους στόχους της Δράσης.</p>
<p>Διαμόρφωση Αξόνων</p>	<p>Τα επεξεργασμένα αποτελέσματα των συμπληρωμένων</p>

Ενέργεια	Περιγραφή
<p>Συνεδριών Διαβούλευσης</p>	<p>ερωτηματολογίων σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα των προηγούμενων ενεργειών του «Σχεδίου Δράσης» θα χρησιμοποιηθούν στη διαμόρφωση των βασικών Αξόνων των Συνεδριών Διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο (κοινές και χωριστές) για τις επιμέρους δράσεις του Σχεδίου.</p>
<p>Συνεδρίες Διαβούλευσης για την Έκφραση θέσεων και Ανταλλαγής Τεχνογνωσίας</p>	<p>Η διοργάνωση συνεδριών διαβούλευσης για την ανταλλαγή πληροφορήσης και τεχνογνωσίας αποσκοπεί στην συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των φορέων που έχουν τεκμηριωμένα δραστηριοποιηθεί και παράγει μεταφέσιμα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας, με στόχο την καταγραφή των θέσεων τους, τη μεταφορά της εμπειρίας τους και τη διερεύνηση τρόπων αξιοποίησης της.</p> <p>Οι συνεδρίες διαβούλευσης έχουν οριζόντιο και κάθετο προσανατολισμό:</p> <p>Το οριζόντιο επίπεδο θα εστιασθεί στις επιτυχημένες γενικές πολιτικές και σε εθνικό επίπεδο, ενώ το κάθετο θα εστιασθεί σε επιμέρους κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων (εμπόριο, βιομηχανία, αγροτικός τομέας, υπηρεσίες ΜΜΕ) και θα φθάσει και μέχρι επίπεδο επιχείρησης.</p> <p>Οι Συνεδρίες Διαβούλευσης θα είναι κοινές όπου θα συμμετέχουν εκπρόσωποι από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (εργαζόμενοι, εργοδότες φορείς δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα) καθώς και μεμονωμένες όπου θα συμμετέχει αποκλειστικά η μία πλευρά (π.χ. μόνο εργαζόμενοι, ή μόνο επιχειρήσεις).</p>

ROADMAP

Στρατηγική	Υπεύθυνος Φορέας	Χρηματοδότηση	Άξονες	Χρόνος	Δείκτες
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ	ΟΚΕ	ΕΚΤ - ΕΣΠΑ 2 εκατ. Ευρώ	<p>1. Διαβούλευση (οριζόντια και κάθετη) -Καταγραφή των εμπλεκόμενων -Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση -ταξινόμηση θέσεων και απόψεων -εσωτερική αξιολόγηση -Προτάσεις</p> <p>2. Παρακολούθηση εφαρμογής -Δείκτες -Τροφοδότηση στο 1.</p>	2013-2016	<p>1. Αρ. εμπλεκόμενων (εργοδότες, εργαζόμενοι, άνεργοι, κλπ) Γεωγραφική και κλαδική διασπορά Αρ. εκθέσεων και προτάσεων πολιτικής</p> <p>2. Αρ. Δεικτών και αναλύσεων</p>

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

ΕΚΤ – ΕΣΠΑ: 2 εκ. €

6. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΟΚΕ)

7. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Α. Απόφαση ένταξης στο ΕΣΠΑ

Β. Νομοθέτηση της διαδικασίας του περιφερειακού Κοινωνικού Διαλόγου και του μηχανισμού διεξαγωγής του και της παρακολούθησης.

Δράση 2.3. Εισαγωγή και σταδιακή επέκταση σχημάτων μαθητείας στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση (με την απόκτηση απολυτηρίου)

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι και ομάδες-στόχοι

Ανεργοί νέοι, ειδικότερα υποστήριξη για την κατάληψη πρώτης θέσης εργασίας

2. Αναγκαιότητα – Σκοπιμότητα (σύνδεση με τους Στόχους του Σχεδίου)

- Απαιτείται η άμεση ανάσχεση της ανεργίας των νέων, με μεσοπρόθεσμες παρεμβάσεις για την αποτελεσματική σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας
- Αναμένεται ότι η δράση αυτή, με την ουσιαστική αναβάθμιση και επέκταση του προτύπου «μαθητείας» των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, θα συμβάλλει ταυτόχρονα στη βελτίωση της ποιότητας της Τεχνικής-Επαγγελματικής εκπαίδευσης και θα έχει πολλαπλασιαστική επίδραση στην ποιότητα και άλλων μορφών επαγγελματικής εκπαίδευσης και στη σύνδεση με την απασχόληση – υπηρετώντας και τον στόχο μείωσης της «μέσης διάρκειας» στην ανεργία και του «μέσου κόστους» εισόδου στην αγορά εργασίας (και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης)

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση εξυπηρετεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα το Θεματικό Στόχο 10: Επένδυση στις δεξιότητες, στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση.

4. Συνοπτική περιγραφή

Η συγκεκριμένη Δράση ανταποκρίνεται στην προτεραιότητα («περιοχή παρέμβασης») για τη διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας, και αναμένεται ότι σε δύο διαδοχικούς κύκλους επέκτασης θα μπορέσει να απευθυνθεί στο 1/3 περίπου των μαθητών της Τ-Ε εκπαίδευσης, δηλαδή γύρω στους 40.000 μαθητές, οι οποίοι θα τύχουν 1-3 μηνών εργασιακής εμπειρίας, μέχρι τον Ιούνιο 2015. Με τη Δράση επιδιώκεται η σταθεροποίηση της ανεργίας των νέων ως ποσοστό του ενεργού πληθυσμού και η ταυτόχρονη παγίωση τάσεων αύξησης της απασχόλησής τους.

Κατά τον πρώτο κύκλο, εισαγωγής του συστήματος ταυτόχρονης εργασίας και εκπαίδευσης στην Τ-Ε Εκπαίδευση – ή «μαθητείας» όπως έχει καθιερωθεί - θα πρέπει να διατυπωθούν/διαμορφωθούν:

- Μελέτη για τη στρατηγική στόχευση της παρέμβασης εντός του επόμενου διμήνου, προσδιορίζοντας τις ενέργειες και το διαχειριστικό σχήμα (α) για την πιλοτική εφαρμογή παιδαγωγικών σχημάτων με ενεργή σύνδεση με τις επιχειρήσεις, για όσες σχολικές μονάδες

επιθυμούν να ενταχθούν στο έργο, ήδη από το σχολικό έτος 2013-14, (β) για τη σύναψη «συμφώνων συνεργασίας» μεταξύ των ΤΕΛ και ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ και των επιχειρήσεων σε τοπικό επίπεδο ενδεχομένως και με τη διαμεσολάβηση αντιπροσωπευτικών φορέων του ιδιωτικού τομέα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, και, τέλος, (γ) τις κατευθύνσεις πλαισίωσης της στρατηγικής και του εφαρμοστικού πλαισίου για την Τ-Ε Εκπαίδευση, που θα στηρίξουν και την τεκμηρίωση ανάλογου εφαρμοστικού σχήματος «μαθητείας» για το επόμενο επίπεδο της Μεταλυκειακής, μη Τριτ/θμιας Εκπ/σης (ΙΕΚ), ως συνέχεια του πρώτου (βλ. και στη Δράση για τη Μεταλυκειακή Εκπαίδευση, πιο κάτω).

- Επέκταση της ως άνω Μελέτης Στρατηγικής, με τη Μελέτη για το εφαρμοστικό πλαίσιο της «Μαθητείας» στη βαθμίδα της Τ-Ε Εκπαίδευσης, με την προσαρμογή και επέκταση του σχήματος Μαθητείας των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ. Στη συγκεκριμένη μελέτη θα περιλαμβάνονται και ο σχεδιασμός και οι απαιτούμενες ενέργειες για την αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών της Τ-Ε Εκπαίδευσης, στην κατεύθυνση (α) της ενίσχυσης της παιδαγωγικής προσέγγισης για την καλλιέργεια των βασικών («οριζόντιων») ικανοτήτων και των γενικών γνώσεων και (β) της μείωσης του χρόνου της ενδοσχολικής παρακολούθησης, με την ταυτόχρονη, σταδιακή, χρόνο με τον χρόνο, επέκταση του χρονικού διαστήματος της πρακτικής άσκησης (επιδοτούμενης εργασίας) έως και στους τρεις μήνες, στη Γ' Λυκείου, με τον τρίτο εξ αυτών να διατίθεται μετά την ολοκλήρωση του σχολικού έτους.
- «Σύμφωνα Συνεργασίας» υπογεγραμμένα μεταξύ των σχολικών μονάδων της Τ-Ε Εκπ/σης και των επιχειρήσεων ή και των φορέων διαμεσολάβησης, εκπροσώπησης του ιδιωτικού τομέα, για ένα ελάχιστο ποσοστό 40% των ΤΕΛ και ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ, με καλή γεωγραφική κάλυψη, μέχρι τον Μάρτιο 2014.
- Την εκπόνηση εργασιών (2-3) από ομάδες μαθητών της Α' και Β' Λυκείου των συμμετεχόντων, κατά το σχολικό έτος 2013-14, σχολικών μονάδων, με τη συνεργασία και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους, οι οποίοι θα τύχουν επιμορφωτικής στήριξης.
- Τέλος, ο πρώτος ουσιαστικά κύκλος (φάση) της Δράσης ολοκληρώνεται με την επιδοτούμενη πρακτική άσκηση ενός μήνα, από κατ' ελάχιστον το 30% και κατά μέγιστο το 50% των απόφοιτων της Β' και Γ' Λυκείου, των σχολικών μονάδων που έχουν υπογράψει «σύμφωνα συνεργασίας», στο χρονικό διάστημα Ιουνίου-Ιουλίου 2014, στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

Κατά τον επόμενο κύκλο (φάση) της Δράσης προβλέπονται:

- η εισαγωγή των ομαδικών εργασιών στα περισσότερα σχολεία της Τ-Ε Εκπαίδευσης, με τη συμμετοχή της πλειοψηφίας των μαθητών της Α' Τάξης του Λυκείου, και μέσω αυτών,
- η ενδυνάμωση της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα και τις επιχειρήσεις και η σύναψη «συμφώνων συνεργασίας», που θα βοηθήσουν στη συστηματική επέκταση και παγίωση του χρόνου άσκησης μαθητείας, από τους μαθητές των Β' και Γ' Τάξεων του Λυκείου, καθώς και

- η αναμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, με μείωση της ενδοσχολικής εκπαίδευσης κατά 10% για τη Β΄ και Γ΄ Λυκείου, με την ταυτόχρονη ενίσχυση των γενικών γνώσεων και ικανοτήτων των μαθητών, και τέλος
- η δίμηνη πρακτική άσκηση ποσοστού έως και 50% των μαθητών των Β΄ και Γ΄ Λυκείου, με τον ένα μήνα να διατίθεται κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και τον δεύτερο με τη λήξη του.

Έτσι, σε μια τριετία, μέχρι και το σχολικό έτος 2015-16, αναμένεται (α) να έχει μειωθεί ο χρόνος ενδο-σχολικής (θεωρητικής) εκπαίδευσης σε ποσοστό 20% για τη Β΄ Λυκείου και 30% για τη Γ΄ Τάξη – με την ταυτόχρονη ενίσχυση της παιδαγωγικής προσέγγισης στις βασικές ικανότητες – και (β) να προσφέρεται μέχρι και σε ποσοστό 50% των μαθητών Λυκείου της Τ-Ε Εκπαίδευσης, η ευκαιρία πρακτικής άσκησης, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, που θα καλύπτει συνολικά διάρκεια πέντε μηνών, με δύο εξ αυτών κατά τη Β΄ Τάξη και τρεις κατά τη Γ΄ Λυκείου.

Και ακόμη θα προβλέπεται η «αναγνώριση» αυτής της εργασιακής εμπειρίας από την επόμενη βαθμίδα της Μεταλυκειακής εκπαίδευσης, όπως παρατίθεται στην περιγραφή της σχετικής Δράσης.

Ισχυρό σημείο της Δράσης αποτελεί η συμβατότητά της με τις εξελίξεις σε θέματα παιδαγωγικής και οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και άρα η δυνατότητα συνολικής αναμόρφωσης προγραμμάτων σπουδών και σύνδεσης με τις επιχειρήσεις και την αγορά εργασίας. Από την άλλη, είναι γεγονός ότι από τα αδύνατα σημεία της είναι η έλλειψη σχετικής εμπειρογνομosύνης στο ελληνικό περιβάλλον, σε επαρκές εύρος και βάθος. Παραμένει ως αδιαμφισβήτητη δε ευκαιρία ο συνδυασμός της Δράσης αυτής με τις πρωτοβουλίες και τις συνοδευτικές θεσμικές (μετα-)ρυθμίσεις που διατυπώνονται και ενεργοποιούνται ευρύτερα στα θέματα των ανθρώπινων πόρων και του σχεδιασμού της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου. Ενώ, ταυτόχρονα, είναι υπολογίσιμη η απειλή της ισχυρής εσωστρέφειας του σχολικού εκπαιδευτικού συστήματος και η διαπιστωμένη έλλειψη τεχνογνωσίας για εμπέδωση αλλαγών-καινοτομιών στο σύστημα αυτό.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Ε.Π.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ: 20 εκ.€

Ε.Π. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013: 50 εκ.€.

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης και άλλοι συνεργαζόμενοι οργανισμοί

Το ρόλο του φορέα διαχείρισης πρέπει να αναλάβει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, με τη συνεργασία των ΔΥΑ και της Διαχειριστικής Αρχής του Ε.Π. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013.

7. Φορέας/φορείς υλοποίησης

Φορείς υλοποίησης θα είναι η ΕΥΕ του Υπ. Παιδείας, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) και οι σχολικές μονάδες.

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Νομοθετικό πλαίσιο για την εργασιακή εμπειρία σε μαθητές, για τις ηλικίες 15-18 ετών, υπουργικές αποφάσεις για την εκπόνηση των μελετών και την παγίωση ενός σχήματος (μικτού-δυϊκού) μαθητείας, προετοιμάζοντας τη σύνδεση με τον επιχειρηματικό τομέα, την αναβάθμιση της προσφερόμενης ενδοσχολικής εκπαίδευσης και την ταυτόχρονη αναβάθμιση της προσπάθειας ανάσχεσης της ανεργίας και δη αυτής των νέων.

Δράση 2.4. Εισαγωγή και επέκταση σχημάτων μαθητείας στη μεταλυκειακή (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση (IEK)

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι και ομάδες-στόχοι

Άνεργοι νέοι, ειδικότερα υποστήριξη για την κατάληψη πρώτης θέσης εργασίας

2. Αναγκαιότητα – Σκοπιμότητα (σύνδεση με τους Στόχους του Σχεδίου)

- Και αυτή η Δράση υπηρετεί τον βασικό στόχο του **Σχεδίου** για την άμεση ανάσχεση της ανεργίας των νέων, με μεσοπρόθεσμες παρεμβάσεις για την αποτελεσματική σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας
- Αναμένεται ότι και η Δράση αυτή, σε συνδυασμό με την επέκταση του προτύπου «μαθητείας» των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ και την ταυτόχρονη εισαγωγή του σχήματος μαθητείας και τη βελτίωση της ποιότητας της Τεχνικής-Επαγγελματικής εκπαίδευσης, θα έχει πολλαπλασιαστική επίδραση στην ποιότητα και άλλων μορφών επαγγελματικής εκπαίδευσης και στη σύνδεση με την απασχόληση – υπηρετώντας παράλληλα και τον στόχο μείωσης της «μέσης διάρκειας» στην ανεργία και του «μέσου κόστους» εισόδου στην αγορά εργασίας (και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης)

3. Γενικοί και ειδικοί στόχοι

Η δράση εξυπηρετεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα το Θεματικό Στόχο 10: Επένδυση στις δεξιότητες, στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση.

4. Συνοπτική περιγραφή

Η συγκεκριμένη Δράση ανταποκρίνεται στην προτεραιότητα («περιοχή παρέμβασης») για τη διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και αναμένεται ότι στον πρώτο τουλάχιστον κύκλο της θα μπορέσει να απευθυνθεί σε περίπου 6.000 μαθητές της Μεταλυκειακής (μη Τριτ/θμιας) Εκπαίδευσης, όπως η τελευταία προσφέρεται στα δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ. Οι συμμετέχοντες-επωφελούμενοι μαθητές (απόφοιτοι της προηγούμενης σχολικής βαθμίδας) θα τύχουν 1-3 μηνών εργασιακής εμπειρίας, μέχρι τον Ιούνιο 2015. Με τη Δράση επιδιώκεται η σταθεροποίηση της ανεργίας των νέων ως ποσοστό του ενεργού πληθυσμού και η ταυτόχρονη παγίωση τάσεων αύξησης της απασχόλησής τους.

Κατά τον πρώτο κύκλο, που εμπίπτει στον ορίζοντα προγραμματισμού του παρόντος **Σχεδίου**, η εισαγωγή του συστήματος ταυτόχρονης εργασίας και εκπαίδευσης στη Μεταλυκειακή Εκπαίδευση, θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Μελέτη για τη στρατηγική στόχευση της παρέμβασης καθώς και για το εφαρμοστικό πλαίσιο, σε συσχέτιση με τις πρόνοιες της αντίστοιχης Μελέτης για τη βαθμίδα της Τ-Ε

Εκπ/σης, εντός του επόμενου εξαμήνου, προσδιορίζοντας τις ενέργειες και το διαχειριστικό σχήμα (α) για την σταδιακή αναμόρφωση των ειδικοτήτων και των προγραμμάτων σπουδών της συγκεκριμένη βαθμίδας αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, (β) για τη σύναψη «συμφώνων συνεργασίας» μεταξύ των ΙΕΚ και των επιχειρήσεων σε τοπικό επίπεδο ενδεχομένως και με τη διαμεσολάβηση αντιπροσωπευτικών φορέων του ιδιωτικού τομέα, μέχρι και τον Μάρτιο 2014, και, τέλος, (γ) τη συνεκτίμηση των κατευθύνσεων της στρατηγικής και του εφαρμοστικού πλαισίου για την Τ-Ε Εκπαίδευση, που θα στηρίξουν και την τεκμηρίωση ανάλογου σχήματος «μαθητείας» για το επίπεδο της Μεταλυκειακής, μη Τριτ/θμιας Εκπ/σης (ΙΕΚ), ως συνέχεια του προηγούμενου (βλ. και στη Δράση για τη Εισαγωγή Σχήματος Μαθητείας στην Τ-Ε Εκπαίδευση). Στη μελέτη θα περιλαμβάνονται και ο σχεδιασμός και οι απαιτούμενες ενέργειες για την αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών στην κατεύθυνση (α) της ενίσχυσης της παιδαγωγικής προσέγγισης για την καλλιέργεια των βασικών («οριζόντιων») ικανοτήτων και των γενικών γνώσεων και (β) της μείωσης του χρόνου της ενδοσχολικής παρακολούθησης, με την ταυτόχρονη, σταδιακή, χρόνο με τον χρόνο, επέκταση του χρονικού διαστήματος της πρακτικής άσκησης (επιδοτούμενης εργασίας) έως και στους οκτώ συνολικά μήνες, συνυπολογίζοντας τους μήνες εργασιακής εμπειρίας στη βαθμίδα του Λυκείου.

- «Σύμφωνα Συνεργασίας» υπογεγραμμένα μεταξύ των ΙΕΚ και των επιχειρήσεων ή και των φορέων διαμεσολάβησης-εκπροσώπησης του ιδιωτικού τομέα, για ένα ελάχιστο ποσοστό 30% των ΙΕΚ, με καλή γεωγραφική κάλυψη, μέχρι τον Μάρτιο 2014.
- Τέλος, ο πρώτος κύκλος (φάση) της Δράσης ολοκληρώνεται με την επιδοτούμενη πρακτική άσκηση 2-3 μηνών από 6.000 μαθητές, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-15, στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, που θα αντιστοιχεί στο περίπου 10-15% του συνολικού εκπαιδευτικού χρόνου.

Κατά τον επόμενο κύκλο (φάση) της Δράσης, ενδεχομένως συμπεριληφθείσας στην επόμενη Προγραμματική Περίοδο, προβλέπονται:

- Η ενδυνάμωση της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα και τις επιχειρήσεις και η σύναψη «συμφώνων συνεργασίας», από όλα σχεδόν τα ΙΕΚ της χώρας, που θα βοηθήσουν στη συστηματική επέκταση και παγίωση του χρόνου άσκησης μαθητείας, από τους όλους τους εκπαιδευόμενους καθώς και
- Η αναμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, με μείωση της ενδο-ΙΕΚ εκπαίδευσης κατά επιπλέον 20-25%, με την ταυτόχρονη ενίσχυση των γενικών γνώσεων και ικανοτήτων των εκπαιδευόμενων, και τέλος
- Η παγίωση της πρακτικής άσκησης έως και σε ποσοστό 40% του συνολικού χρόνου εκπαίδευσης στη Μεταλυκειακή βαθμίδα.

Έτσι, σε μια τριετία, μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2015-16, αναμένεται (α) να έχει μειωθεί ο χρόνος ενδο-ιδρυματικής (θεωρητικής) εκπαίδευσης σε ποσοστό 60% του συνολικού χρόνου εκπαίδευσης – με την ταυτόχρονη ενίσχυση της παιδαγωγικής προσέγγισης στις βασικές ικανότητες – και (β) να προσφέρεται σε όλους τους εκπαιδευόμενους, η ευκαιρία πρακτικής άσκησης, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, που θα καλύπτει συνολικά διάρκεια οκτώ έως και 10 μηνών, ανάλογα με το πρόγραμμα της εξειδίκευσης και κατάρτισης, συνυπολογίζοντας βέβαια και τον χρόνο πρακτικής άσκησης στην προηγούμενη εκπαιδευτική βαθμίδα (Τ-Ε Εκπ/ση).

Ισχυρό σημείο και αυτής της Δράσης είναι η συμβατότητά της με τις εξελίξεις σε θέματα παιδαγωγικής και οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και άρα η δυνατότητα συνολικής αναμόρφωσης προγραμμάτων σπουδών και σύνδεσης με τις επιχειρήσεις και την αγορά εργασίας. Καταλυτικό αδύνατο σημείο της είναι η έλλειψη σχετικής εμπειρογνομosύνης στο ελληνικό περιβάλλον, σε επαρκές εύρος και βάθος. Πρέπει όμως να αξιοποιηθεί ως ευκαιρία ο συνδυασμός της Δράσης αυτής με τις πρωτοβουλίες και τις συνοδευτικές θεσμικές (μετα-)ρυθμίσεις που διατυπώνονται και ενεργοποιούνται ευρύτερα στον σχεδιασμό της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου. Και, ταυτόχρονα, να αντιμετωπισθεί η απειλή της ισχυρής εσωστρέφειας του εκπαιδευτικού συστήματος και της έλλειψης τεχνογνωσίας για εμπέδωση αλλαγών-καινοτομιών στο σύστημα αυτό.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Ε.Π.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ: 5-6 εκ. €

Ε.Π. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013: 14-15 εκ. €.

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης και άλλοι συνεργαζόμενοι φορείς

Τον ρόλο του φορέα διαχείρισης πρέπει να αναλάβει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, με τη συνεργασία των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) και της Διαχειριστικής Αρχής του Ε.Π. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Φορείς υλοποίησης θα είναι η ΕΥΕ του Υπ. Παιδείας, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) και τα δημόσια και ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Νομοθετικό πλαίσιο για την εργασιακή εμπειρία των μαθητών των ΙΕΚ, υπουργικές αποφάσεις για την εκπόνηση των μελετών και την παγίωση ενός σχήματος (μικτού-δυσικού) μαθητείας,

προετοιμάζοντας τη σύνδεση με τον επιχειρηματικό τομέα, την αναβάθμιση της προσφερόμενης μεταλυκειακής εκπαίδευσης και την ταυτόχρονη ενίσχυση της προσπάθειας ανάσχεσης της ανεργίας των νέων.

Μέτρο 3: Θεσμικού – κανονιστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις για τη στήριξη της απασχόλησης

Δράση 3.1. Ανάπτυξη πλαισίων διασφάλισης ποιότητας σε σχήματα ενδο-επιχειρησιακής κατάρτισης ανέργων σε συνδυασμό με απασχόληση

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι

Άνεργοι, μακροχρόνια άνεργοι, επιχειρήσεις, οργανισμοί κατάρτισης

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Για την ταχεία αντιμετώπιση της ανεργίας, χρειάζεται να διασφαλισθεί η απασχόληση ανέργων στις επιχειρήσεις ταυτόχρονα με την κατάλληλη κατάρτισή τους, ούτως ώστε να εξυπηρετούν τις νέες ανάγκες που προκύπτουν από το ραγδαία εξελισσόμενο και ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Και αυτό θα γίνει με τη χρήση των κατάλληλων πλαισίων που θα διασφαλίζουν την ποιότητα στην εκπαίδευση ούτως ώστε να μεγιστοποιούνται τα οφέλη για τα εμπλεκόμενα μέρη.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση εξυπηρετεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα το Θεματικό Στόχο 10: Επένδυση στις δεξιότητες, στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση και ειδικότερα το θεματικό εκ των προτέρων όρο για τη Δια βίου μάθηση.

4. Συνοπτική περιγραφή

Τα προγράμματα ενδο-επιχειρησιακής κατάρτισης ανέργων είναι ανάγκη να θεσμοθετηθούν σε συνεργασία οργανισμών κατάρτισης με επιχειρήσεις ή κλαδικούς / επιχειρηματικούς φορείς, λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- να συνδέονται με τις ανάγκες επέκτασης σε νέες αγορές ή υπηρεσίες ή προϊόντα, ή ακόμα και τη ριζική αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, άρα τις ανάγκες (ζήτηση) νέων θέσεων απασχόλησης, αυτών που θα ενταχθούν στα προγράμματα επιδότησης εργασίας ανέργων.
- να ανταποκρίνονται στη λογική "first-come-first-serve".
- να μπορούν να έχουν κυμαινόμενη διάρκεια (ελάχιστη τετραμήνου) και πρέπει να προσφέρονται από συμπράξεις επιχειρήσεων με (πιστοποιημένους) εκπαιδευτικούς οργανισμούς, ή και με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες που διαθέτουν την κατάλληλη πιστοποίηση.
- να ανταποκρίνονται σε επαρκούς επιπέδου εκπαιδευτικό σχεδιασμό, με τη διατύπωση σαφών μαθησιακών στόχων, περιλαμβανομένων και αυτών της καλλιέργειας και ανάπτυξης των βασικών-οριζόντιων ικανοτήτων καθώς και της σύνδεσης με τα πλαίσια προσόντων, που η προτεινόμενη επιχείρηση έχει υιοθετήσει και που αντιστοιχούν στο περιεχόμενο των εργασιών, οι οποίες ανατίθενται στους νεοπροσλαμβανόμενους (πρώην ανέργους),
- να προσφέρονται με ευέλικτο τρόπο, αξιοποιώντας τις σύγχρονες αποτελεσματικές τεχνικές μάθησης ενηλίκων, σε επαγγελματικά περιβάλλοντα και τις ψηφιακές τεχνολογίες, καθώς και με την εκπόνηση εργασιών από τους νεο-προσλαμβανόμενους και καταρτιζόμενους σε ομάδες, για επιμέρους αντικείμενα και διαδικασίες των συστημάτων «παραγωγής» ή παροχής υπηρεσιών στα οποία εντάσσονται, και την καθοδήγηση ειδικών ή και στελεχών των επιχειρήσεων (με εμπειρία),
- να αξιοποιηθούν σε συνδυασμό και με τα προγράμματα μείωσης του χρόνου ή και εκ περιτροπής εργασίας, όπου τα τελευταία υιοθετούνται σε συμφωνία μεταξύ εργοδοσίας και εργαζομένων.

Τα προγράμματα θα προσφέρονται με το σύστημα των κουπονιών (training and employment vouchers) και με επιλογή των ανέργων.

5. Πηγή Χρηματοδότησης

Ε.Π. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Φορείς επαγγελματικοί κατάρτισης

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Προσαρμογές αντίστοιχων υφιστάμενων δράσεων που απευθύνονται σε ανέργους με συνδυασμό κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας σε επιχειρήσεις

Δράση 3.2. Κατάρτιση εργαζομένων που τίθενται σε εκ περιτροπής εργασία ή σε διαθεσιμότητα σε περιόδους χαμηλής παραγωγικής λειτουργίας των επιχειρήσεων

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

Οι εργαζόμενοι επιχειρήσεων σε κλάδους παραγωγής διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων και υπηρεσιών της ελληνικής οικονομίας οι οποίοι σε περιόδους χαμηλής παραγωγικής λειτουργίας επιχειρήσεων τίθενται σε εκ περιτροπής εργασία ή σε διαθεσιμότητα.

Αποτελεί μέτρο πρόληψης της ανεργίας, της μακροχρόνιας ανεργίας και της παραγωγής σε συνθήκες υψηλότατης ανεργίας οικογενειών χωρίς έναν εργαζόμενο.

Αποτελεί μέτρο πρόληψης της ανεργίας με διατήρηση, διάσωση θέσεων εργασίας εκεί που βιώσιμες θέσεις εργασίας και μπορούν και πρέπει να διασωθούν.

2. Αναγκαιότητα - Σκοπιμότητα

Κατά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης και κατάρρευσης της απασχόλησης στην ελληνική αγορά εργασίας από το 2009 μέχρι σήμερα το νομικό πλαίσιο επέτρεψε στους εργοδότες (ειδικότερα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του Ν. 3846/2010, που αντικατέστησε το άρθρο 38 του Ν. 1892/1990, και τροποποιήθηκε εκ νέου με την παράγραφο 3 του άρθρου 17 του Ν. 3899/2010 όπως ισχύει) «αν περιορισθούν οι δραστηριότητές του, ο εργοδότης μπορεί, αντί καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, να επιβάλει σύστημα εκ περιτροπής απασχόλησης στην επιχείρησή του, η διάρκεια της οποίας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους εννέα (9) μήνες στο ίδιο ημερολογιακό έτος, μόνο εφόσον προηγουμένως προβεί σε ενημέρωση και διαβούλευση με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 240/2006 και του Ν. 1767/1988».

Σε αυτό το πλαίσιο, οι εργοδότες έχουν το δικαίωμα εισαγωγής ευελιξίας στον χρόνο απασχόλησης με την προσωρινή (έως 9 μήνες το 12μηνο) τροποποίηση των ατομικών συμβάσεων για συντομότερο χρόνο εργασίας την ημέρα, την εβδομάδα, τον μήνα, με μόνη προϋπόθεση την διεξαγωγή διαδικασίας ενημέρωσης διαβούλευσης με εκπροσώπους των εργαζομένων. Κατά την περίοδο της εκ περιτροπής εργασίας ο εργαζόμενος αμείβεται αναλογικά και ασφαλίζεται αναλογικά.

Ταυτόχρονα την ίδια περίοδο τροποποιήθηκε στην Ελλάδα και ο προϋφιστάμενος θεσμός της διαθεσιμότητας των μισθωτών μιας επιχείρησης ο οποίος αποτελεί μία ακόμη μέθοδο ευελιξίας στον χρόνο εργασίας. Ο θεσμός της διαθεσιμότητας διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3198/1955, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 3846/2010, το οποίο έχει ως εξής: «1. Οι επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις, αν έχει περιοριστεί η οικονομική τους δραστηριότητα, μπορούν, αντί της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, να θέτουν εγγράφως σε διαθεσιμότητα τους μισθωτούς τους, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί συνολικά τους τρεις (3) μήνες ετησίως, μόνο

εφόσον προηγουμένως προβούν σε διαβούλευση με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 240/2006 και του ν. 1767/1988». Κατά την περίοδο της διαθεσιμότητας ο εργαζόμενος δεν έχει υποχρέωση να προσέρχεται στην εργασία του και αμείβεται με καταβολή του 50% των αποδοχών του ενώ ασφαρίζεται για το χρόνο διαθεσιμότητας.

Από τη θέσπιση των ανωτέρω ρυθμίσεων το 2010 και λόγω του σοβαρού περιορισμού της οικονομικής τους δραστηριότητας, μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων έχει κάνει, και συνεχίζει να κάνει, χρήση των ευελιξιών που προέβλεψε το τροποποιηθέν νομικό ρυθμιστικό πλαίσιο του 2010 για την εκ περιτροπής εργασία και τον θεσμό της διαθεσιμότητας.

Η εμπειρία δύο και πλέον ετών από την εφαρμογή και της εκ περιτροπής εργασίας και του θεσμού της διαθεσιμότητας δείχνει ότι η εισαγωγή τους, κυρίως της εκ περιτροπής εργασίας, καίτοι βασίσθηκε σε ανάλογα συστήματα άλλων χωρών (π.χ. Kurzarbeitergeld στην Γερμανία, Indemnisation du Chômage Partiel στην Γαλλία), αποτέλεσε μία ελλειπτική επιλογή που συχνά κατέστη αντικείμενο επιχειρησιακών εργασιακών συγκρούσεων, νομικών διαφορών και δικαστικών μέτρων, χωρίς να επιτρέπει να αποκτήσει ουσία και περιεχόμενο η προβλεπόμενη διαδικασία διαβούλευσης με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 240/2006 και του ν. 1767/1988.

Τα συστατικά μέρη των ρυθμίσεων που εισήχθησαν το 2010 επιχειρούν να αντλήσουν από εμπειρίες και ρυθμίσεις άλλων χωρών, και την αξιοποίηση του ευρωπαϊκού πλαισίου για την ενημέρωση και τη διαβούλευση, οι ανωτέρω λύσεις που επιτρέπει το ισχύον νομικό πλαίσιο, βασιζόμενο κυρίως στο σύστημα των διαθεσιμοτήτων (δεκαετίας του 1950) ή στην τροποποίηση των ατομικών συμβάσεων για 4ήμερη ή 3ήμερη ή 2ήμερη ή ακόμη και μονοήμερη απασχόληση, και η σύνθεσή τους δεν είναι επαρκείς και αποτελεσματικές, παρά την πρόβλεψη διαδικασίας διαβούλευσης με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 240/2006 και του ν. 1767/1988.

Χρειάζεται δηλαδή εμπλουτισμός του μίγματος επιλογών για τη διευκόλυνση του συνδυασμού προγραμμάτων μειωμένου χρόνου εργασίας των εργαζομένων με την κατάρτιση σε περίπτωση προσωρινής μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων.

Καθώς η κρίση στην χώρα κινδυνεύει να συνεχίζει να πλήττει ανεπανόρθωτα την απομένουσα παραγωγική βάση της, οι στοχευμένες ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης μπορούν να προλάβουν με αποτελεσματικότερο τρόπο την «καταστροφή» θέσεων εργασίας και επιχειρήσεων, και να συμβάλλουν σε ταχύτερη και παραγωγικότερη έξοδο από αυτήν.

Έχοντας υπόψη ότι, η ένταση της μείωσης των θέσεων εργασίας διαφοροποιείται μεταξύ κλάδων και επιχειρήσεων, και ότι μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην κρίση επιδεικνύουν κλάδοι και επιχειρήσεις που παράγουν διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, θα πρέπει να δοθεί σε αυτές τις επιχειρήσεις, και τους εργαζόμενους σε αυτές, η δυνατότητα κατά την περίοδο της παραγωγικής κάμψης, αντί να δημιουργούνται συνθήκες εργασιακών συγκρούσεων και

αββαιότητα, το «αργούν» εργατικό δυναμικό όχι μόνον να μην απολύεται, αλλά και να μην χάνει ασφαλιστικά δικαιώματα, και επιπλέον, να επανεκπαιδεύεται για την παραγωγικότερη λειτουργία αυτού και της επιχείρησης μετά την κρίση και την προσαρμογή και ει δυνατόν να συμπληρώνεται εν μέρει το εισόδημά του.

Γι' αυτό πρέπει να αξιοποιηθούν και η διετής ελληνική εμπειρία και οι υφιστάμενες ευρωπαϊκές εμπειρίες, ώστε οι δυνατότητες επιλογών των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε περίοδο εκ περιτροπής εργασίας ή διαθεσιμότητας των εργαζομένων να ανασχεδιασθούν κατάλληλα για τα ελληνικά δεδομένα. Άλλωστε στην «Κοινωνική Ευρώπη» οι διαθεσιμότητες και η μικρότερη (και απλήρωτη) εβδομάδα εργασίας έχουν, μετά τις κρίσεις του 1973-1979, αντικατασταθεί από αποτελεσματικότερα μέτρα πολιτικής, που εν μέσω της τρέχουσας κρίσης βελτιώνονται.

Για την Ελλάδα η δράση θα πρέπει να έχει κλαδική διάσταση και να αφορά αποκλειστικά κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων γιατί κυρίως σε αυτούς τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας είναι πλέον πρωταρχικά δυνατή και επιθυμητή η διατήρηση και η αύξηση των θέσεων εργασίας στην ελληνική οικονομία, και οι διατιθέμενοι πόροι μπορούν να έχουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Η δράση πρέπει να επιτρέπει την ενδοεπιχειρησιακή και εξωεπιχειρησιακή κατάρτιση των εργαζομένων που τίθενται σε εκ περιτροπής εργασία ή σε διαθεσιμότητα.

Η δράση και οι παροχές της θα διαφοροποιούνται αναλόγως εάν η επιχείρηση και οι εργαζόμενοι αυτής τίθενται σε εκ περιτροπής εργασία ή σε διαθεσιμότητα, και θα είναι συντομότερης διάρκειας εκείνων που προβλέπονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (9 μήνες στο 12μηνο για την εκ περιτροπής, 3 μήνες στο 12μηνο για την διαθεσιμότητα).

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Το αναζητούμενο αναπτυξιακό μοντέλο της ελληνικής οικονομίας στην πορεία προς το 2020 θα πρέπει πρωταρχικά να βασισθεί στη διατήρηση, υποστήριξη και την επέκταση του τομέα των διεθνώς εμπορευσίμων αγαθών της Ελληνικής οικονομίας.

Αυτή η στρατηγική επιλογή πρέπει να βρίσκεται στην εξειδίκευση του πλαισίου επιλογών της Ελλάδας για την στρατηγική «η Ευρώπη 2020» η οποία προτάσσει τρεις αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες:

- Έξυπνη ανάπτυξη: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία.
- Διατηρήσιμη ανάπτυξη: προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας.
- Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς: μια οικονομία με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Κοινός τόπος για να ανταποκριθεί η ελληνική οικονομία στις τρεις αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες της στρατηγικής «η Ευρώπη 2020» είναι η ταχύτερη δυνατή παραγωγική ανάταξη

της με την κατά το δυνατόν ραγδαία μεταφορά πόρων από τον τομέα των «διεθνώς μη εμπορευσίμων», στον εγχώριο τομέα των «διεθνώς εμπορευσίμων» αγαθών και υπηρεσιών.

Συνεπώς η στοχευμένη δράση της διευκόλυνσης των επιχειρήσεων του τομέα των διεθνώς εμπορευσίμων της ελληνικής οικονομίας για την προσαρμογή τους σε περιόδους σοβαρού περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητάς τους με σκοπό την διατήρηση και την βελτίωση του ανθρωπίνου κεφαλαίου τους μπορεί να είναι μέρος της αναγκαίας ευρύτερης στρατηγικής που έχει ανάγκη η ελληνική οικονομία για την διατήρηση, υποστήριξη και την επέκταση του τομέα των διεθνώς εμπορευσίμων αγαθών.

4. Συνοπτική περιγραφή

A. Κατάρτιση σε συνδυασμό με την εκ περιτροπής εργασία.

- Περιγραφή – ταυτότητα της δράσης
- ✓ Επιδότηση οικονομικού κόστους κατάρτισης εργαζομένων που έχουν τεθεί σε εκ περιτροπής εργασία σε περίοδο χαμηλής παραγωγικής λειτουργίας επιχειρήσεων.
- ✓ Στοχευμένη και περιορισμένη σε κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων της βιομηχανίας.
- ✓ Σύνδεση με την εφαρμογή προγράμματος εκ περιτροπής εργασίας με προϋπόθεση την συμφωνία των μερών (διοίκησης επιχείρησης και εκπροσώπων των εργαζομένων) με πλήρη ασφαλιστική κάλυψη εργαζομένων για τις ημέρες της κατάρτισης σε χρόνο μη παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης και κάλυψη μέρους της εισοδηματικής απώλειας λόγω εκ περιτροπής εργασίας.
- ✓ Χρονικός περιορισμός διάρκειας σε 1 ημέρα την εβδομάδα, 2 μήνες το 12μηνο.
- ✓ Επιδότηση κόστους ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη συν ποσοστού τακτικών αποδοχών έναντι εισοδηματικής απώλειας λόγω εκ περιτροπής εργασίας.
- ✓ Απευθείας καταβολή εισφορών από φορέα διαχείρισης (ΟΑΕΔ) σε ασφαλιστικό φορέα (ΙΚΑ).
- ✓ Διαφοροποίηση ύψους επιδότησης έναντι της εισοδηματικής απώλειας αν πρόκειται για company specific training (χαμηλότερος συντελεστής αποζημίωσης ανά ώρα κατάρτισης – κόστος ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη συν 20% των τακτικών αποδοχών), ή εάν πρόκειται για general skills training (υψηλότερος συντελεστής αποζημίωσης ανά ώρα κατάρτισης - κόστος ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη συν 30% των τακτικών αποδοχών).
- ✓ Δράση για βραχυπρόθεσμη εφαρμογή με προοπτική επέκτασης και ανασχεδιασμού και στη μεσοπρόθεσμη προγραμματική περίοδο.

- Αναλυτική ποσοτικοποίηση των παραμέτρων της δράσης
- ✓ Εφαρμογή σε 10.000 εργαζόμενους μεταποιητικών επιχειρήσεων που έχουν τεθεί σε εκ περιτροπής εργασία, ανά έτος. (επί συνόλου 244 χιλιάδων μισθωτών Δ' τριμήνου 2012).
- ✓ 10.000 εργαζόμενοι X 4 ημέρες τον μήνα X 2 μήνες = 80.000 ημέρες επαγγελματικής κατάρτισης ανά έτος.
- ✓ Κατανομή σε 500-1.000 επιχειρήσεις, κάθε μεγέθους, μεταποιητικών κλάδων της ελληνικής οικονομίας. Η εξαγωγική δραστηριότητα θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως επιπλέον κριτήριο επιλογής.
- ✓ Συνολικό κόστος
 - για κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών: $80.000 \times (1500/25) \times 45\% = 2.160.000 \text{ €}$
 - για κάλυψη μέρους εισοδηματικής απώλειας: $80.000 \times ((1500/25) - 16,50\%) \times 25\% = 1.002.000 \text{ €}$
- ✓ Μέσο κόστος ανά εργαζόμενο
 - για κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών = 2,160 €
 - για κάλυψη μέρους εισοδηματικής απώλειας = 1,002 €

- ROADMAP
- ➔ Οριστικοποίηση στα πλαίσια του «Προγράμματος Δράσης για την Απασχόληση» - Μάιος 2013.
- ➔ Βασική συμφωνία εθνικών κοινωνικών εταίρων για τις παραμέτρους και την έναρξη εφαρμογής της – Ιούνιος 2013.
- ➔ Εξειδίκευση θεσμικών και νομοθετικών ρυθμίσεων εφαρμογής της - Ιούλιος 2013.
- ➔ Δέσμευση διάθεσης οικονομικών πόρων - Ιούλιος 2013.
- ➔ Έναρξη εφαρμογής – Σεπτέμβριος 2013.
- ➔ Αξιολόγηση και ανασχεδιασμός - Απρίλιος 2014

B. Κατάρτιση σε συνδυασμό με τη διαθεσιμότητα.

- Περιγραφή – ταυτότητα της δράσης
- ✓ Σημειώνεται η διαφορετική λειτουργία της διαθεσιμότητας του προσωπικού – όπου το προσωπικό αμείβεται με το 50% των αποδοχών του και δεν προσέρχεται στην εργασία του κατά την περίοδο της διαθεσιμότητας, και η διαφορετική λειτουργία της εκ περιτροπής εργασίας όπου το προσωπικό αμείβεται και ασφαλίζεται μόνον για τις περιορισμένες ημέρες (π.χ. 3 ή 4 ημέρες από το πενήντημερο της εβδομαδιαίας απασχόλησης) που προσέρχεται στην εργασία του.
- ✓ Επιδότηση οικονομικού κόστους κατάρτισης εργαζομένων που έχουν τεθεί σε διαθεσιμότητα σε περίοδο χαμηλής παραγωγικής λειτουργίας επιχειρήσεων.

- ✓ Στοχευμένη και περιορισμένη σε κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων της βιομηχανίας.
- ✓ Σύνδεση με την εφαρμογή προγράμματος διαθεσιμότητας με προϋπόθεση την συμφωνία των μερών (διοίκησης επιχείρησης και εκπροσώπων των εργαζομένων) με πλήρη ασφαλιστική κάλυψη εργαζομένων για τις ημέρες της κατάρτισης σε χρόνο μη παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης και κάλυψη μέρους της εισοδηματικής απώλειας λόγω διαθεσιμότητας.
- ✓ Χρονικός περιορισμός διάρκειας σε 1 ημέρα την εβδομάδα, 2 μήνες το 12μηνο.
- ✓ Επιδότηση κόστους πρόσθετων ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη συν ποσοστού τακτικών αποδοχών έναντι εισοδηματικής απώλειας λόγω εκ περιτροπής εργασίας.
- ✓ Απευθείας καταβολή συμπληρωματικών εισφορών από φορέα διαχείρισης (ΟΑΕΔ) σε ασφαλιστικό φορέα (ΙΚΑ).
- ✓ Διαφοροποίηση ύψους επιδότησης έναντι της εισοδηματικής απώλειας αν πρόκειται για company specific training (χαμηλότερος συντελεστής αποζημίωσης ανά ώρα κατάρτισης – κόστος ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη συν 20% των τακτικών αποδοχών), ή εάν πρόκειται για general skills training (υψηλότερος συντελεστής αποζημίωσης ανά ώρα κατάρτισης - κόστος ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη συν 30% των τακτικών αποδοχών).
- ✓ Δράση για *βραχυπρόθεσμη εφαρμογή* με προοπτική επέκτασης και ανασχεδιασμού και στη μεσοπρόθεσμη προγραμματική περίοδο.

- Αναλυτική ποσοτικοποίηση των παραμέτρων της δράσης
 - ✓ Εφαρμογή σε 5.000 εργαζόμενους μεταποιητικών επιχειρήσεων που έχουν τεθεί σε διαθεσιμότητα, ανά έτος (επί συνόλου 244 χιλιάδων μισθωτών Δ' τριμήνου 2012).
 - ✓ 5.000 εργαζόμενοι X 4 ημέρες τον μήνα X 2 μήνες = 40.000 ημέρες επαγγελματικής κατάρτισης ανά έτος.
 - ✓ Κατανομή σε επιχειρήσεις, κάθε μεγέθους, μεταποιητικών κλάδων της ελληνικής οικονομίας. Η εξαγωγική δραστηριότητα θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως επιπλέον κριτήριο επιλογής.
 - ✓ Συνολικό κόστος
 - για κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών: $40.000 \times (1500/25) \times 22,5\% = 540.000 \text{ €}$
 - για κάλυψη μέρους εισοδηματικής απώλειας: $40.000 \times ((1500/25) - 8,25\%) \times 50\% = 1.101.000 \text{ €}$
 - ✓ Μέσο κόστος ανά εργαζόμενο
 - για κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών = 108 €

- για κάλυψη μέρους εισοδηματικής απώλειας = 220,2 €

- ROADMAP

- Οριστικοποίηση στα πλαίσια του «Προγράμματος Δράσης για την Απασχόληση» - Μάιος 2013.
- Βασική συμφωνία εθνικών κοινωνικών εταίρων για τις παραμέτρους και την έναρξη εφαρμογής της – Ιούνιος 2013.
- Εξειδίκευση θεσμικών και νομοθετικών ρυθμίσεων εφαρμογής της - Ιούλιος 2013.
- Δέσμευση διάθεσης οικονομικών πόρων - Ιούλιος 2013.
- Έναρξη εφαρμογής – Σεπτέμβριος 2013.
- Αξιολόγηση και ανασχεδιασμός - Απρίλιος 2014

5. Πηγή Χρηματοδότησης & εκτιμώμενος προϋπολογισμός

Αρχικά αυτοχρηματοδοτούμενο, σε επόμενο στάδιο συγχρηματοδοτούμενο από εργατικές και εργοδοτικές εισφορές, και συμπληρούμενο με επιμερισμό πόρων από εισφορά αλληλεγγύης και πόρους προϋπολογισμού για ανεργία που θα επιμερίζονται στο σύνολο των ανέργων ανεξαρτήτως τύπου απασχόλησης και σύμβασης εργασίας.

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός: 1.101.000 €

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) που θα είναι και φορείς εφαρμογής, ανεξαρτήτως τύπου σύμβασης εργασίας.

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ)

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Μεταρρύθμιση και τροποποίηση του ισχύοντος συστήματος ασφάλισης έναντι της ανεργίας, δημιουργία συστήματος ατομικού λογαριασμού, ένταξη του στο κυρίως ασφαλιστικό σύστημα, πιλοτική σταδιακή εφαρμογή της εισαγωγής του, ανάγκη μεταβατικών διατάξεων για νεοεισερχόμενους στο σύστημα που είχαν κατά το παρελθόν και τυπικές συμβάσεις εργασίας.

Δράση 3.3. Εργασιακή Ενεργοποίηση Μακροχρόνιως Ανέργων και νέοι NEETs μέσω παροχής Κοινωνικής Εργασίας

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

Αφορά μακροχρόνιως ανέργους με χαμηλό δείκτη απασχολησιμότητας και υψηλά επίπεδα φτώχειας και νέους NEETs.

2. Αναγκαιότητα – Σκοπιμότητα

Η αυξανόμενη και η δομική ανεργία της περιόδου 2009-2013 συνεισφέρει στην μεγάλη άνοδο της μακροχρόνιας ανεργίας και στην διεύρυνση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το δ' τρίμηνο του 2012 περισσότεροι από το 65% των ανέργων βρίσκονται εκτός απασχόλησης για περισσότερο από ένα έτος, ο μέσος χρόνος μακροχρόνιας ανεργίας επιμηκύνεται και για αυτό παρουσιάζεται έντονη εμφάνιση φαινομένων όξυνσης της φτώχειας, της περιθωριοποίησης, και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Πλέον του εκτάκτου προγράμματος απασχόλησης μακροχρόνιως ανέργων που θα υλοποιηθεί το 2013-2014, απαιτούνται εκ μέρους της δημόσιας πολιτικής απασχόλησης και πολιτικές που να αντιμετωπίζουν συστηματικά τα φαινόμενα χρόνιας και μακροχρόνιας ανεργίας.

Το ισχύον σύστημα κοινωνικής προστασίας κατά του κινδύνου της ανεργίας και ο κύριος κορμός αυτού με την τακτική επιδότηση ανεργίας η οποία εξαντλείται πριν την μετατροπή της ανεργίας σε μακροχρόνια δεν καλύπτουν ευρύτατες κατηγορίες μακροχρόνιως ανέργων.

Πρόσφατες ρυθμίσεις του Ν. 4093/2012 περιλαμβάνουν μέτρα κοινωνικής πολιτικής μακροχρόνιων ανέργων με την μορφή έκτακτης επιδοματικής ενίσχυσης αρχομένης από 1.1.2014. Τα επιδόματα αυτά, ενώ συνδέονται με την προηγούμενη υπαγωγή στην ασφάλιση ανεργίας, χορηγούνται και με εισοδηματικά κριτήρια, πλησιάζοντας έτσι περισσότερο προς τις προνοιακές καταβολές της προστασίας των ανέργων.

Στην πολιτική καταπολέμησης της μακροχρόνιας ανεργίας προτείνεται με την σταδιακή ανάκτηση της δυνατότητας εξατομικευμένης παρέμβασης του ΟΑΕΔ στους ανέργους και στους μακροχρόνιως ανέργους να εισαχθεί σταδιακά το δικαίωμα και η υποχρέωση της παροχής «κοινωνικής εργασίας» διάρκειας 5-6 μηνών σε εργασίες συναφείς με τις ειδικότητές των μακροχρόνιως ανέργων ως δυνατότητα, πριν ακόμη συμπληρωθεί το 12μηνο της ανεργίας –με αποζημίωση 5-10% υψηλότερη του επιδόματος ανεργίας και με δικαίωμα αξιοποίησης/ παράτασης της τακτικής επιδότησης ανεργίας μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κοινωνικής εργασίας.

Το μέτρο προτείνεται ως ένα μέσο εργασιακής ενεργοποίησης του μακροχρόνιως ανέργου κατά την μετατροπής του σε μακροχρόνιως άνεργο ή ενόψει της συμπλήρωσης 12μηνου στην ανεργία, με σκοπό την αποφυγή της μετατροπής του σε μακροχρόνιως άνεργο.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση συμβαδίζει με ένα εκ των βασικών μέτρων πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) 2011-2014 που αφορά στην άρση των εμποδίων που σχετίζονται με την ένταξη/επανένταξη/διατήρηση συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας, όπως οι νέοι. Επιπλέον, η δράση εξυπηρετεί το Θεματικό Στόχο 8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.

4. Συνοπτική περιγραφή

- Περιγραφή – ταυτότητα της δράσης

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης κατά το στάδιο της εξατομικευμένης υποστήριξης ανέργων και όσων πλησιάζουν στο χρονικό όριο της μακροχρόνιας ανεργίας παρέχει παράλληλα υπηρεσίες για την τοποθέτηση σε θέσεις κοινοτικής εργασίας κατόπιν σύζευξης προσφοράς και ζήτησης για συγκεκριμένες ειδικότητες σε δημοτικές υπηρεσίες της χώρας (όπως εργασίες υποστήριξης λειτουργίας βρεφονηπιακών σταθμών, εργασίες συντήρησης σχολικών κτιρίων, αντιτυπικές εργασίες, εργασίες καθαρισμού ακτών, κοκ). Προσφέρει εφάπαξ ανά πενταετία ευκαιρία απασχόλησης στον/ στην μακροχρόνια άνεργο συνοδευόμενη από συμβουλευτική υποστήριξη.

Αφορά το μεσο-/μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, και θα σχεδιασθεί αντλώντας συμπεράσματα από το σε εξέλιξη πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας (2013), και το σε προγραμματισμό έκτακτο πρόγραμμα δημόσιας απασχόλησης-υπηρεσίας μακροχρονίως ανέργων και ανέργων σε οικογένειες χωρίς απασχολούμενο (2013-2014).

- Αναλυτική ποσοτικοποίηση των παραμέτρων της δράσης

Η ενέργεια θα αποσκοπεί στην εργασιακή ενεργοποίηση 1.000-2.000 μακροχρονίως ανέργων ανά έτος με κριτήρια επιλογής τα κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και την κάλυψη προδηλωθέντων κοινοτικών –δημοτικών αναγκών.

- ROADMAP

Προϋπόθεση σχεδιασμού και εφαρμογής αποτελεί η απόκτηση της δυνατότητας εξατομικευμένων υπηρεσιών σε μακροχρονίως ανέργους από την δημόσια υπηρεσία απασχόλησης. Συνδέεται δηλαδή με την εξέλιξη ανασχεδιασμού και ενδυνάμωσης των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ και με τις partnerships που αυτός θα αναπτύξει.

5. Πηγή Χρηματοδότησης

ΕΣΠΑ II- ΕΚΤ δράσεις για μακροχρόνια ανεργία.

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ).

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Οι δήμοι στα πλαίσια εταιρικής σχέσης με τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης.

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

- ✓ Κατ' αρχήν απαιτείται η ολοκλήρωση και η αξιολόγηση για το σε εξέλιξη πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας (2013), και το σε προγραμματισμό έκτακτο πρόγραμμα δημόσιας απασχόλησης-υπηρεσίας μακροχρονίως ανέργων και ανέργων σε οικογένειες χωρίς απασχολούμενο (2013-2014).
- ✓ Αποκατάσταση της δυνατότητας των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) για εξατομικευμένες υπηρεσίες σε ανέργους και μακροχρονίως ανέργους.

Δράση 3.4. Ατομικός Λογαριασμός ασφάλισης έναντι της ανεργίας ανεξαρτήτως τύπου ατομικής σύμβασης εργασίας – (ένταξη ατυπικών και επισφαλώς απασχολούμενων)

1. Δυνητικοί ωφελούμενοι– ομάδες στόχου

- Εργαζόμενοι σε επισφαλείς θέσεις απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης
- Εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας

2. Αναγκαιότητα – Σκοπιμότητα

Το σύστημα ασφάλισης κατά της ανεργίας σε συνδυασμό με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία για την αποζημίωση απόλυσης «προστατεύουν» - όσο τους «προστατεύουν» - κυρίως τους τυπικά απασχολούμενους μισθωτούς, ενώ οι απασχολούμενοι με ευέλικτες σχέσεις εργασίας (με αλληπάλληλες συμβάσεις ορισμένου χρόνου, με δελτία παροχής υπηρεσιών ως αυτοαπασχολούμενοι, κλπ) δεν στοιχειοθετούν εύκολα ή καθόλου δικαιώματα προστασίας και ασφάλισης έναντι της ανεργίας.

Το ισχύον σύστημα κοινωνικής προστασίας κατά του κινδύνου της ανεργίας και ο κύριος κορμός αυτού είναι η τακτική επιδότηση ανεργίας η οποία εξαντλείται πριν την μετατροπή της ανεργίας σε μακροχρόνια και επιπλέον δεν καλύπτει ευρείες κατηγορίες εργαζομένων απασχολούμενων σε επισφαλείς εργασίες.

Στην πολιτική κοινωνικής προστασίας κατά του κινδύνου της ανεργίας και καταπολέμησης της ανεργίας των επισφαλώς απασχολούμενων προτείνεται να εισαχθεί το σύστημα ασφάλισης της ανεργίας στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης ανεξαρτήτως της τυπικής μορφής σύμβασης εργασίας με ατομικό λογαριασμό ασφάλισης κατά της ανεργίας.

Πόρος του ατομικού λογαριασμού θα είναι στην αρχική φάση η εισφορά του εργαζόμενου και σε επόμενο στάδιο συμπληρούμενη και από τις εργοδοτικές εισφορές.

Η εισαγωγή του είναι ευκαιρία για την έναρξη επανασχεδιασμού του συστήματος ασφάλισης έναντι της ανεργίας γενικής κάλυψης και με ανταποδοτικό χαρακτήρα. Το νέο σύστημα -λογαριασμός θα συμβάλλει στην ανάπτυξή του και στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, θα στηρίζει και την ασφάλεια της αποζημίωσης, και την κινητικότητα στην αγορά εργασίας με την δημιουργία ατομικού λογαριασμού στο ασφαλιστικό ταμείο του εργαζόμενου, όπου θα συγκεντρώνεται στη διάρκεια της κάθε εργασιακής σχέσης του ένα ποσό «δικαίωμα αποζημίωσης», το οποίο θα είναι διαθέσιμο σε κάθε μετακίνησή του στην αγορά εργασίας.

Η εισαγωγή του θα αξιοποιήσει την εμπειρία της ασφάλισης ανεργίας των αυτοαπασχολούμενων του ΟΑΕΕ η οποία καίτοι νομοθετήθηκε βάσει του άρθρου 44 του ν.3986/2011 ενεργοποιήθηκε πρόσφατα με Υπουργική απόφαση που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν.3986/2011, με τις οποίες συστάθηκε στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) Ειδικός Λογαριασμός Ανεργίας Αυτοτελώς και Ανεξάρτητα Απασχολούμενων

(ΕΛΑ) με σκοπό τη χορήγηση βοήθηματος, σε περιπτώσεις αποδεδειγμένης διακοπής του επαγγέλματος και για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών, στους ασφαλισμένους των ασφαλιστικών οργανισμών ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ και ΕΤΑΠ-ΜΜΕ. Με τις διατάξεις αυτές είχε θεσπιστεί από 1-1-2011 η καταβολή μηνιαίας εισφοράς ποσού ύψους 10€ από τους ασφαλισμένους των προαναφερθέντων Οργανισμών.

Ταυτόχρονα η τυπική ασφάλιση έναντι της ανεργίας βασίζεται σε ασφαλιστικές εισφορές ποσοστού 1,83% για των εργαζόμενο και 3,17% για τον εργοδότη, με αποτέλεσμα να υφίσταται αφενός μεγάλη απόκλιση μεταξύ του μη μισθολογικού κόστους της τυπικής μισθωτής εργασίας και του κόστους ασφάλισης της ατυπικής και ευέλικτης απασχόλησης των 10 € για τον πραγματικά αυτοαπασχολούμενο ή και τον ψευδοαπασχολούμενο.

Η συνολική αναθεώρηση (βλέπε αναθεωρημένο Μνημόνιο Απριλίου 2013) του μη μισθολογικού κόστους κατά 5% (και κατά το υπολείπον 3,9%), στο βαθμό που, εάν και όταν αυτό εξετασθεί, θα επηρεάσει τις ασφαλιστικές εισφορές για την ανεργία θα πρέπει να λάβει υπόψη της και το ύψος αλλά και την εναρμόνιση των ασφαλιστικών καθεστώτων εισφορών και παροχών κατά της ανεργίας.

3. Συνάφεια με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική

Η δράση εξυπηρετεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2014-2020, και πιο συγκεκριμένα το Θεματικό Στόχο 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας.

4. Συνοπτική περιγραφή

- Περιγραφή – ταυτότητα της δράσης
- ✓ Κάθε ατυπικός και επισφαλώς απασχολούμενος ανεξαρτήτως τύπου σύμβασης εργασίας (με σύμβαση ορισμένου χρόνου, ψευδοαυτοαπασχολούμενος με δελτίο παροχής υπηρεσιών, κλπ) αποκτά δικαίωμα και υποχρέωση ασφάλισης έναντι της ανεργίας με ατομικό λογαριασμό στο δημόσιο σύστημα ασφάλισης.
- ✓ Ο Λογαριασμός χρηματοδοτείται αρχικά από εργατική μηνιαία εισφορά ανάλογη των αυτοαπασχολουμένων του ΟΑΕΕ και σε επόμενο στάδιο από εργατική εισφορά ως ποσοστό της αμοιβής του και από ανάλογη εργοδοτική εισφορά ως ποσοστό επί των αμοιβών του.
- ✓ Στην ανάπτυξη του συστήματος ασφάλισης ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα να κάνει χρήση του αποθέματος του λογαριασμού του σε συνθήκες ανεργίας του, χωρίς να χρειάζεται να βεβαιωθεί η καταγγελία της εργασιακής σχέσης όταν αυτή δεν χωρεί, είτε λόγο της λήξης σύμβασης ορισμένου χρόνου, είτε κυρίως όταν η μορφή απασχόλησης είναι αυτή του αυτοαπασχολούμενου.

- ✓ Η ένταξή του στο σύστημα ασφάλισης έναντι της ανεργίας του παρέχει δικαίωμα πρόσβασης και σε άλλες παροχές του συστήματος πολιτικής απασχόλησης – όπως η συμμετοχή σε προγράμματα ενεργητικής πολιτικής απασχόλησης.
- ✓ Εντάσσεται στην μεσο-/μακροπρόθεσμη προγραμματική περίοδο.
- Αναλυτική ποσοτικοποίηση των παραμέτρων της δράσης

Στόχος είναι να ενταχθεί στο σύστημα το σύνολο των ευέλικτων, ατυπικών, επισφαλώς απασχολουμένων στην ελληνική αγορά εργασίας.

- ROADMAP
- Οριστικοποίηση στα πλαίσια του «Προγράμματος Δράσης για την Απασχόληση» - Μάιος 2013.
- Βασική συμφωνία εθνικών κοινωνικών εταίρων για τις παραμέτρους μεταρρυθμίσεων στο εθνικό σύστημα ασφάλισης κατά της ανεργίας – Ιούνιος - Σεπτέμβριος 2013.
- Αξιολόγηση συστήματος ΟΑΕΔ και συστήματος ΟΑΕΕ - Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2013.
- Ανασχεδιασμός συστήματος ασφάλισης έναντι της ανεργίας - Ιανουάριος - Απρίλιος 2014.
- Έναρξη εφαρμογής ανασχεδιασμού – μεταρρυθμίσεων – Ιούλιος 2014.

5. Πηγή Χρηματοδότησης & διαδικασίες για την ένταξη σε μέσο χρηματοδότησης

Αρχικά αυτοχρηματοδοτούμενο, σε επόμενο στάδιο συγχρηματοδοτούμενο από τις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών, και συμπληρούμενο με επιμερισμό πόρων από εισφορά αλληλεγγύης και πόρους προϋπολογισμού για ανεργία που θα επιμερίζονται στο σύνολο των ανέργων ανεξαρτήτως τύπου απασχόλησης και σύμβασης εργασίας.

6. Προτεινόμενος φορέας διαχείρισης

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ) που θα είναι φορείς εφαρμογής του ανεξαρτήτως τύπου σύμβασης εργασίας.

7. Προτεινόμενος φορέας υλοποίησης – Ανάδοχος/οι

Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΟΑΕΔ)

8. Απαιτούμενες θεσμικές ενέργειες

Μεταρρύθμιση και τροποποίηση του ισχύοντος συστήματος ασφάλισης έναντι της ανεργίας, δημιουργία συστήματος ατομικού λογαριασμού, ένταξη του στο κυρίως ασφαλιστικό σύστημα, πιλοτική σταδιακή εφαρμογή της εισαγωγής του, ανάγκη μεταβατικών διατάξεων για νεοεισερχόμενους στο σύστημα που είχαν κατά το παρελθόν και τυπικές συμβάσεις εργασίας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank- Growth for Greece, Strasbourg, 18.4.2012, COM (2012) 183 final

ILO, World of Work 2012: Better jobs for a better economy, Geneva (ILO) 2012

Ανακοίνωση της Επιτροπής, Βρυξέλλες, 3.3.2010 COM(2010) 2020 τελικό

ΕΙΕΑΔ, Εργασία και Απασχόληση στην Ελλάδα - Ετήσια Έκθεση 2012, Αθήνα, Ιανουάριος 2013

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση - Ετήσια Έκθεση 2012, Αθήνα, Αύγουστος 2012

Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2012, Φεβρουάριος 2013

ΟΚΕ, Οι πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, Αθήνα, 24 Ιουνίου 2009 και ΟΚΕ, Γνώμη της ΟΚΕ «Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης και Εισοδηματικές Ενισχύσεις Ανέργων: υστερήσεις, προκλήσεις, προοπτικές», Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 2008

Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού, Απολογισμός Έργου Διοίκησης ΟΑΕΔ, Δεκέμβριος 2009- Μάιος 2012, Αθήνα, Μάιος 2012

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Ειδική Γραμματεία ΕΣΠΑ, 1η εγκύκλιος σχεδιασμού και κατάρτισης του αναπτυξιακού προγραμματισμού της χώρας για την περίοδο 2014 – 2020, Απρίλιος 2012